Grúpa CIÉ
Tuarascáil Bhliantúil

Don Bhliain dar Chríoch an 31 Nollaig 2017

Clár Ábhair

Buaicphointí Airgeadais agus Oibriúcháin	1
Cúrsaí Comhshaoil	2
Ráiteas na gComhaltaí Boird	4
Athbhreithniú Airgeadais	8
Conarthaí OSP	14
Athbhreithniú CIÉ ar Chúrsaí Comhshaoil	15
Athbhreithniú ar Oibríochtaí	18
Comhaltaí an Bhoird	40
Coistí an Bhoird	41
Maidir le Bord Chóras Iompair Éireann	42
Ráiteas Rialachais Chorparáidigh	45
Ráiteas ar Fhreagrachtaí an Bhoird	50
Tuarascáil na nIniúchóirí Neamhspleácha	51
Ráitis Airgeadais	54

Buaicphointí Airgeadais agus Oibriúcháin

Ioncam
Ghrúpa CIÉ

2017 €1,238.5m
2016 €1,218.4m

Líon na bhfostaithe
i nGrúpa CIÉ

2017 10,098
2016 10,017

Aistir Custaiméirí
le Grúpa CIÉ

2017 263.5m
2016 251.2m

Aistir Custaiméirí
le hIarnród Éireann

2017 45.5m
2016 42.8m

Aistir Custaiméirí le
Bus Éireann (gan Iompar
Scoile san áireamh)

2017 37.8m
2016 39.7m

Líon na nAistear
Custaiméirí
– Bus Átha Cliath

2017 139.4m
2016 128.2m

Líon na nAistear Custaiméirí
– Iompar Scoile

2017 40.8m
2016 40.5m

Is mian le Córas Iompair Éireann aitheantas a thabhairt don chistiú a rinne Rialtas na hÉireann ar mhórthionscadail faoi choimirce an Aontais Eorpaigh, agus don chistiú faoi chuimsiú chreat Meántéarmach an Státchiste um Bonneagar agus Infheistíocht Chaipitiúil 2012-2016.

Cúrsaí Comhshaoil

Astaíochtaí Carbóin

Leanann CIÉ le húsáid iompair phoiblí inbhuanaithe a chur chun cinn trína chuid Fochuideachtaí Oibríocha. Tacaíonn CIÉ le húsáid iompair phoiblí a théann chun tairbhe an chomhshaoil trí astaíochtaí carbóin a laghdú. Measann CIÉ go dtagann feabhas breis is 80% ar astaíochtaí breosla nuair a bhaintear carr den bhóthar agus nuair a théitear ar sheirbhís iompair phoiblí ina áit. Tá Éire fós an-ard ar liosta thíortha na hEorpa i dtaobh úsáid carranna príobháideacha.

Déantar Gáis Ceaptha Teasa a aicmiú de réir an achair ama a fhanann siad san atmaisféar. An dé-ocsaíd charbóin (CO_2) a astaítear inniu, fanann sí san atmaisféar ar feadh 100 bliain, agus mar sin ní orainne amháin a théann sí i bhfeidhm, ach ar pháistí ár bpáistí.

Úsáid Carranna in Éirinn

Tiomnaíonn saoránaigh Éireannacha 30% níos mó ná saoránaigh eile an Aontais Eorpaigh agus allmhairímid 99% de na breoslaí iompair (in 2017, bithbhreosla ó dhramhaíl a bhí in 5% den bhreosla bóthair).

Sochair Eile a bhaineann le hIompar Poiblí a Úsáid

- Strus laghdaithe;
- Laghdú ar an mbrú tráchta;
- Níos mó ama fhiúntaigh;
- Laghdú ar líon na dtimpistí bóthair;
- Costas taistil níos ísle;
- Méadú ar ghníomhaíocht shóisialta;
- Sláinte agus folláine ghinearálta níos fearr.

Cuireann CIÉ fáilte roimh na gealltanais atá sa Phlean Forbartha Náisiúnta 2018-2027 maidir le leictriú agus tabhairt isteach flíteanna bus hibridigh. Beidh ceannach na mbusanna ag CIÉ feasta ag teacht leis na gealltanais sin.

Is ea is mó an líon daoine a dhéanfaidh an rogha taisteal ar sheirbhísí iompair phoiblí, is ea is fearr é don chomhshaol agus don tsochaí i gcoitinne.

Laghdaítear astaíochtaí ach úsáid a bhaint as seirbhísí iompair phoiblí.

Comparáid ar bhonn ciliméadar in aghaidh an phaisinéara idir coibhéis CO_2 ó úsáid gnáthcharranna in Éirinn agus ó Chuideachtaí CIÉ

Carr	Bus Átha Cliath	Bus Éireann	Iarnród Éireann	Iarnród Éireann DART
167g coibhéis CO_2/km	24g coibhéis CO_2/km	31g coibhéis CO_2/km	24g coibhéis CO_2/km	14g coibhéis CO_2/km

Chun tionchar CIÉ ar an gcomhshaol a laghdú, táimid ag obair go gníomhach chun ár bhflít feithiclí, pleanáil tráchta agus cúrsaí tiomána a bharrfheabhsú, rud a mbíonn tionchar dearfach aige ar ídiú breosla agus ar astaíochtaí.

Ráiteas na gComhaltaí Boird

Is iad cuspóirí Ghrúpa CIÉ ('an Grúpa') seirbhísí iompair phoiblí a sholáthar atá iontaofa, sábháilte, inbhuanaithe agus inrochtana, ar shlí chomh héifeachtach agus is féidir, agus muid ag freastal ar riachtanais ár gcustaiméirí.

Ag díriú ar na cuspóirí sin dúinn, is féidir leis an nGrúpa a chuid spriocanna a chomhlíonadh maidir le tacú leis an mborradh atá faoi gheilleagar na hÉireann, agus leis an gcomhtháthú sóisialta, trí sheirbhísí iompair phoiblí ardchaighdeáin a chur ar fáil. I leith a chúraimí go léir, bíonn an Grúpa ag obair i gcomhar lena scairshealbhóir, an tAire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt, leis an rialtóir, an tÚdarás Náisiúnta Iompair, agus leis an gCoimisiún um Rialáil Iarnróid.

In 2017 rinne Grúpa CIÉ 264 milliún aistear paisinéirí agus é dírithe go tréan ar iompar poiblí atá iontaofa agus éifeachtach a chur ar fáil go slán sábháilte. Is cúis bhróid ag CIÉ é an teist mhaith atá aige ina leith sin. Fágann an líon aistear sin go bhfuil ár mbonn custaiméirí ar ais ar leibhéal níos airde ná mar a baineadh amach le déanaí in 2009.

Trína fhochuideachtaí, feidhmíonn an Grúpa an gréasán iompair phoiblí is cuimsithí sa Stát. Dá réir sin, ag obair dó leis an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt, leis an Údarás Náisiúnta Iompair agus leis an gCoimisiún um Rialáil Iarnróid, is aige féin amháin atá an cumas chun bainistíocht a dhéanamh ar réitigh iompair phoiblí ar fud na hÉireann atá ar ardchaighdeán agus atá éifeachtach ó thaobh costais de.

Fáiltíonn an Grúpa roimh an bhfeabhas leanúnach atá ag teacht ar gheilleagar na tíre agus, go háirithe, roimh an gCreat Náisiúnta Pleanála 2040. Leagtar síos sa Chreat sin an fhís fhadtéarmach go dtí 2040 agus is straitéis fás é ina dtugtar aird chomhréireach ar na réigiúin chun freastal ar dhaonra atá ag dul i méid. Tá fócas straitéiseach sa Chreat Náisiúnta Pleanála ar Iompar Poiblí atá Inbhuanaithe i dtaobh an Chomhshaoil, agus ar Ghníomhú ar son na hAeráide. Comhlánaíonn an dá thosaíocht sin dhá cheann de na príomhluachanna de chuid Ghrúpa CIÉ.

Ina theannta sin, cuireann an Grúpa fáilte roimh an bPlean Forbartha Náisiúnta, lena gcomhlánaítear an Creat Náisiúnta Pleanála. Plean infheistíochta don mheántréimhse is ea an Plean Forbartha Náisiúnta, atá ailínithe le tosaíochtaí an Chreata Náisiúnta Pleanála. Is féidir ról suntasach a bheith ag an nGrúpa maidir le gnéithe riachtanacha den Phlean Forbartha Náisiúnta a chomhlíonadh agus beidh tábhacht ollmhór ag baint leis an dlúthchaidreamh oibre idir CIÉ agus an tAire, an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt, an tÚdarás Náisiúnta Iompair agus an Coimisiún um Rialáil Iarnróid maidir le flíteanna iompair agus bonneagar iompair a chur ar fáil go tráthúil, de réir an bhuiséid.

In 2017, eisíodh an chéad ghlao ar thairiscintí i gcomhair bealaí bus poiblí a mbíodh á bhfeidhmiú faoi Chonarthaí Dámhachtana Dírí ag Bus Éireann agus Bus Átha Cliath. Cuireadh trí ghairm ar leithligh ar thairiscintí iomaíocha ar bun trí phróiseas Oscailte an Mhargaidh Bus, a chlúdaíonn thart timpeall is 10% de na bealaí Seirbhíse Poiblí a fheidhmíonn an dá chuideachta. D'éirigh le Bus Éireann lena thairiscint le haghaidh bealaí laistigh de cheantar Phort Láirge. Cé gur chuir Bus Átha Cliath tairiscint láidir isteach, níor dámhadh an conradh air i leith na mbealaí i mBruach-Chathair Bhaile Átha Cliath. Fógraíodh toradh an tríú tairiscint (Cill Dara agus na ceantair máguaird) le déanaí agus níor éirigh leis an tairiscint ó

Bhus Éireann an uair seo ainneoin togra an-láidir a bheith curtha isteach aige.

Tá áthas ar an nGrúpa a Thuarascáil Bhliantúil i leith na bliana 2017 a chur i láthair, ina léirítear an ról atá ag CIÉ mar chuid lárnach den iompar poiblí ar oileán na hÉireann. Tháinig méadú 12 mhilliún (4.9%) ar líon na n-aistear custaiméirí, go 264 milliún, rud a d'fhág gur tháinig méadú €38 milliún (4.3%) ar ioncam an Ghrúpa.

Bus Átha Cliath

Is é Bus Átha Cliath an soláthraí iompair phoiblí is mó in Éirinn. In 2017, chuir Bus Átha Cliath lena chuid seirbhísí agus tháinig méadú 8.7% ar líon na n-aistear paisinéirí. In 2017, sholáthair Bus Átha Cliath 11 mhilliún aistear bhreise paisinéirí, rud a fhágann go bhfuil líon iomlán na n-aistear paisinéirí os cionn 139 milliún. Is cuid thábhachtach é Bus Átha Cliath de ghréasán iompair Bhaile Átha Cliath, agus baineann tábhacht lárnach le héifeachtacht a chuid oibríochtaí do gheilleagar Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath.

Le tacaíocht ón Údarás Náisiúnta Iompair, lean Bus Átha Cliath lena infheistíocht i bhflít nua-aimseartha.

Níor éirigh le Bus Átha Cliath leis an tairiscint a chuir sé isteach i leith na mbealaí i mBruach-Chathair Bhaile Átha Cliath, a chuimsíonn 10% de mhéid iomlán an mhargaidh. Tá Bus Átha Cliath tiomanta do bheith ag obair leis an Údarás Náisiúnta Iompair chun cuid de na seirbhísí atá aige faoi láthair a aistriú gan stró chuig an oibreoir nua mar thoradh ar Oscailt an Mhargaidh Bus.

Bus Éireann

Le linn 2017, chuir Bus Éireann 38 milliún aistear paisinéirí ar bun (gan aistir scoile san áireamh). Is ionann sin agus laghdú 2 mhilliún paisinéir (4.8%) i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin. Mar sin féin, is ionann an tréimhse fhada gníomhaíochta tionsclaíche agus laghdú 5.8% ar líon na laethanta seirbhíse sa bhliain.

Tá ról ríthábhachtach ag Bus Éireann maidir lena chinntiú go bhfuil naisc iompair phoiblí i gcathracha agus i mbailte ar fud na hÉireann agus soláthraíonn sé seirbhís an-tábhachtach maidir le bainistiú a dhéanamh ar Sheirbhís Iompair Scoile atá sábháilte, éifeachtach. Sheol Bus Éireann breis agus 460 seirbhís nua faoin Scéim Iompair Scoile in 2017.

Is cinnte gur cuireadh dúshlán Bhus Éireann in 2017. Bhí staid airgeadais na cuideachta imithe chomh mór in olcas gurbh éigean athrú bunúsach a dhéanamh ar fud struchtúr na heagraíochta agus ar a samhail ghnó ionas go mbeadh an gnó inbhuanaithe.

Ullmhaíodh Plean Mór-Athraithe inar cuimsíodh na hathruithe a bhí ag teastáil chun tacú leis an ngnólacht ionas go dtiocfadh sé slán. Aontaíodh cur chun feidhme an Phlean ar deireadh tar éis díospóid fhada. Is oth linn gur cuireadh isteach ar ár gcustaiméirí le linn na tréimhse sin.

Aithnímid an cúnamh luachmhar a fuaireamar ó na forais Stáit a bhíonn ag plé le caidreamh tionsclaíoch maidir le héascú don phróiseas trínar aontaíodh an Plean a chur chun feidhme.

B'éigean do gach grád foirne rud éigin a thabhairt suas ionas go bhféadfadh an gnólacht teacht slán. Gabhaimid buíochas leis an bhfoireann as a dtiomantas don chomhaontú a chur chun feidhme. Tá dúshláin fós romhainn maidir le feidhmiú iomlán a dhéanamh ar an bPlean. Cé go bhfuil muinín againn go fóill gurb amhlaidh, leis an tacaíocht leanúnach atá de dhíth ón bhfoireann, gur féidir na hathruithe go léir a bhfuil gá leo a chur i bhfeidhm, tá an baol fós ann go bhféadfadh moill ar fheidhmiú an phlean an bonn a bhaint d'inbhuanaitheacht an ghnólachta san fhadtréimhse.

De bharr gur cuireadh isteach ar an tseirbhís i rith na bliana agus de bharr chostas an athstruchtúraithe, ba chúis mhór díomá an toradh airgeadais. D'ainneoin sin, lean Bus Éireann ar aghaidh ag cur béim mhór ar ghréasán sábháilte, éifeachtach seirbhísí a sholáthar dá chuid custaiméirí go léir.

Iarnród Éireann

In 2017, chuir Iarnród Éireann lena chuid seirbhísí agus tháinig méadú 6.3% ar líon na n-aistear paisinéirí. In 2017, sholáthair Iarnród Éireann 3 mhilliún aistear paisinéirí breise, rud a d'fhág go raibh líon iomlán na n-aistear paisinéirí cothrom le 46 milliún in aghaidh na bliana – an bhliain ab fhearr fós don chuideachta.

Agus borradh faoin ngeilleagar in Éirinn arís, tá dúshláin romhainn i dtaobh brú tráchta agus soghluaisteacht inbhuanaithe a bhaint amach do dhaonra atá ag méadú. Ar aon dul le Bus Átha Cliath agus Bus Éireann, aithníonn Iarnród Éireann go bhfuil sé freagrach as rogha cheart a thairiscint in áit iompar príobháideach do líon mór paisinéirí, go háirithe i gceantair uirbeacha. Tá sé de dhualgas ar Iarnród Éireann freisin custaiméirí a mhealladh chun earraí builc a iompar ar iarnród in ionad ar an ngréasán bóithre agus ní mór dó a chinntiú go bhfuil Europort Ros Láir ina sheirbhís éifeachtach, iomaíoch do chuideachtaí loingseoireachta agus dá gcliaint. Tá Bord agus Lucht Bainistíochta Iarnród Éireann tiomanta do na caighdeáin is airde a bhaint amach i dtaobh sábháilteachta agus seirbhís do chustaiméirí agus é ag freastal ar an éileamh méadaitheach ar ár gcuid seirbhísí. Tá Iarnród Éireann ag tnúth le méadú leanúnach ar líon na gcustaiméirí sna blianta atá romhainn.

CIÉ Tours

Bhí bliain den scoth ag CIÉ Tours arís in 2017 agus b'airde i bhfad líon na gcustaiméirí ná mar a bhí amhlaidh an bhliain roimhe sin.

Tá ag éirí le CIÉ Tours dul i ngleic leis na dúshláin sa tionscal, lena n-áirítear ganntanas lóistín i réigiún Bhaile Átha Cliath, agus tá sé ag ullmhú faoi choinne aon tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag an mBreatimeacht ar an tsaorghluaiseacht daoine idir Éire, Tuaisceart Éireann agus an Bhreatain Mhór.

Maoin de Chuid CIÉ

Le linn na bliana, rinne CIÉ athbhreithniú gníomhach ar a phunann maoine lena chinntiú go bhfuil sé ag teacht go hiomlán leis na tionscnaimh straitéiseacha fhadtéarmacha atá ag an nGrúpa maidir le hiompar poiblí a sholáthar.

De réir mar a thiocfaidh méadú ar an ngníomhaíocht forbraíochta, leanfaidh CIÉ ar aghaidh ag fáil luach fadtéarmach ó thráchtálú a dhéanamh ar a phunann maoine, ar leis an Stát í sa deireadh thiar.

Déantar an t-ioncam ó mhaoin a leithdháileadh go hiomlán do na fochuideachtaí, rud a laghdaíonn an costas iomlán atá ar an Stát i dtaobh Seirbhísí Iompair Phoiblí a sholáthar.

Scéimeanna Pinsin

Riarann an Grúpa na Scéimeanna Pinsin do gach fostaí de chuid na bhfochuideachtaí.

In ainneoin torthaí infheistíochta a bheith láidir go fóill i rith na bliana, tháinig méadú ar an easnamh pinsean go dtí €784 milliún, toisc gur tháinig méadú mór ar chostas todhchaí na sochar is iníoctha ag na Scéimeanna. Is iad na rátaí úis an-íseal atá i réim faoi láthair is mó is cúis le costas breise an tsoláthair pinsean, mar aon le tionchar na ndámhachtainí pá inphinsin.

Tá an Bord buartha go ndearnadh deimhniú ar na Tograí Maoinithe atá ann cheana féin, a ceadaíodh in 2013 agus a bhí ceaptha na Scéimeanna a fhágáil i riocht sócmhainneach faoi mhí na Nollag 2023, mar chinn nach bhfuil ag cloí leis an bplean. A fhad is a bheidh na Scéimeanna Pinsean amhlaidh, cuireann sé sin leis an mbaol nach slán sábháilte iad na pinsin amach anseo do dhaoine atá fostaithe againn anois. Ní mór d'Iontaobhaithe an dá scéim pinsin de chuid CIÉ togra maoinithe athbhreithnithe a chur faoi bhráid an Údaráis chun dul i ngleic leis an easnamh atá ann cheana agus é ina chuspóir é sin a laghdú go hiomlán i gcomhréir leis an gCaighdeán Maoinithe Íosta.

Cé go bhfuil CIÉ fós tiomanta do na leibhéil mhaoinithe atá leagtha amach i dTograí na bliana 2013, is é beartas CIÉ é go bhfuil gá le hathruithe ar na Scéimeanna anois chun teacht aniar ón stádas 'nach bhfuil ag cloí leis an bplean' agus nach mór iad a fheidhmiú ar bhonn comhaontaithe le baill na scéimeanna, agus ar an mbonn sin amháin.

Cúrsaí Comhshaoil

Tá an Grúpa fós ag tacú le timpeallacht níos glaine agus tacaíonn sé le húsáid feithiclí atá tíosach ar bhreosla agus seirbhísí iompair phoiblí á soláthar aige. Measann an Grúpa go laghdaítear astaíochtaí carbóin in aghaidh an duine de bhreis is 80% nuair a úsáidtear seirbhísí iompair phoiblí i gcomparáid le mótarfheithiclí príobháideacha.

Rialachas

Is mian le Bord CIÉ ár mbuíochas a ghabháil leis an Aire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt, an tUasal Shane Ross, agus leis na hoifigigh sa Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt. Is mór againn an tacaíocht a thug siad don Ghrúpa i rith na bliana.

Bíonn an Grúpa ag obair i ndlúthchomhar leis an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt, leis an Údarás Náisiúnta Iompair agus leis an gCoimisiún um Rialáil Iarnróid. Tríd an rannpháirtíocht chomhoibríoch, is féidir linn a bheith ag obair leis an Scairshealbhóir, leis an Údarás agus leis an Rialtóir chun réitigh a chur i bhfeidhm a thugann fíorluach do na custaiméirí. Ba mhaith linn aitheantas a thabhairt don chúnamh a thug oifigigh ó na heagraíochtaí sin dúinn le linn an phróisis chomhoibríoch ghníomhaigh seo atá ar bun.

Tá dhá fholúntas ar Bhord CIÉ faoi láthair. Tá imní ar an mBord toisc nach bhfuil duine ar bith ag gabháil do ról Chathaoirleach CIÉ anois ó bhí Iúil 2017 ann. Tá an folúntas leanúnach sin ina lagú suntasach ar na socruithe rialachais atá ag Bord CIÉ.

Mar fhocal scoir, is mian linn freisin buíochas a ghabháil le Comhaltaí Boird agus le Stiúrthóirí na bhfochuideachtaí go léir as cúnamh a thabhairt dá bhfochuideachtaí féin agus do CIÉ agus as tacú leo. Is mór againn go dtugann siad a gcuid ama chun fónamh mar chomhaltaí Boird agus ar na coistí agus na grúpaí comhairleacha ríthábhachtacha éagsúla laistigh den Ghrúpa.

Bord CIÉ

Fly into the city
Airlink
airport city
€6 one way
€10
VG32

Athbhreithniú Airgeadais

Ioncam

Chuir an Grúpa 4.3% lena ioncam ó tháillí, ar bhonn méadú 4.9% ar líon na n-aistear paisinéirí in 2017. Tá an laghdú ioncaim de bharr luach níos fearr a bheith le fáil ón gCárta Leap ina chúis le cuid den laghdú ar an ioncam foriomlán in aghaidh an phaisinéara.

Tháinig méadú 1.6% ar an ioncam iomlán, lena n-áirítear fóirdheontais agus cistiúchán ón Státchiste.

Ba é €932 milliún ioncam an Ghrúpa ó oibríochtaí in 2017 agus is féidir miondealú a dhéanamh air sin de réir cuideachta agus gníomhaíocht ghnó mar seo a leanas:

Ioncam ó Tháillí agus Ioncam Tráchtála €m

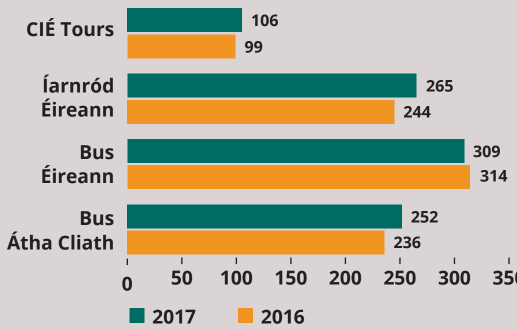

TRÚCDA

Léiríonn torthaí oibriúcháin an Ghrúpa i leith na bliana 2017 tuilleamh €29 milliún roimh ús, cáin, dímheas agus amúchadh (TRÚCDA) agus roimh chostais eisceachtúla agus brabús ar dhiúscairt sócmhainní seasta. Sin laghdú €29 milliún i gcomparáid le 2016. Taispeántar mionsonraí ar an ngluaiseacht san TRÚCDA thall:

Taispeántar an tábla gur chuir an méadú nach beag ar ioncam ó tháillí ar a chumas do Ghrúpa CIÉ níos mó seirbhísí a sholáthar, a easnamh i dtaobh cothabháil bonneagair a laghdú agus laghdú a dhéanamh ar an gcistiúchán oibriúcháin a bhí de dhíth ón Státchiste.

Taispeántar sa tábla freisin go bhfuil méadú fós ag teacht ar chostas soláthair pinsean faoi na socruithe atá ann faoi láthair agus gurb é sin an phríomhchúis leis an laghdú suntasach bliain ar bhliain san TRÚCDA.

Gluaiseacht sa TRÚCDA 2016 go 2017

	€m
TRÚCDA 2016 iarbhír	**58**
Ábhair	(40)
Coigeartú Pinsean FRS 102	(28)
OSP/Cistiúchán ón Státchiste	(19)
Méadú ar an bpárolla (1%)	(6)
Eile	2
Éilimh	6
Breosla	18
Ioncam ó Oibríochtaí	38
Gluaiseacht san TRÚCDA	**(29)**
TRÚCDA Tréimhse 13 2017	**29**

Is iad na príomhchúiseanna leis an athrú ar an TRÚCDA:

(i) Tá gaol idir an t-ardú costais maidir le hábhair agus seirbhísí agus méid na seirbhísí den chuid is mó, agus tá an t-ardú sin bunaithe go príomha ar an infheistíocht bhreise i gcothabháil bonneagair in Iarnród Éireann, ar an méadú ar an gcostas a bhaineann le conraitheoirí na Seirbhíse Iompair Scoile, agus ar na costais chothabhála sa dá chuideachta busanna. Rinneadh cuid mhaith de sin a chúiteamh leis an gcostas breosla ní b'ísle i gcomhair na bliana 2017. In 2017, d'infheistigh Iarnród Éireann suim €12 mhilliún de bhreis ar an gcistiú in ábhair agus seirbhísí iarnróid trí infheistíocht a dhéanamh i gcostais chothabhála, costais oibriúcháin agus costais eile a bhaineann le hábhair agus seirbhísí. Thug Bus Éireann tacaíocht do leathnú breise ar na Seirbhísí Iompair Scoile agus ar bhusanna eile ar cíos ar chostas glan €12 mhilliún.

(ii) De bharr úsáid níos mó a bheith á baint as an gCárta Leap, a bhfuil luach níos fearr ar airgead le fáil as, laghdaítear an meánioncam ó tháillí in aghaidh an aistir, agus mar sin is ísle an méadú 4.3% ar an ioncam iomlán ó tháillí ná an t-ardú 4.9% ar líon iomlán na n-aistear paisinéirí.

(iii) Tháinig méadú thart ar 1% ar chostais an phárolla i gcomparáid le 2016; tá laghdú suntasach ar an bpárolla de bharr gníomhaíocht thionsclaíoch in Iarnród Éireann agus i mBus Éireann in 2017.

(iv) Chomh maith leis an méadú sin ar chaiteachas, tá méadú thart ar €28 milliún tagtha ar chostas seirbhíse reatha na scéimeanna pinsean. Cé nach costas airgid i rith na bliana é an méadú sin, leagtar béim leis ar an riosca a bhaineann le soláthar pinsean san fhadtréimhse faoin tsamhail reatha um sholáthar pinsean.

Barrachas don Bhliain

Ghin an Grúpa glan-easnamh €43 milliún in 2017. Meath suntasach €71 milliún a bhí ansin i gcomparáid le barrachas €28 milliún na bliana roimhe sin, mar a léirítear thíos. Taispeántar thíos mionsonraí na gluaiseachta sa Bharrachas/(Easnamh):

Gluaiseacht sa Bharrachas 2017 i gComparáid le 2016

Gluaiseacht	**€m**
Barrachas mar a bhí in 2016	28
Gluaiseacht san TRÚCDA	(29)
Aisíocaíocht CBL in 2016 nach bhfuarthas in 2017	(27)
Costais eisceachtúla maidir le hathstruchtúrú	(16)
Ús – coigeartú faoi FRS 102	(6)
Eile	1
Dímheas	2
Brabús ar Dhiúscairt	4
Easnamh 2017	**(43)**

Léirítear sa tábla gurb iad na cúiseanna leis an meath ar fheidhmíocht an Ghrúpa:

(i) Costas na bpinsean, ar tháinig méadú €6 mhilliún air, rud a léiríonn tionchar na rátaí úis a bheith ag titim.

(ii) Soláthar Phlean Mhór-Athraithe Bhus Éireann.

(iii) Gur gnóthachain aonuaire a tharla in 2016 de bharr aisíocaíocht CBL stairiúil.

Cistiú Iomlán ón Stát

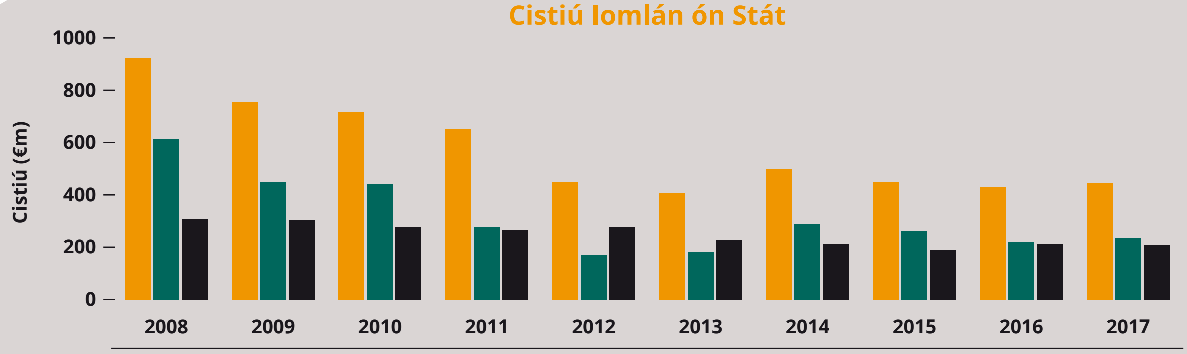

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
IOMLÁN	922	754	718	652	448	408	500	451	431	446
CAPITEAL & EILE	613	451	442	277	170	182	288	262	219	236
OSP	309	303	276	265	278	226	212	190	212	210

Saoráidí Baincéireachta

Bainistíonn an Grúpa a chuid riachtanas i dtaobh ciste trí shaoráidí baincéireachta tiomanta.

I mí Eanáir 2018, chuir an Grúpa i gcrích an chaibidlíocht lena bhainc i ndáil le hathmhaoiniú a dhéanamh ar na saoráidí baincéireachta atá ar fáil don Ghrúpa agus iad a mhéadú. Is saoráid thiomanta €108 milliún atá i gceist ar feadh tréimhse thosaigh cúig bliana le dhá rogha chun síneadh bliana a chur léi, is infheidhmithe le toiliú an dá pháirtí ag deireadh bhliain a haon agus bhliain a dó den tsaoráid.

An Cistiúchán Iomlán a Fuarthas ón Státchiste

Tá an cistiúchán ón Státchiste (Caipiteal agus Ioncam) cobhsaithe le blianta beaga anuas ar leibhéil atá cuid mhaith faoi bhun na leibhéil chistithe a sholáthraítí go dtí 2010.

Beidh srian níos mó agus níos mó ag teacht ar an mborradh seasta atá faoi líon na n-aistear ar sheirbhísí iompair phoiblí ceal infheistíocht bhreise a bheith ann chun seirbhísí iompair phoiblí breise a sholáthar agus a choinneáil ar bun.

Cuireann CIÉ fáilte roimh an bPlean Forbartha Náisiúnta a fógraíodh le déanaí, ina bhfuil cur síos ar infheistíocht bhreise nach beag sa tréimhse 2018-2027.

Mar a léirítear sa ghraf thuas, níl an infheistíocht iomlán san iompar poiblí ag coinneáil suas leis an méadú ar líon na n-aistear custaiméirí. Tharla an laghdú ar an gcistiú, i ndearbhthéarmaí agus i gcoibhneas leis an éileamh (aistir custaiméirí), san infheistíocht chaipitiúil agus san ioncam ó chonarthaí OSP i ndáil le seirbhísí iompair phoiblí atá inmhianaithe i leith a ngné shóisialta ach nach bhfuil inmharthana ón ngné thráchtála de.

Tá fianaise láidir sa ghraf ar théarnamh i dtaobh líon na n-aistear paisinéirí agus aithnítear ann an dúshlán a bhaineann le cistiú cuí a chinntiú chun tacú le soláthar seirbhísí cuimsitheacha iompair phoiblí ionas gur féidir freastal ar an éileamh méadaithe. Ina theannta sin, fuair Bus Átha Cliath tacaíocht ón Údarás Náisiúnta Iompair trí íocaíochtaí neamhairgid thart ar €29 milliún a bhaineann le busanna a fháil ar léas, rud nach léirítear sna figiúirí thuas.

Forbairtí Airgeadais Suntasacha Eile

Chuaigh an t-easnamh sa ghlanchiste pinsean ag deireadh na bliana cuid mhór chun donachta in 2017, ó €54 milliún go €784 milliún.

Tá scéimeanna pinsean le sochar sainithe á bhfeidhmiú ag an nGrúpa, atá á gcistiú ag ranníocaíochtaí ón nGrúpa agus ó na fostaithe. Tá na sochair scoir atá á soláthar faoi na scéimeanna sin á gcistiú ag sócmhainní suntasacha atá infheistithe i gcistí arna riar ag iontaobhaithe.

Glactar leis sa chostas bliantúil a bhaineann le sochair scoir go bhfuil na torthaí sa todhchaí ó shócmhainní agus dliteanais an chiste pinsean ailínithe ar bhonn rátaí úis fadtéarmacha. Riosca nach beag is ea an neamhchosaint ar luaineacht sna rátaí úis fadtéarmacha, agus tá an Grúpa ag féachaint leis an riosca sin a mhaolú trí thograí a chomhaontú leis na páirtithe leasmhara go léir.

Cistiú ón Stát le hais Líon na nAistear Custaiméirí

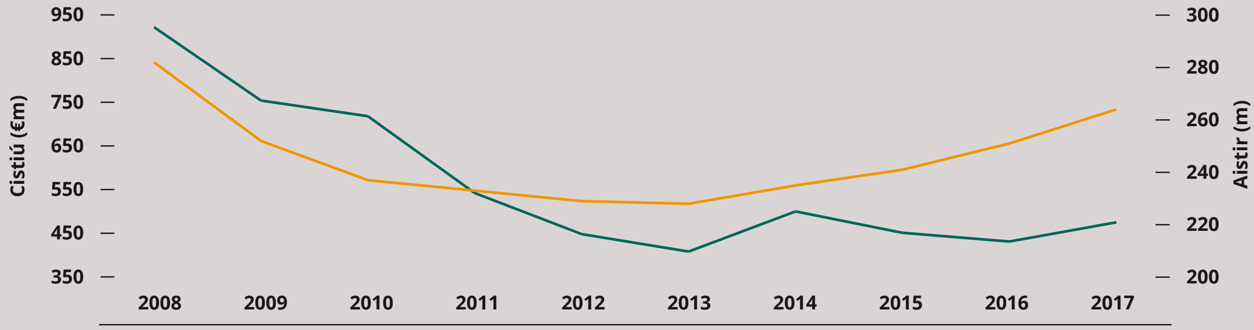

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
CISTIÚ	922	754	718	652	448	408	500	451	431	475
AISTIR	282	252	237	233	229	228	235	241	251	264

Seo a leanas na príomhbhoinn tuisceana airgeadais is bonn le ríomh an easnaimh i rith na bliana:

(i) Tháinig laghdú beag ar an ráta lascaine, rud a mhéadaigh an costas seirbhíse bliantúil. Tháinig méadú nach beag ar an muirear úis gaolmhar mar gheall ar an méadú ar easnamh na bliana ó 2015 go 2016, a bhfuil tionchar dar luach €12 mhilliún aige ar mhuirear úis na bliana 2017.

(ii) Muirear Seirbhíse: Cuireadh san áireamh an bonn tuisceana maidir le hardú tuarastail agus na comhaontuithe pá a rinneadh le déanaí mar aon le hathruithe ar an ráta lascaine chun meastachán a dhéanamh ar chostas seirbhíse (bliain bhreise amháin) na scéime tríd an gcuntas brabúis agus caillteanais. Thart ar €28 milliún breise atá i gceist.

(iii) Leis an bhfeabhas a tháinig ar fheidhmíocht na n-infheistíochtaí i rith na bliana, rinneadh cúiteamh páirteach €76 milliún ar an méadú iomlán ar an dliteanas pinsin, ach tá sé sin féin á chúiteamh ag na hathruithe thart timpeall is €90 milliún sna boinn tuisceana i dtaobh an dliteanais fhadtéarmaigh.

(iv) Is é glanchostas breise an easnaimh phinsin ná €54 milliún san iomlán.

Le linn 2017, bhí ar an dá scéim sin tograí athbhreithnithe a chur faoi bhráid an Údaráis Pinsean lena mbainfear amach sócmhainneacht sna scéimeanna faoi dheireadh 2023. Go dtí seo níor aontaíodh tograí cistithe go fóill. Is iad Iontaobhaithe na Scéime atá freagrach as tograí athbhreithnithe i dtaobh cistithe a chur isteach.

Mar sin féin, is é beartas CIÉ é, mar urraitheoir, cuidiú le tograí a ullmhú a n-aontóidh an fhoireann leo, rud a bheidh ina bhunús le haghaidh Togra Cistithe athbhreithnithe.

Conarthaí OSP

Ioncam ó na Conarthaí OSP 2008-2017

Ní bhfuarthas toradh réasúnta ar chonarthaí OSP an Ghrúpa i rith na bliana. Ní mór don Ghrúpa toradh réasúnta a bhaint amach ar ghníomhaíocht OSP ionas go mbeidh sé féin inbhuanaithe ó thaobh airgeadais.

Oibríonn Bus Átha Cliath, Bus Éireann agus Iarnród Éireann ('fochuideachtaí oibríocha') seirbhísí iompair phoiblí atá inmhianaithe i leith a ngné shóisialta ach nach bhfuil inmharthana ar bhonn tráchtála faoi chonarthaí OSP ón Údarás Náisiúnta Iompair.

Bíonn fochuideachtaí oibríocha an Ghrúpa ag obair i ndlúthpháirt leis an Údarás Náisiúnta Iompair chun na seirbhísí iompair phoiblí is fearr is féidir a chur ar fáil ar fud na trí chuideachta, ó thaobh minicíochta agus cáilíochta de. Ní bhfuarthas toradh réasúnta ar chonarthaí OSP an Ghrúpa i rith na bliana, áfach. Is féidir anailís a dhéanamh ar an gcaillteanas carnach ar chonarthaí OSP ó 2008 i leith mar seo a leanas:

Lean an Grúpa ar aghaidh ag seasamh na gcaillteanas sin agus feabhas á chur aige ar líon, cáilíocht agus minicíocht na seirbhísí iompair phoiblí a sholáthraíonn sé. Ba cheart toradh réasúnta a bheith le déanamh ar na conarthaí OSP ionas gur féidir seirbhísí ardchaighdeáin a sholáthar agus bonn caipitil an Ghrúpa a chur ar ais ar leibhéal cuí.

Bliain	OSP Aistir Paisinéirí (milliún)	Ioncam ón tSeirbhís Phoiblí €m	Costais na Seirbhíse Poiblí €m	Fáltais ón gConradh OSP €m	Easnamh ar an gConradh OSP €m	Easnamh Carnach ar an gConradh OSP €m
2008	227.7	469	(817)	309	(39)	(39)
2009	200.8	441	(771)	303	(27)	(66)
2010	186.4	402	(721)	276	(43)	(109)
2011	182.9	389	(700)	265	(46)	(155)
2012	180.5	406	(724)	278	(40)	(196)
2013	179.7	440	(682)	226	(16)	(212)
2014	186.1	465	(669)	212	8	(204)
2015	192.3	489	(683)	190	(5)	(208)
2016	203.1	513	(728)	212	(3)	(211)
2017	215.1	536	(748)	210	(2)	(213)

Athbhreithniú CIÉ ar Chúrsaí Comhshaoil

Forbhreathnú ar Ídiú Fuinnimh an Ghrúpa in 2017

Áirítear iad seo a leanas le hídiú fuinnimh an Ghrúpa:

- Ola dhíosail d'fhlíteanna bus Bhus Átha Cliath agus Bhus Éireann, do charráistí Intercity Iarnród Éireann agus do na Traenacha Díosail Ilaonad;
- Leictreachas a úsáidtear ar sheirbhís DART Iarnród Éireann, i gcrosairí comhréidhe uathoibríocha, i stáisiúin traenach agus bhus, i seomraí trealaimh, i gceardlanna agus i dtaobh riachtanais ghinearálta oifige;
- Gás nádúrtha agus ola théimh le haghaidh oifigí agus ceardlanna a théamh.

Tá an phróifíl úsáide i leith 2017/2016 leagtha amach sa tábla thíos.

Tá an laghdú leanúnach ar an méid fuinnimh a ídítear in aghaidh gach milliún aistear custaiméirí leagtha amach thíos:

	MWh 2017	MWh 2016
Ola dhíosail le haghaidh tarraingt feithiclí	989,761	999,544
Leictreachas le haghaidh tarraingt feithiclí	25,240	24,500
Leictreachas le haghaidh cuspóirí eile	47,539	47,152
Gás	22,778	25,357
Ola théimh	447	793
Tomhaltas Fuinnimh iomlán	**1,085,765**	**1,097,346**

Bearta a Glacadh Chun Costais Fuinnimh a Laghdú

Tá an Grúpa ag díriú go leanúnach ar chostas an fhuinnimh a laghdú an oiread is féidir. Seo a leanas roinnt de na bearta a rinneadh in 2017 agus atá pleanáilte le haghaidh 2018:

Bus Átha Cliath

Bearta a Rinneadh in 2017

In 2017 thug Bus Átha Cliath faoi roinnt tionscnamh a raibh sé mar aidhm leo an fheidhmíocht fuinnimh a fheabhsú, lena n-áirítear:

- Glacadh le 100 bus nua atá feistithe le hinnill ar chaighdeán Euro 6 – inneall níos lú agus níos éifeachtaí a úsáidtear le fonnadh níos éadroime chun ídiú breosla a laghdú;
- Oiliúint Vigil Vanguard do thiománaithe;
- Teicneolaíochtaí tiomána éiceolaíche trí Dheimhniú Inniúlachta Gairmiúla (CPC) do thiománaithe;
- Soilse LED a iarfheistiú in oifigí;
- Triail a bhaint as soilse dé-óid astaithe solais (LED) in ionaid arda sna ceardlanna agus sna clóis; agus
- Triail a bhaint as uathchóras bainistíochta breosla.

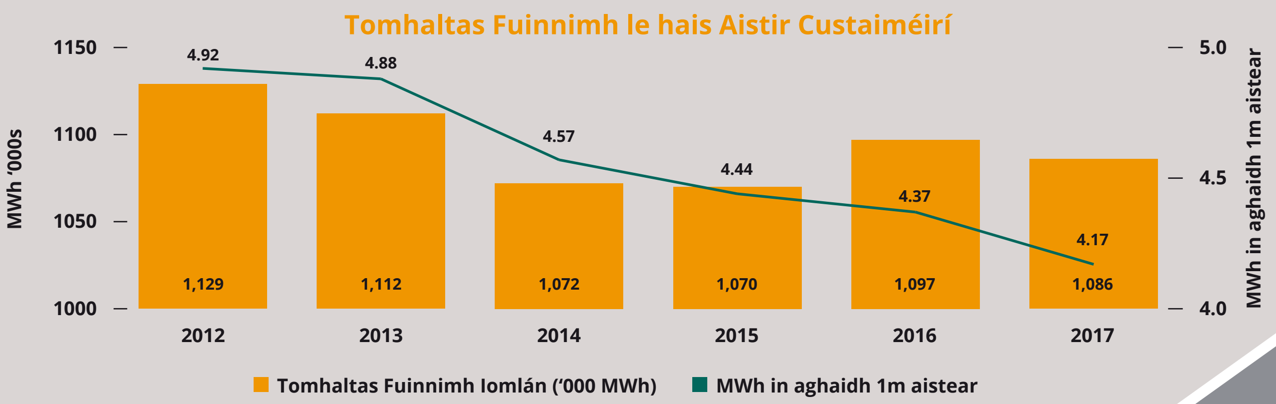

Bearta i gComhair 2018

In 2018 tá sé ar intinn ag Bus Átha Cliath a fheidhmíocht fuinnimh a fheabhsú a thuilleadh trí na tionscnaimh seo a leanas a chur i gcrích:

- Tuilleadh feithiclí nua a cheannach a bheith feistithe le hinnill ar chaighdeán Euro 6. tógfaidh na feithiclí nua sin áit seanfheithiclí nach bhfuil chomh héifeachtach leo;
- Trialacha ar theicneolaíocht tiomána éiceolaíche don fhlít ag úsáid teileamaitic ar bord;
- Uathchóras bainistíochta breosla a shuiteáil i ngach iosta;
- Iarfheistiú iomlán ar shoilse LED;
- An Córas Bainistíochta Fuinnimh ISO 50001 a chur chun feidhme; agus
- Monatóireacht fheabhsaithe ar fhuinneamh agus cuíchóiriú ar chumas fuinnimh.

Leanfaidh Bus Átha Cliath ag cuardach deiseanna eile fós chun fuinneamh a spáráil trí na foirne áitiúla bainistíochta fuinnimh.

Bus Éireann

Spriocanna Fuinnimh a Baineadh Amach in 2017

I rith 2017, chuir Bus Éireann na bearta seo a leanas i bhfeidhm d'fhonn ráta ídithe fuinnimh na Cuideachta a laghdú:

- Cuireadh le líon na bhfeithiclí atá feistithe le córais uathoibreacha chun innill a stopadh agus iad díomhaoin;
- Tá 34% den fhlít ag rith anois ar innill nua Euro VI, atá níos glaine;
- Agus úsáid níos mó á baint as teileamaitic sa fhlít seirbhíse (47%), is féidir monatóireacht a dhéanamh ar ídiú breosla ar fud réimse níos leithne feithiclí anois;
- Rinneadh monatóireacht ar úsáid fuinnimh ar fud iostaí Bhus Éireann agus a chuid stáisiún bus in 2017;
- Cuireadh tús le hanailís ar úsáid fuinnimh ag an gCloch Leathan chun mórthomhaltóirí fuinnimh a aithint;
- Laghdaíodh an t-achar ama a bhíonn innill air agus iad díomhaoin ó sheacht nóiméad go cúig nóiméad ar gach feithicil nua.

Tionscnaimh i gComhair na Bliana 2018

- Comhéadan teileamaitice na dtiománaithe, forbairt feidhmíochta na dtiománaithe agus oiliúint spriocdhírithe i leith na tiomána éiceolaíche a chur i bhfeidhm;
- Leanúint ar aghaidh ag infheistiú i mbusanna nua a mbíonn astaíochtaí ísle uathu;
- A bheith ag obair i ndlúthpháirt leis an Údarás Náisiúnta Iompair ar fhorbairtí agus pleananna nua maidir le breosla malartach;
- Roinnt tionscnamh a bhaineann le soilse LED i gcomhair 2018.

Iarnród Éireann

Bearta a Rinne Iarnród Éireann in 2017 agus Cinn atá Pleanáilte le haghaidh 2018

Lean Iarnród Éireann ar aghaidh in 2017 lena chuid oibre ar roinnt leibhéal:

- Breosla Díosail i gcomhair tarraingthe;
  - Cuireadh i gcrích clár tástála (Iosta Chorcaí) chun fíorú a dhéanamh ar éifeachtúlacht táirge (Environ) a laghdaíonn ídiú breosla (agus a choinníonn glan na scagairí DP) in innill fhrithingeacha díosail. Is ó iosta Chorcaí amháin a chuirtear breosla sa fhlít 2600 (flít comaitéireachta Chorcaí), agus léiríonn an anailís sonraí go bhféadfar 6 – 9% den chostas a spáráil. Tá Iarnród Éireann ag obair anois chun an conradh agus na socruithe a chur i gcrích;
  - Innill traenach – Athsholáthar;
    - Tá tionscadal ar bun chun innill éifeachtacha nua-aimseartha, ar lú iad ná na sean-inill, a chur in ionad na n-inneall 2-stróc atá 20 bliain d'aois. Tá múchadh uathoibríoch ina ghné chaighdeánach sna hinnill nua;
    - Beidh na tairiscintí istigh in Aibreán 2018, agus dámhfar an conradh sa 4ú ráithe de 2018;
    - D'fhéadfadh srianta buiséid a fhágáil nach leanfar ar aghaidh leis an tionscadal sin;
  - Giarbhosca sna Traenacha Díosail Ilaonad (Ráilcharranna Intercity) – Athsholáthar;
    - Cuireadh staidéar féidearthachta i gcrích agus d'fhéadfadh an tionscadal sin 15% den chostas a spáráil i leith na dtraenacha sin. Lena chois sin, éascaíonn an triail seo d'fheithiclí a thiontú ina bhfeithiclí hibrideacha sula i bhfad. Beidh traein trí charráiste réidh le triail a bhaint aisti ag teannadh le deireadh na bliana 2018;
    - D'fhéadfadh srianta buiséid a fhágáil nach leanfar ar aghaidh leis an tionscadal sin;
  - Tá sé beartaithe an flít 2700 DMU a thabhairt isteach arís in 2020 chun freastal ar an éileamh méadaitheach ó chustaiméirí;
    - Tá sé ina rogha faoin nglao ar thairiscintí go gcuirfí córas nua-aimseartha atá tíosach ar bhreosla in ionad an phacáiste tarraingthe;
    - Tá tús curtha leis an bpróiseas tairisceana;
  - Táthar ag smaoineamh ar an bhflít DART 8200 a thabhairt isteach arís chun freastal ar an éileamh méadaitheach ó chustaiméirí. Tá staidéar féidearthachta ar siúl;
  - Bainistíocht bhreosla sna hinnill;
    - Feistíodh córas cianmhonatóireachta agus tuairiscithe ar an bhflít inneall 201 in 2017, lena ndéantar monatóireacht ar úsáid bhreosla, ar shuíomh agus ar fhad achair. Déanfar an flít inneall 071 a fheistiú in 2018;
    - Tugadh isteach cothabháil ar bhonn míleáiste ar an bhflít carranna iarnróid de chuid InterCity i mí na Nollag 2017. Beidh an tionchar aige sin go dtiocfaidh laghdú 15% ar an aga díomhaoin ina mbeidh an flít á chothabháil agus mar sin is dócha go gcuirfear leis an achar ama oibríochta agus leis an míleáiste seirbhíse;

- Leictreachas le haghaidh tarraingt feithiclí;
  - Tá cúrsaí gan athrú ó 2016 ina leith sin;
    - Tá tuilleadh athruithe ar na Bogearraí Rialaithe Tarraingthe curtha siar go dtí go mbeidh an tseirbhís 'DART 10 nóiméad' curtha chun feidhme agus í socraithe síos. Tá athruithe ar na leibhéil Uasacmhainne Iompórtála curtha siar freisin; is dócha gur gá dúinn cur leo sin chun freastal ar ualaí níos mó le linn na mbuaicthréimhsí;
- Tomhaltas Fuinnimh na bhFoirgneamh;
  - Tá soilse atá tíosach ar fhuinneamh fós á gcur in ionad na seansoilse trí chlár leanúnach Cothabhála/ Athnuachana.

Athbhreithniú ar Oibríochtaí

Líon na nAistear Paisinéirí

Tá an Grúpa fós ag soláthar seirbhísí iompair phoiblí atá sábháilte agus dírithe ar na custaiméirí, a bhfuil a líon ag dul i méid.

Líon na nAistear Custaiméirí	2017 m	2016 m	Athrú m
Bus Átha Cliath	139	128	11
Bus Éireann	38	40	(2)
Iarnród Éireann	46	43	3
Aistir custaiméirí, gan Iompar Scoile san áireamh	**223**	**211**	**12**
Iompar Scoile	41	41	–
Iomlán na nAistear Custaiméirí	**264**	**252**	**12**

Tháinig méadú 4.8% ar líon na n-aistear custaiméirí in 2017. Tá líon iomlán na n-aistear ag dul i méid de bharr an téarnaimh sa gheilleagar náisiúnta, ach tá cuid mhór le déanamh fós chun filleadh ar na buaicleibhéil a baineadh amach in 2008 nuair a chuir Grúpa CIÉ ('an Grúpa') 282 milliún aistear ar bun.

Rannpháirtíocht leis na Custaiméirí agus Feabhas ar Cháilíocht Seirbhíse

Anseo thíos tá cuid de bhuaicphointí na dtionscnamh atá curtha i gcrích nó atá ar bun chun feabhas a chur ar sheirbhísí an Ghrúpa le linn 2017:

Bus Átha Cliath:

- Tháinig méadú eile ar úsáid an Chárta LEAP, a úsáidtear anois i gcás fhormhór na n-aistear custaiméirí le Bus Átha Cliath. Ach an Cárta LEAP a úsáid, féadfaidh custaiméirí leas a bhaint as táillí atá thart ar 20% níos ísle ná na táillí a íoctar ar an mbus féin;
- Tá breis is 11 mhilliún paisinéir breise (8.6%) in aghaidh na bliana ag Bus Átha Cliath i gcomparáid le 2017;
- Bhí sé á cheiliúradh ag Bus Átha Cliath go raibh sé 30 bliain i mbun gnó, agus gurb é fós an t-oibreoir iompair phoiblí is mó ar oileán na hÉireann;
- Cuireadh 100 bus nua le flít busanna Bhus Átha Cliath, a bhfuil a chuid busanna go léir lán-inrochtana;
- Sheol Bus Átha Cliath branda tráchtála nua agus láithreán gréasáin 'DoDublin';
- Ina theannta sin, chuaigh an chuideachta i gcomhairle lena cuid páirtithe leasmhara i rith na bliana 2017 maidir le 'BusConnects', athbhreithniú mór ar an ngréasán OSP a choimisiúnaigh an tÚdarás Náisiúnta Iompair;
- Bhíothas ag díriú go leanúnach ar chumarsáid leis na custaiméirí trí leathnú a dhéanamh ar an gcóras Faisnéise Fíor-Ama do Phaisinéirí (ar chomharthaí ag stadanna bus, ar an láithreán gréasáin agus ar an aip mhóibíleach).

Bus Éireann:

- Rinneadh 79 milliún aistear paisinéirí san iomlán in 2017;
- Seoladh láithreán gréasáin nua Expressway in 2017;

- Le linn 2017, cuireadh córas bainistíochta fón nua i bhfeidhm chun tacú le Seirbhísí Iompair Scoile Bhus Éireann;
- Cuireadh feithiclí nua leis an bhflít, feithiclí atá oiriúnach do chathaoireacha rothaí agus ina bhfuil suíocháin tosaíochta do phaisinéirí faoi mhíchumas luaineachta, agus anois tá 86% dár bhflít oiriúnach do chathaoireacha rothaí;
- Taistealaíonn breis is 115,000 páiste ar bheagnach 6,800 bealach scoile;
- Freastalaíonn na seirbhísí iompair scoile ar thart ar 3,000 scoil ar fud na tíre gach lá scoile;
- Cheadaigh an Roinn Oideachais agus Scileanna breis is 460 Seirbhís Iompair Scoile nua in 2017;
- Tá beagnach 12,000 páiste ann ag a bhfuil riachtanais speisialta oideachais agus a gcuirimid seirbhís ó dhoras go doras ar fáil dóibh.

Iarnród Éireann:

- Mar thoradh ar fheachtais mhargaíochta agus ar bhearta nua maidir le bainistíocht ioncaim, tháinig méadú 16% ar an ioncam ó fhoinsí ar líne, go dtí €39 milliún;
- Tháinig méadú 10% ar an ioncam ó TaxSaver, go dtí €36 milliún, agus tá an líon is mó cuideachtaí go fóill cláraithe lenár bhfoireann díolacháin gnó, rud ba chúis le borradh eile úsáide i measc na gcuideachtaí rannpháirteacha;
- De bharr feachtais mhargaíochta i measc mic léinn, tháinig méadú 9% ar an ioncam ina leith den séú bliain as a chéile, go dtí €16 mhilliún;
- I mí Aibreáin 2017, cuireadh i gcrích céim a haon den chlár 'Tús Áite don Chustaiméir', faoina bhfuil athrú ó bhonn á dhéanamh, trí thionscnaimh theicneolaíochta, ar an gcaoi a idirghníomhaíonn Iarnród Éireann lena chustaiméirí agus a ndéanann sé gnó leo;
- Athosclaíodh Tollán Pháirc an Fhionnuisce le haghaidh seirbhísí traschathrach i mí na Samhna 2016. Tháinig méadú ar líon na bpaisinéirí ar feadh 2017, agus rinneadh 700,000 aistear paisinéirí ar an mbealach sin anuraidh;
- Bhí an t-ioncam ó lasta iarnróid, lena n-áirítear Seoladh Lastaí Navigator, cothrom le €8 milliún i leith 2017, agus 100 milliún ciliméadar tonna san iomlán a bhí i gceist;
- Is é Iarnród Éireann an t-údarás calafoirt ag Europort Ros Láir, an dara calafort farraige is gnóthaí sa Stát ó thaobh gluaiseachtaí loinge, trácht turasóireachta agus lasta aonadaithe. B'ionann ioncam oibriúcháin na bliana 2017 i leith Europort Ros Láir agus €11 mhilliún, a bhí ag teacht le figiúr na bliana 2016;
- Tá ag éirí go maith leis an tionscadal um Ghlanadh Ballasta ar cuireadh tús leis in 2015. In 2017, rinneadh athnuachan ar fhad 24 míle den rian, agus tá fad 70 míle den rian san iomlán curtha i gcrích anois;
- Is céim mhór chun cinn é an conradh muilleoireachta iarnróid sa chlár um laghdú riosca don tsócmhainn rianta agus bainfear tairbhe nach beag as trí shaolré na ráillí a uasmhéadú. Cuireadh an chéad bhliain de i gcrích in 2017 agus rinneadh cóireáil ar fhad 210 míle ráillí a raibh locht orthu;
- Uasghrádú ar Stáisiún Luimnigh;
  - Comharthaíocht – cuireadh comhghlasáil soladstaide (SSI) úrscothach in ionad córas athsheachadta a bhí beagnach 100 bliain d'aois. Is córas rialaithe comharthaíochta nua-aimseartha atá i gceist ansin. Baineadh cábán comharthaíochta chomh maith;
  - Rinneadh an t-ardán a athnuachan, cuireadh fad leis agus suiteáladh maolán frithchuimilte;
- Rinneadh bealach isteach nua faoi thalamh chuig Stáisiún an Cheanntaigh, ina bhfuil ardaitheoirí agus staighre, agus bóthar rochtana nua ó Ché Uí Argáin.

Eintiteas CIÉ ('CIÉ')

Feidhmíonn CIÉ trí mhór-aonad gnó – an Líonra Fógraíochta Comaitéirí, CIÉ Tours agus Aonad Maoine an Ghrúpa – agus soláthraíonn sé seirbhísí tacaíochta do Bhus Átha Cliath, Bus Éireann agus Iarnród Éireann ('fochuideachtaí oibríocha'). Déantar an t-ioncam a ghintear tríd an Líonra Fógraíochta Comaitéirí agus Aonad Maoine an Ghrúpa a leithdháileadh go hiomlán ar na fochuideachtaí oibríocha chun an costas a bhaineann leis na seirbhísí OSP a laghdú.

An Líonra Fógraíochta Comaitéirí

Choinnigh an Líonra Fógraíochta Comaitéirí leis an treocht dhearfach fáis a bhí le sonrú le blianta beaga anuas, agus bhí méadú 11% san áireamh leis an ioncam €8m. Feidhmíocht láidir a bhí i gceist ansin i bhfianaise mhéid an mhargaidh fógraíochta 'As Baile' a bheith gan athrú le linn 2017

Bhí feidhmíocht an Líonra Fógraíochta Comaitéirí á spreagadh ag feidhmíocht conarthaí agus ag toradh ar infheistíocht ón uasghrádú leanúnach ar shócmhainní fógraíochta, go háirithe acmhainní digiteacha agus gléasra le taobh an bhóthair. Chomh maith leis an ioncam ón bhfógraíocht, lean na fochuideachtaí oibríocha ar aghaidh ag baint leas as spásanna fógraíochta an Líonra ina lán dá gcuid feachtas margaíochta féin in 2017.

Tá méadú an-bheag á thuar ar an tionscal fógraíochta As Baile i rith 2018, agus meastar gur 0 ~ 2% a chaithfear ar fhógraíocht. Meastar go mbeidh feidhmíocht ioncaim an Líonra Fógraíochta Comaitéirí ag teacht le réamhaisnéisí an tionscail.

Athbhreithniú ar Oibríochtaí (ar lean)

CIÉ Tours

	2017 €m	2016 €m	Athrú €m
Ioncam ó na turais	107	99	8
Barrachas oibriúcháin	7	5	2

Bhí an fheidhmíocht airgeadais ab fhearr fós i dtaobh ioncaim agus brabúis ag cuideachta CIÉ Tours in 2017 agus sáraíodh spriocanna an bhuiséid agus na réamh-mheastachán.

Ghin an t-aonad gnó ioncam €107 milliún, sin méadú 8% i gcomparáid le 2016. Tháinig méadú ar líon na bpaisinéirí a bhí ag taisteal go 47,152 duine agus bhí méadú 5% bliain ar bhliain i gceist ar fud na dtáirgí uile talún, aeir agus árachais. Tháinig méadú beagnach 3% ar an meánchaiteachas in aghaidh an duine freisin. De bharr méadú mór a bheith tagtha ar an ioncam talún agus an ioncam árachais, rinneadh cúiteamh agus sárú ar an meath a tháinig ar ioncam aeir mar gheall ar lascainí móra a bheith le fáil ar phraghsanna aeir.

Rinneadh infheistíocht mhór in 2017 freisin i gcumas an ghnólachta chun fás inbhuanaithe a spreagadh feasta. Mar chuid de straitéis cúig bliana an aonaid ghnó i leith fás ar bhonn athruithe, neartaigh an chuideachta a foireann bhainistíochta, a tionscnaimh mhargaíochta, a feabhsuithe teicneolaíochta agus an úsáid a bhaintear as saineolas de chuid tríú páirtithe a bhaineann go sonrach le tionscnaimh straitéiseacha.

Maoin an Ghrúpa

Rinneadh ioncam €20 milliún ó chíos in 2017, méadú €16 mhilliún i gcomparáid le 2016. Ba é príomhchúis an mhéadaithe sin comhaontuithe reatha maidir le ceadúnais snáthoptaice agus socruithe nua maidir le ceadúnú maoine leis na fochuideachtaí bus.

Fuarthas méid comhlán thart timpeall is €12 mhilliún ó dhiúscairtí maoine, agus tháinig cuid mhór de sin ó dhíol an leasa a bhí ag CIÉ i láithreán i dtuaisceart Bhaile Átha Cliath láir.

Chuir CIÉ trí phríomhláithreán forbraíochta tráchtála ar an mhargadh trí chomhaontú forbartha in 2017. Mealladh tairiscintí an-láidir ina leith go léir agus tá Bord CIÉ á meas. Tá láithreáin bhreise a bhféadfaí forbairt tráchtála a dhéanamh orthu á meas lena gcur ar an margadh in 2018.

Cúrsaí Fostaíochta sa Ghrúpa

Bhí 10,098 duine ar an meán fostaithe ag an nGrúpa in 2017, sin 81 duine sa bhreis ar líon na bliana 2016.

Sa tréimhse 2008 go 2014, bhí an Grúpa seasta ag crapadh agus é ag iarraidh cur i gcoinne an drochthionchair de bharr laghdú a bheith tagtha ar an ioncam ó chonarthaí OSP agus de bharr líon na bpaisinéirí a bheith ag titim. Idir 2008 agus 2014 tháinig laghdú 19.3% ar líon na mball foirne, idir dhaoine a d'fhág ar an ngnáthbhealach agus daoine a ghlac le pacáistí téarfa dheonaigh. Rinne an Grúpa cistiú ar na pacáistí téarfa dheonaigh óna chuid acmhainní féin, rud a laghdaigh na costais oibriúcháin, agus laghdaigh sé sin an costas a bhí ar an Státchiste i dtaobh iompar poiblí a sholáthar.

Le teacht an téarnaimh, tá daoine á n-earcú ag an nGrúpa don fhoireann bhunlíne arís chun freastal ar an éileamh breise. Is do Bhus Átha Cliath a earcaíodh formhór na n-iontrálaithe nua de réir mar a leathnaigh sé a cuid seirbhísí.

Mar a léirítear sa ghraf seo a leanas, tá feabhas tagtha ar líon na n-aistear custaiméirí in aghaidh an fhostaí toisc go bhfuiltear ag díriú go leanúnach ar na seirbhísí iompair a chuirimid ar fáil a bheith chomh héifeachtúil agus is féidir.

Rannpháirtíocht Foirne

Is iad na baill foirne príomhshócmhainn an Ghrúpa. Is é beartas an Ghrúpa é an leas is fearr is féidir a bhaint as an tsócmhainn sin trí chultúr rannpháirtíochta agus oibre foirne. Spreagtar na fostaithe uile chun páirt a ghlacadh i reáchtáil an Ghrúpa trí rannpháirtíocht ghníomhach i bhfoirne tionscadail, i meithleacha oibre agus i dtionscnaimh atá dírithe ar chustaiméirí. In 2017, bhí ceathrar Comhaltaí Oibrithe ar Bhord CIÉ.

Comhionannas agus Éagsúlacht

Tá an Grúpa tiomanta do thimpeallacht a chruthú ina gcaitear le fostaithe agus custaiméirí le dínit agus le meas agus ina dtéitear in oiriúint do dhifríochtaí agus a dtuigtear a luach. Ina theannta sin, tá sé ina aidhm againn timpeallacht a chruthú inar féidir leis na daoine go léir lán a n-acmhainneachta a bhaint amach, agus ina bhfuil meas ar réimse leathan cumas, buanna agus dearcthaí aonair agus a dtacaítear leo.

Trína oifigigh chomhionannais, bíonn fochuideachtaí oibríocha an Ghrúpa seasta ag cur feabhas ar an gcomhionannas san ionad oibre i gcás gach grúpa. Déantar athbhreithniú rialta ar an raon tionscnamh Cothromaíochta Oibre is Saoil atá ar fáil d'fhoireann an Ghrúpa. Bíonn an Grúpa rannpháirteach le heagraíochtaí seachtracha éagsúla chun forbairt a dhéanamh ar a chuid cleachtas agus gnáthamh, trí bheith ina bhall den Ghrúpa Oibre um Éagsúlacht sa Láthair Oibre in IBEC, mar shampla.

Inrochtaineacht

Bímid i mbun caidreamh gníomhach le heagraíochtaí dóibh siúd a bhfuil fadhbanna maol-luaineachta acu chun tosaíochtaí a bhunú i dtaobh rochtain ar fheithiclí, oifigí agus stáisiúin.

Tá rochtain ísealurláir ar gach bus i bhflít Bhus Átha Cliath anois.

An Meánlíon Oibrithe i nGrúpa CIÉ

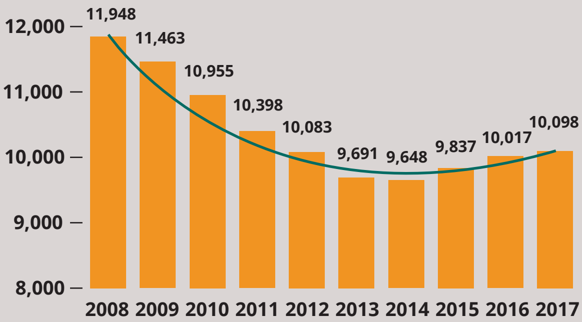

Aistir Custaiméirí ('000) in Aghaidh an Fhostaí

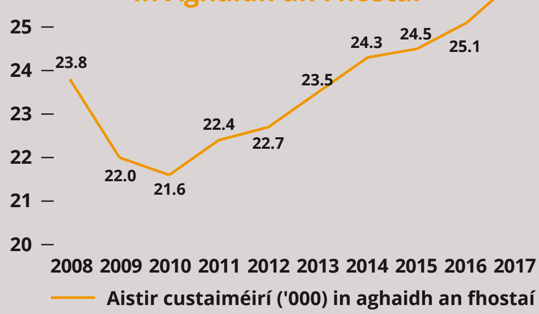

Buaicphointí
Ráiteas Chomhaltaí an Bhoird
Athbhreithniú
Ráitis Airgeadais

Cleachtais Íocaíochta

Aithníonn an Grúpa an fhreagracht atá air i dtaobh chomhlíonadh fhorálacha Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Íoc Déanach in Idirbhearta Tráchtála), 2002 a chinntiú i ngach gné ábhartha. Bhí sé ina bheartas ar fud an Ghrúpa in 2016 cloí le ceanglais an rialacháin sin.

Costais Chomhairleachta

Ceannaíonn Grúpa CIÉ seirbhísí comhairliúcháin i ndáil le caipiteal intleachtúil a chabhraíonn le cinnteoireacht éifeachtach laistigh den eagraíocht i réimsí casta nuair nach furasta na scileanna a aimsiú laistigh den eagraíocht féin. Seo thíos achoimre ar na réimsí caiteachais comhairliúcháin a thabhaigh an Grúpa in 2017.

Beartas Soláthair

Tá Beartas Soláthair i bhfeidhm ag an nGrúpa lena chinntiú go gcomhlíonfar Treoracha an Aontais Eorpaigh maidir le Soláthar Poiblí agus Fóntais, mar aon le beartais an Bhoird agus an Rialtais. Cuireadh beagnach na soláthairtí uile os cionn na tairsí cáilíochta chun tairisceana oscailte agus cuireadh isteach in Iris an Aontais Eorpaigh iad nuair ba chuí.

Costais Chomhairleachta	**€'000**
Dlí	34
Comhairle faoi Chúrsaí Cánach agus Airgeadais	820
Caidreamh Poiblí/Margaíocht	126
Achtúireach	90
Acmhainní Daonna	330
Eile	357
Cúrsaí Rialála	218
Cúrsaí Comhshaoil	–
Córais Paisinéirí	222
Sábháilteacht	8
Dearadh Straitéise agus Eagraíochta	569
Cothabháil agus Athnuachan	288
An Chairt Chustaiméara	99
Caidreamh Tionsclaíoch	37
Rannpháirtíocht leis na Páirtithe Leasmhara	39
Earcaíocht	–
Straitéis Eagrúcháin	193
Feabhsú Gnó	86
Iomlán	**3,517**
Méid Caipitlithe san áireamh thuas	438

vodafone
IRFU
Ireland Rugby Team
#TEAM OF US
Expressway
www.expressway.ie
151-D-6216

Expre

Athbhreithniú ar Oibríochtaí (ar lean)

Bus Éireann

2017 – Bliain inar Spreagadh Athruithe

D'fhonn cobhsaíocht airgeadais agus iomaíochas feabhsaithe a chinntiú, chuaigh Bus Éireann i gcomhairle leis an bhfoireann go luath in 2017 chun aghaidh a thabhairt ar an drochstaid airgeadais. D'éascaigh an Coimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre don phlé sin, agus ansin cuireadh an t-ábhar faoi bhráid na Cúirte Oibreachais. Tar éis gníomhaíocht thionsclaíoch a sheas 21 lá, eisíodh moladh de chuid na Cúirte Oibreachais, vótáil na grúpaí ceardchumainn éagsúla a bhí bainteach air agus ghlac siad leis.

Na príomh-mholtaí ar vótáladh orthu, ar glacadh leo agus a cuireadh chun feidhme in 2017:

- Barrfheabhsú a dhéanamh ar dhualgais agus uainchláir na dtiománaithe chun cur leis an éifeachtúlacht oibríochtúil;
- Ráta pá comhchodach nua a chur i bhfeidhm do ghráid na dtiománaithe;
- An coigeartú a moladh a dhéanamh ar rátaí béilí agus cothaithe;
- Cuireadh tús le clár iomarcaíochta deonaí do chuid mhór ball foirne bunlíne agus ball foirne tacaíochta;
- Uainchláir nua a chur i bhfeidhm don fhoireann maoirseachta;
- Ciorruithe pá agus uaireanta oibre níos faide do ghráid seachas na tiománaithe.

Infheistíocht Nua sa Fhlít agus Cistiú Nua

An Flít OSP

Cuireadh ar an mbóthar gar do thús na bliana 2017 an chéad chóiste comaitéireachta aon urláir, ina bhfuil 53 suíochán agus a chloíonn le caighdeán astaíochtaí Euro VI, de mhonarú VDL san Ísiltír. Tá 38 díobh sin san iomlán ordaithe.

Cuireadh 35 bus nua eile dhá urlár ar an mbóthar ar bhealaí réigiúnacha, sna cathracha agus ar bhealaí comaitéireachta sa dara leath de 2017. Comhlíonann na feithiclí go léir na caighdeáin astaíochtaí Euro VI is déanaí.

I mí na Nollag 2017 ghlacamar leis an gcéad cheann de 25 cóiste nua VDL dhá urlár le haghaidh bealaí fada comaitéireachta laistigh de Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath.

Pleananna i gComhair na Todhchaí

Tar éis gur fógraíodh gar do dheireadh 2017 gur éirigh leis an tairiscint a rinne Bus Éireann maidir le bealaí chathair Phort Láirge, dhearbhaigh an tÚdarás Náisiúnta Iompair go bhfaighidh Bus Éireann 17 mbus cathrach nua in 2018, chun seirbhísí nua a oibriú. Is cineál Streetlite de dhéantús Wrights iad na busanna, a mbeidh fad 10 meádar agus 12 meádar iontu, agus déanfar iad a dhearadh agus a chur le chéile sa Bhaile Meánach.

I gcás an Chonartha Dámhachtana Dírí atá i bhfeidhm faoi láthair, soláthróidh an tÚdarás Náisiúnta Iompair 25 bus nua dhá urlár i gcomhair cathracha réigiúnacha. Sna busanna nua sin, atá á dtógáil ag Wrights ar fhonnadh de chuid Volvo, beidh doirse láir ionas gur tapa is féidir le paisinéirí tuirlingt daoibh. Tá 72 bus Euro VI ag an bhflít cheana, a fuarthas ó 2015 i leith.

De bharr na hinfheistíochta leanúnaí sa fhlít, beidh ar chumas Bhus Éireann meánaois ár mbusanna agus ár gcóistí a laghdú a thuilleadh agus an flít a fhorbairt a thuilleadh mar cheann atá níos nua-aimseartha, níos iontaofa agus níos neamhdhíobhálaí don chomhshaol.

Flít Expressway

Eisíodh tairiscintí gar do dheireadh na bliana 2017 le haghaidh busanna nua ar léas do Expressway. Tá soláthar sna tairiscintí do suas le hocht gcóiste ghalánta dhá urlár a bheith ar an mbóthar idir na cathracha, agus suas le 18 gcóiste aon urláir ar dhá nó trí acastóir le haghaidh seirbhísí lárnacha Expressway thar an tréimhse cúig bliana atá romhainn.

Cistiú Caipitil ón Údarás Náisiúnta Iompair

Le cistiú ón Údarás Náisiúnta Iompair, cuireadh ar chumas na cuideachta infheistíocht €27 milliún a dhéanamh in 2017 i gcomparáid le €15 mhilliún in 2016 i bhflít busanna cistithe. D'infheistigh an chuideachta €6 mhilliún dá hacmhainní dílse freisin i gcaiteachas caipitil in 2017.

Ranníocaíocht don Státchiste

Chuir an chuideachta €55 milliún leis an Státchiste in 2017 (2016: €60 milliún) trí mheán cánacha párolla, CBL, CBL neamh-aisghabhála, dleachtanna custaim agus máil agus cánacha eile.

Brú Tráchta

Ba in olcas a chuaigh an brú tráchta i ngach ceann de chathracha na hÉireann in 2017.

Is mó an méid ama a thóg aistir le linn buaicuaireanta in 2017 i gcomparáid le 2016 agus tá meánluasanna na n-aistear ar an ngréasán Cathrach agus Comaitéireachta chomh dona anois is a bhídís in 2007.

Tá Bus Éireann fós ag dul i gcomhairle le páirtithe leasmhara agus é sa tóir ar bhearta tosaíochta bus a laghdóidh an t-achar ama a thógann aistir.

Cuireadh tús le hathbhreithniú ar fud an ghréasáin go léir ar iontaofacht na seirbhíse in 2017. Cuireadh roinnt athruithe ar na sceidil i ngníomh in 2017 chun teacht níos fearr leis an achar ama a thógann na haistir, go háirithe sna Cathracha Réigiúnacha agus i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath. Leanfar ar aghaidh leis an athbhreithniú sin le linn 2018.

Tugann córais Faisnéise Fíor-Ama do Phaisinéirí cúnamh do chustaiméirí maidir le hintuarthacht seirbhísí. Baintear úsáid astu, mar aon le bealaí meán sóisialta, chun custaiméirí a chur ar an eolas gach lá maidir le deacracht ar bith i dtaobh seirbhísí a bheith in am.

Innealtóireacht

Oiliúint Theicniúil agus Nuashonrú i dTaobh na Teicneolaíochta

Le linn 2017, leanadh le forbairt ghairmiúil na foirne sna garáistí agus cuireadh i gcrích an bhliain dheireanach dár gclár oiliúna sainiúil trí bliana i leith busanna VDL, Scania agus Volvo. Trí na cláir sin, táthar ag cur feabhas ar chumas foriomlán na ngaráistí chun aghaidh a thabhairt ar fhadhbanna leis an bhflít agus ag cur ar a gcumas dár bhfoireann theicniúil coinneáil suas leis an teicneolaíocht inár gcuid busanna nua.

Sábháilteacht agus Seiceáil

In 2017 rinneadh breis is 9,500 babhta cigireachta ar na feithiclí ar fud ár ngréasán náisiúnta garáistí, chun féachaint chuige go bhfuil flít Bhus Éireann réidh chun seirbhíse, le béim mhór ar shábháilteacht agus ar chompord na bpaisinéirí ar fud na seirbhísí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí, Seirbhísí Expressway agus na Seirbhísí Scoile.

Saoráidí

Cuireadh i gcrích an tionscadal traschathrach LUAS le hoscailt stop na Cloiche Leithne/Institiúid Teicneolaíochta Bhaile Átha Cliath ag Áras na Cloiche Leithne. Tá feabhas mór tagtha ar shábháilteacht agus slándáil an tsuímh de bharr athdhearadh a bheith déanta ar an mbealach isteach chuige, an balla teorann a bheith críochnaithe, athruithe ar shocruithe páirceála agus ar bhainistíocht tráchta, oibreacha draenála dromchla, athruithe ar an soilsiú agus CCTV.

Sábháilteacht

Tá an rialachas i dtaobh sábháilteachta fós faoi chúram na foirne ardbhainistíochta agus Choiste Sábháilteachta an bhoird. Tá an lucht bainistíochta agus an bord ar aon intinn go bhfuil an tsábháilteacht ríthábhachtach go fóill i ngach gné den ghnó.

Ba iad seo a leanas na buaicphointí móra ó thaobh sábháilteachta i gcaitheamh na bliana:

- Leanadh leis an athchóiriú ar thiomsú staitisticí sábháilteachta Bhus Éireann agus cuireadh béim ní ba mhó ar shonraí timpistí agus teagmhas a thaifeadadh ar an mbonn náisiúnta;
- Baineadh amach laghdú 6% ar líon na n-imbhuailtí le hais na bliana roimhe mar gheall go raibh an chuideachta fós ag díriú ar oiliúint tiománaithe agus ar mheasúnachtaí leanúnacha ar na bealaí;
- Táthar ag baint triail faoi láthair as uathchóras soghluaiste chun rothaithe a bhrath.

Scoileanna

Cúlra

Bhí Bus Éireann ag obair i ndlúthpháirt leis an Roinn Oideachais agus Scileanna in 2017 chun féachaint chuige go mbeidh na seirbhísí iompair scoile a sholáthraíonn Bus Éireann faoi Scéim Iompair Scoile na Roinne do pháistí bunscoile, do pháistí iar-bhunscoile, agus do pháistí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu fós á gcur ar fáil thar ceann an Stáit ar bhealach atá éifeachtúil agus éifeachtach ó thaobh costais.

Taistealaíonn breis is 115,000 páiste ar bheagnach 6,800 bealach scoile chuig thart ar 3,000 scoil ar fud na tíre gach lá scoile ar sheirbhísí de chuid Bhus Éireann. San áireamh ansin tá beagnach 12,000 páiste ag a bhfuil riachtanais speisialta oideachais, ar minic a gcuirimid seirbhís ó dhoras go doras ar fáil dóibh chun freastal ar a gcuid riachtanas aonair féin.

Seirbhísí Leathnaithe

Cheadaigh an Roinn Oideachais agus Scileanna breis is 460 Seirbhís Iompair Scoile nua in 2017 agus chuir Bus Éireann ar bun iad. Tugadh isteach na seirbhísí nua i gcaitheamh na bliana. Bhí níos mó ná 50 seirbhís nua de bhreis ar líon na bliana anuraidh i gceist leo sin, agus ba in 2017 a tugadh isteach an líon ba mhó riamh seirbhísí nua in aon bhliain amháin faoin Scéim Iompair Scoile. Bhí formhór mór na seirbhísí nua sin dírithe ar pháistí ag a bhfuil riachtanais speisialta oideachais.

Ina dteannta sin, cuireadh breis is 800 beart eile i bhfeidhm chun na seirbhísí a fheabhsú, lenar áiríodh síneadh a chur le bealaí agus feithiclí a uasghrádú, agus cuireadh aistir bhreise ar bun i rith na bliana de réir mar a leathnaíodh an scéim chun freastal ar an éileamh a bhí uirthi.

Riachtanais Éagsúla

I gcás cuid mhór de na scoileanna le haghaidh páistí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu, bíonn siad fós ar oscailt le linn na tréimhse samhraidh ina mbíonn scoileanna eile ar saoire, agus bíonn ár gcuid seirbhísí iompair scoile fós ag freastal orthu. Maidir le beagnach an ceathrú cuid de na páistí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu agus a n-iompraítear faoi Scéim Iompair Scoile, baineann siad leas as na seirbhísí sin.

Faoin Scéim na nIar-Bhunscoileanna rinneadh athbhreithniú ar na socruithe iompair scoile ina lán ionaid iar-bhunoideachais i rith na bliana, ag eascairt as athruithe ar uaireanta scoile a bhaineann le clár athbhreithnithe na sraithe sóisearaí.

Sábháilteacht

Tugaimid tús áite do shábháilteacht na bpáistí scoile a thaistealaíonn ar na seirbhísí iompair scoile dár gcuid agus díríodh an-aird go fóill in 2017 ar na teachtaireachtaí tábhachtacha sábháilteachta do pháistí scoile.

Tá Taispeántas Taistil ag Bus Éireann i dtaobh Shábháilteacht na mBusanna Scoile agus thug sé cuairt ar scoileanna agus ghlac páirt i roinnt imeachtaí ilghníomhaireachta chun an tsábháilteacht a chur chun cinn ar fud na tíre, an Comórtas Náisiúnta Treabhdóireachta i mí Mheán Fómhair ina measc.

An Chéad Fholáireamh Aimsire Dearg don Tír

D'eisigh Met Éireann an chéad Fholáireamh Aimsire Dearg náisiúnta dá chuid riamh i mí Dheireadh Fómhair 2017 i leith Stoirm Ophelia. Cuireadh an beartas atá againn i leith seirbhís iompair scoile sa chás sin in iúl go forleathan roimh ré do na páirtithe leasmhara go léir (scoileanna, tuismitheoirí, comhlachtaí bainistíochta, Ranna Rialtais, agus oifigí iompair scoile) agus d'éirigh go geal leis i gcúinsí an-dúshlánach. Soláthraíodh teachtaireachtaí an-soiléir faoi stádas na seirbhísí iompair scoile roimh an stoirm agus ina diaidh.

Athbhreithniú ar Oibríochtaí (ar lean)

Seirbhís do Chustaiméirí agus Tacaíocht

In 2017, dhéileáil ár bhfoireann le breis is 50,000 teachtaireacht ríomhphoist, breis is 210,000 glao teileafóin agus thart ar 115,000 iarraidh ar na meáin shóisialta. Ba é céatadán na ngearán ó chustaiméirí ná 0.02% in aghaidh 100,000 aistear paisinéirí. Táimid ag súil go dtiocfaidh feabhas ar an scéal sin in 2018 toisc go raibh an bhliain 2017 eisceachtúil ó thaobh scála an athraithe a tugadh isteach ar chonair an M3, mar aon le haisíocaíochtaí a dhéanamh le custaiméirí ar tháirgí TaxSaver agus ar tháirgí comaitéara mar gheall ar an ngníomhaíocht thionsclaíoch a bhí ar siúl go luath sa bhliain. D'éirigh go geal leis an láithreán gréasáin nua agus na cuntais sna meáin shóisialta i gcomhair Expressway agus éascóidh siadsan don chumarsáid leis na custaiméirí sin, a bhíonn dírithe go háirithe ar cheannachán ar líne.

Tríocha Bliain Caite ag Soláthar Seirbhísí Iompair Phoiblí ar fud na hÉireann

Is i mí Feabhra 1987 a bunaíodh Bus Éireann agus i rith na bliana 2017 bhí sé á cheiliúradh aige go raibh tríocha bliain caite aige ag iompar custaiméirí go sábháilte ar fud na hÉireann. D'ainneoin go leor dúshlán a bheith le sárú le tríocha bliain anuas, bhí Bus Éireann seasta dírithe ar shábháilteacht, ar sheirbhís do chustaiméirí agus ar luach ar airgead. Ghlac Bus Éireann an deis in 2017 dul i dteagmháil lenár gcustaiméirí chun ár mbranda a chur chun cinn agus na buntáistí a bhaineann le taisteal le Bus Éireann a léiriú. Cuireadh roinnt imeachtaí réigiúnacha ar bun ar fud na tíre ag a ndeachaigh Bus Éireann i bpáirt le stáisiúin raidió áitiúla chun craoltaí faoin spéir a sholáthar, agus bhí baill foirne agus ambasadóirí branda ar an láthair chun bualadh leis an bpobal agus le paisinéirí. Bhí imeachtaí ar siúl i nGaillimh, i Luimneach agus i gCorcaigh.

Freagracht Shóisialta Chorparáideach

Go Places with BÉ

Mar chuid den cheiliúradh go raibh an scéim iompair scoile ag feidhmiú le caoga bliain anuas, sheol Bus Éireann an comórtas Go Places dá chuid. Tá an comórtas dírithe ar scoláirí idirbhliana ar fud na tíre, a spreagtar chun cruthaitheacha agus chun a gcuid scéalta a insint faoin aistear chuig an scoil.

Tacaíocht d'Imeachtaí

Chuir Bus Éireann seirbhís iompair ar fáil do roinnt imeachtaí a bhí go mór i mbéal an phobail in 2017. Ba é a thug foirne sinsearacha de chuid Chumann Rugbaí na hÉireann agus Chumann Peile na hÉireann chuig a gcuid cluichí baile agus ar ais uathu agus ba é a bhí ina sholáthraí iompair oifigiúil do churaidh Chraobhchomórtas na hÉireann sa pheil (Baile Átha Cliath) agus san iománaíocht (Gaillimh).

Clú Corparáideach

Lean Bus Éireann ar aghaidh ag glacadh páirt sa suirbhé de chuid RepTrak ar mhór-bhrandaí na hÉireann. In ainneoin na ndúshlán a bhí le sárú in 2017, leanfaimid orainn ag tabhairt aghaidh ar na príomh-mholtaí go léir lena chinntiú go mbeidh na custaiméirí sásta agus go dtiocfaidh méadú ar líon na bpaisinéirí.

Oibríochtaí

Oscailt an Mhargaidh Busanna

I mí na Samhna 2017, tar éis próiseas tairisceana an-iomaíoch idir cúig chinn de thairgeoirí a raibh cuideachtaí idirnáisiúnta ina measc, d'fhógair an tÚdarás Náisiúnta Iompair gurbh í tairiscint Bus Éireann a roghnaíodh le haghaidh seirbhís bhus Chathair Phort Láirge. Ba chúis bhróid mhór an fógra sin ag an bhfoireann agus ag an gcuideachta seo.

Barrfheabhsú ar Dhualgais Tiomána agus ar Éifeachtúlacht

Rinne Bus Éireann lánfheidhmiú ar gach gné de Mholadh na Cúirte Oibreachais i rith 2017 agus tá teagmháil leantach ar bun le hionadaithe de chuid na bhfostaithe. Tháinig an moladh sin sna sála ar ghníomhaíocht thionsclaíoch (stailc) a mhair trí seachtaine agus plé le hionadaithe na foirne ag an gCoimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre agus ag an gCúirt Oibreachais.

Cinnteoidh gnéithe oibriúcháin an mholta gur éifeachtaí a bheidh tréimhsí dualgais agus uainchláir, go mbainfear an úsáid is fearr as na hacmhainní atá ar fáil agus go ndéanfar athstruchtúrú ar ghnéithe pá i gcás na dtiománaithe. Seo thíos achoimre ar na príomhphointí:

- Athdhearadh le déanamh ar gach uainchlár tiomána, gach tréimhse dhualgais agus gach córas sealaíochta;
- Éifeachtúlacht níos fearr tráth a mbeidh gach tiománaí ag obair cúig lá as seacht lá ar bhonn sealaíochta;
- Solúbthacht níos fearr maidir le leas a bhaint as tiománaithe le cois agus tiománaithe páirtaimseartha;
- Feidhmiú iomlán na teileamaitice feithiclí chun ídiú breosla a laghdú;
- Tús a chur le seirbhís áirithinte suíochán do sheirbhísí Expressway;
- Úsáid a bhaint as teicneolaíocht nua sa fhlít;
- Na préimheanna uile agus na híocaíochtaí ragoibre a chur le chéile in aon ráta pá simplí in aghaidh na huaire;
- Laghdú liúntais agus éascú do phacáistí téarfa dheonaigh do suas le 120 duine.

Stoirm Ophelia

Bhuail Stoirm Ophelia Éire i rith mhí Dheireadh Fómhair 2017. Chuir Met Éireann Foláireamh Aimsire Dearg soiléir amach tamall roimh ré. D'fhág an foláireamh gurbh éigean roinnt cinntí oibriúcháin deacra a ghlacadh ach – agus tús áite á thabhairt againn don fhoireann agus na custaiméirí a bheith sábháilte – ní raibh ach aon chinneadh amháin a d'fhéadfaí a ghlacadh, agus cuireadh ar ceal na seirbhísí go léir ar feadh an lae amháin sin.

Trí dhul i mbun plé le húdaráis áitiúla chun tosaíocht a thabhairt do bhóithre áirithe, bhí gach seirbhís paisinéirí bóthair ag feidhmiú an lá dár gcionn, ach ní raibh na busanna scoile ar an mbóthar toisc gur

iarr an Roinn Oideachais agus Scileanna nach mbeadh an tseirbhís á soláthar mar gheall ar an mbaol a bhí ann fós go dtitfeadh crainn nó go raibh crainn tite nó lagaithe ar na cúlbhóithre.

Thug an Grúpa Náisiúnta um Chomhordú Éigeandála agus dreamanna eile moladh do Bhus Éireann as a bheith amuigh chun tosaigh maidir leis an gcinnteoireacht fhreagrach agus maidir leis an gcumarsáid shoiléir ón tús.

Teicneolaíocht

Lean Bus Éireann den nuálaíocht in 2017 ar mhaithe le heispéireas níos fearr do chustaiméirí a sholáthar.

Tionscnaimh ar Tugadh Fúthu

Seoladh láithreán gréasáin nua Expressway in 2017, a d'fhág ní b'éasca an próiseas áirithinte dár gcustaiméirí.

Le linn 2017, cuireadh córas bainistíochta teileafón nua i bhfeidhm chun tacú le rannóg na Seirbhísí Iompair Scoile. I measc ghnéithe an chórais bhí:

- Bainistíocht ar stiúradh na nglaonna agus córas cliste scuaine do dhaoine atá ag fanacht ar an líne.

Cinntíodh leis an gcóras sin go mbíonn glaonna á mbainistiú trí chóras lárnach bainistíochta glaonna.

Feabhsuithe ar Tugadh Fúthu

- I gcomhar leis an Údarás Náisiúnta Iompair, chuir Bus Éireann feabhas ar an gCárta Leap in 2017, rud a fhágann go bhfuil bealach níos saoire, níos solúbtha agus níos áisiúla ag custaiméirí chun taisteal ar sheirbhísí.

Áiríodh leis na feabhsúcháin shonracha:

- Leathnaíodh Crios Dearg Leap Chorcaí isteach sa Chrios Glas, rud a fhágann go bhfuil solúbthacht taistil níos fearr ag paisinéirí chomh maith le luach níos fearr ar airgead;
- Tugadh isteach táirgí nua 24 uair an chloig do Pháistí i gCrios Dearg na Cathrach i nGaillimh, i Luimneach agus i bPort Láirge;
- Tugadh isteach táirgí nua do Scoláirí, táirge 24 uair an chloig do Pháistí agus táirge 7 lá sa Chrios Buí i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath freisin;
- Chuir Bus Éireann táillí ticéid aon bhealaigh ar an gCárta Leap ar fáil ar Sheirbhísí Bhaile Átha Luain agus Shligigh.

Ár gCuid Daoine

Is iad ár ndaoine an tsócmhainn is luachmhaire dár gcuid maidir le seirbhís shábháilte ar ardchaighdeán a sholáthar dár gcustaiméirí go léir.

Aithníonn an lucht bainistíochta go bhfuil sé ríthábhachtach dul i gcomhairle leis an bhfoireann lena chinntiú go mbeidh an gnó inbhuanaithe san fhadtréimhse. Cuirfear i gcrích tionscnaimh éagsúla in 2018 chun an méid sin a bhaint amach.

An Duaiscéim

Scéim staidéir atá ar fáil don fhoireann go léir is ea an Duaiscéim, faoina gcuirtear cúrsaí éagsúla ar fáil d'fhostaithe chun cuidiú leo a gcuid scileanna a fhorbairt san ionad oibre.

Forbairt na Foirne Cléireachais

Cuireadh roinnt cúrsaí oiliúna ar fáil don fhoireann le linn 2017, inar díríodh ar bhealaí oibre níos éifeachtúla a fhorbairt, feabhas ar scileanna ríomhaireachta agus cúram custaiméirí ina measc. Cuireadh oiliúint ar bhaill foirne i gcórais TF inmheánacha eile ar nós CORE, SAP agus Trapeze i rith na bliana freisin. Áiríodh leis an oiliúint reachtúil láimhseáil láimhe agus oiliúint sa Gharchabhair.

Forbairt na Foirne Bainistíochta

Choinnigh Bus Éireann leis an infheistíocht ina fhoireann bainistíochta i rith 2017. I measc na gclár bhí oiliúint soláthair agus scileanna eile. Chuir seachtar feidhmeannach i gcrích an Clár CPC Bainistíochta in 2017.

Oiliúint Tiománaithe agus Nuashonrú Scileanna

Oiliúint Ionduchtúcháin

Cuirtear oiliúint chuimsitheach ionduchtúcháin ar gach tiománaí mar aon le hoiliúint um eolas ar na bealaí sula dtosaíonn siad ag obair. Cuirtear oiliúint ar na tiománaithe ionas gur féidir leo dul i dtaithí ar shaintréithe láimhseála na bhfeithiclí a bheidh á dtiomáint acu. Cuireann teagascóirí tiomána, atá ceadaithe agus láncháilithe, an oiliúint sin ar fáil.

Oiliúint atá Dírithe ar Chúrsaí Rialála

Bíonn ar thiománaithe dul faoi oiliúint reachtúil agus oiliúint maidir le láimhsiú agus bíonn orthu Deimhniú Inniúlachta Gairmiúla do Thiománaithe a bhaint amach, a chlúdaíonn oibriú sábháilte feithiclí, tiomáint chosantach/tiomáint atá báúil don chomhshaol (tiomáint éiceolaíoch), oibleagáidí dlí agus cúram custaiméirí. Tá oibleagáid dlí ar na tiománaithe Cárta Cáilíochta Tiománaí a bheith acu lena ndeimhnítear gur chuir siad i gcrích cúig mhodúl thar thréimhse cúig bliana.

Inrochtaineacht

Feabhsuithe ar Stadanna Bus

Bíonn Bus Éireann ag obair i ndlúthpháirt leis an Údarás Náisiúnta Iompair agus le húdaráis áitiúla maidir le dearadh stadanna bus nua, a éascóidh dár gcustaiméirí agus iad ag dul suas ar an mbus agus ag tuirlingt de ag stadanna bus saindeartha.

Inrochtaineacht do Chathaoireacha Rothaí

Cuireadh feithiclí nua leis an bhflít, feithiclí atá oiriúnach do chathaoireacha rothaí agus ina bhfuil suíocháin tosaíochta do phaisinéirí faoi mhíchumas luaineachta, agus anois tá 86% dár bhflít oiriúnach do chathaoireacha rothaí.

An flít atá i mbun seirbhíse sna cathracha agus sna bailte, oireann sé go hiomlán do chathaoireacha rothaí, agus i gcás an fhlít cóistí a bhíonn ag feidhmiú ar sheirbhísí comaitéireachta agus ar sheirbhísí Expressway, oireann 79% de na busanna do chathaoireacha rothaí.

Tá Bus Éireann fós tiomanta do sheirbhísí cóiste inrochtana le hardaitheoir do chathaoir rothaí a bheith ar fáil ar gach bealach de réir mar a bheidh an líon iomlán cóistí inrochtana ar fáil agus an bonneagar cuí stadanna bus ann.

Buaicphointí
Ráiteas Chomhaltaí an Bhoird
Athbhreithniú
Ráitis Airgeadais

Athbhreithniú ar Oibríochtaí (ar lean)

Iarnród Éireann

Baineadh amach cloch mhíle mhór in 2017 nuair a d'fhill líon na bpaisinéirí ar leibhéil na mbuaicbhlianta. Rinneadh 46 milliún aistear paisinéirí ar fud an ghréasáin DART, Comaitéarachta agus Intercity, agus bhí sé sin chomh hard leis an líon ba mhó paisinéirí a bhain an Chuideachta amach riamh, in 2007.

Is ionann é sin agus méadú 7.0%, agus is féidir é a chur i leith an téarnaimh sa gheilleagar, an fheabhais ar chúrsaí fostaíochta agus an bhorrtha atá faoi sheirbhísí nua, ar nós Thollán Pháirc an Fhionnuisce, seirbhís traschathrach a bhfuil custaiméirí nua á mealladh chuig an iarnród aici. Chomh maith leis sin, tháinig méadú ar líon na ndaoine a d'fhreastail ar mhór-imeachtaí ar nós Seó Eitleoireachta Bhré, cluichí CLG agus ceolchoirmeacha móra amuigh faoin spéir.

Tá fáilte roimh an mborradh sin faoin ngnó, ach tá dúshláin acmhainne ag dul leis. Cé go gcuirfidh an Plean Forbartha Náisiúnta a d'fhógair an Rialtas le déanaí ar ár gcumas dúinn an gnó a leathnú sna deich mbliana atá romhainn, beidh brú ar an acmhainn iompair sa ghearrthéarma.

Tá feabhas tagtha ar staid airgeadais na cuideachta mar gheall ar mhéadú ar an ioncam ón mbosca táillí, an clár 'Tús Áite don Chustaiméir' a bheith i bhfeidhm agus cistiú breise ón Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt. Mar sin féin, taifeadadh caillteanas €1 mhilliún (2016: €3 mhilliún), agus leagtar béim leis sin ar an ngá atá ann coinneáil leis an mbainistíocht stuama airgeadais.

Le linn 2018, leanfaimid ar aghaidh ag obair mar aon fhoireann amháin, agus lenár bpáirtithe leasmhara, chun féachaint chuige go gcuirfimid seirbhís agus córas iarnróid ar fáil a bheidh seasta sábháilte agus go gcuirfimid riachtanais ár gcustaiméirí, an phobail agus an gheilleagair i gcoitinne i gcroílár ár ngnó.

An tSábháilteacht

Is é an rud is tábhachtaí ar fad i súile Iarnród Éireann ná sábháilteacht na bpaisinéirí, na ndaoine den phobal a úsáideann an gréasán, agus ár bhfostaithe. Tá teist láidir ag an gCuideachta maidir leis an tsábháilteacht, mar a dtugtar aitheantas dó san athbhreithniú ó Ghníomhaireacht Iarnróid an Aontais Eorpaigh ar fheidhmíocht sábháilteachta, agus sa Tuarascáil ón gCoimisiún um Rialáil Iarnród ar Fheidhmíocht Sábháilteachta. Ní mór cistiú inbhuanaithe a bheith againn, áfach, lean chinntiú go mbeimid chomh sábháilte is atá, agus níos sábháilte, agus tá fáilte mhór roimh na gealltanais maidir leis sin sa Phlean Forbartha Náisiúnta.

Áiríodh leis na feabhsuithe iomadúla ar na táscairí feidhmíochta sábháilteachta in 2017:

- Tháinig laghdú ar líon na gcomharthaí a ndeachthas tharstu go contúirteach ó 13 go 9;
- Dúnadh 11 chrosaire comhréidh ar línte oibríochta in 2017, lenar laghdaíodh an baol go dtarlódh timpiste ar na línte sin;
- I gcás teagmhais tríú páirtí – sciorradh, tuislí agus titim sna stáisiúin den chuid ba mhó – tháinig laghdú 6% orthu le hais na bliana 2016. Táthar ag tacú leis sin tríd an tionscadal um Chomhéadan Traenach/Ardáin, a leanfar ar aghaidh leis in 2018 chun líon na dteagmhas sin a laghdú arís eile;
- Rinneadh dul chun cinn, i gcomhar leis an gCoimisinéir um Rialáil Iarnróid, chun cead a fháil tosú ag suiteáil soilse rabhaidh ag roinnt crosairí comhréidh nach cinn uathoibríocha iad. Leanfar leis an obair in 2018 chun an dearadh a thabhairt chun críche agus tús a chur leis an obair shuiteála;
- Cuireadh tús i rith na bliana leis an bpróiseas maidir le hiarratas a dhéanamh chuig an gCoimisiún um Rialáil Iarnróid i dtaobh athdheimhniú a dhéanamh ar an nGnóthas Iarnróid agus athúdarú a dhéanamh ar an mBainisteoir Bonneagair i gcomhréir le Treoir 2004/49/CE agus leis an reachtaíocht náisiúnta is infheidhme, agus cuireadh i gcrích é sa chéad ráithe de 2018.

D'ainneoin na laghduithe seasta le blianta beaga anuas, tháinig méadú ar líon na dTimpistí Intuairiscithe inar Cailleadh Am i measc fostaithe, ó 43 go dtí 53. Cuireadh meitheal oibre ar bun freisin chun tionscnaimh a fhorbairt ar mhaithe le líon na dtimpistí i measc na bhfostaithe a laghdú.

Táimid dírithe go fóill ar bhearta coisctheacha, agus seoladh sraith tionscnamh i rith na bliana chun an cultúr sábháilteachta a thomhas agus a fheabhsú, lena n-áirítear:

- Ghlacamar páirt sa tionscadal cultúir Eorpach PRIME, agus tá suirbhé cultúir eile ar na fostaithe beartaithe i gcomhair 2018;
- Oiliúint maidir le tosca daonna, leabhráin faisnéise faoi bhealaí agus léarscáileanna maoine.

Cúrsaí Airgeadais

Is é toradh foriomlán na bliana ná easnamh €1 mhilliún i gcomparáid le heasnamh €3 mhilliún i leith na bliana 2016. Toradh fabhrach don bhuiséad atá ann, cuid mhór de a bhuí leis an ioncam ó phaisinéirí a bheith láidir go fóill. Tá méadú ó bhliain go bliain tagtha ar sheirbhísí Ros Láir, maoin, fógraíocht agus an ioncam tríú páirtí freisin.

Lean an téarnamh geilleagrach ag spreagadh méadú ar an éileamh ar na seirbhísí, as a dtig líon méadaithe aistear paisinéirí agus borradh leanúnach faoin ioncam ó phaisinéirí. Tá líon na n-aistear paisinéirí ar ais chuig na buaicleibhéil arís, mar a bhíodh le déanaí in 2007.

Leis an ioncam €205 milliún ó phaisinéirí in 2017, sáraíodh an t-ioncam ab airde roimhe seo ó phaisinéirí – €194 milliún in 2016. Bhí drochthionchar ag na hathruithe ar chriosanna taistil agus ar tháillí ar an ioncam ó phaisinéirí agus is féidir laghdú timpeall is €2 mhilliún a chur ina leith siúd. Rinneadh é sin a chúiteamh le héileamh seasta níos airde ar sheirbhísí á spreagadh ag gníomhaíochtaí margaíochta leanúnacha. Tá an t-ioncam foriomlán €265 milliún ó oibríochtaí €20 milliún chun tosaigh ar ioncam na bliana roimhe sin. Tháinig laghdú ar an ioncam ó Lasta Iarnróid, agus ba é an phríomhchúis leis sin méideanna níos ísle agus tionchar na gníomhaíochta tionsclaíche.

Sholáthair an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt cistiú breise €33 milliún faoin gConradh Ilbhliantúil in 2017, agus caitheadh é sin ar ghlanadh ballasta, ar an tionscadal um Uathchosaint Traenacha agus ar an tionscadal um an gCóras Domhanda um Chumarsáid Mhóibíleach – Iarnróid (GSMR). Shonraigh an tÚdarás Náisiúnta Iompair go raibh €32 milliún den chistiú faoin Oibleagáid Seirbhíse Poiblí le caitheamh ar an rothstoc a chothabháil. Cé go bhfuil fáilte roimh an gcistiú breise, ní dhéantar freastal leis ar an mbearna iomlán chistiúcháin atá aitheanta san Athbhreithniú Iarnróid 2016. Ní mór aghaidh a thabhairt air sin chun féachaint chuige go gcomhlíonfar caighdeáin sábháilteachta agus caighdeáin seirbhíse.

Is ceist thromchúiseach í an tsócmhainneacht don chuideachta go fóill agus níl an clár comhardaithe in ann ag aon turraingí airgeadais gan choinne.

An Párolla

Mhol an Chúirt Oibreachais beart pá nua i mí na Samhna 2017. Ghlac an chuideachta agus na ceardchumainn leis an moladh, a tháinig i bhfeidhm ar an 1 Nollaig 2017. Ba é €2 mhilliún an costas párolla breise i leith na bliana 2017. Áirítear leis sin costas na ndearbhán dea-thola a tugadh don fhoireann faoi mholadh na Cúirte Oibreachais.

Ár gCustaiméirí

Arís eile in 2017, chomhlíonamar agus sháraíomar ár spriocanna oibleagáide seirbhíse poiblí ar gach bealach a bhfreastalaímid air, agus baineadh amach poncúlacht 95% ar a laghad ar fhormhór na mbealaí.

Lean gníomhaíocht tráchtála na cuideachta ag tacú leis an bhfás i bpríomhdheighleoga den mhargadh.

- Mar thoradh ar fheachtais mhargaíochta agus ar bhearta nua maidir le bainistíocht ioncaim, tháinig méadú 16% ar an ioncam ó fhoinsí ar líne, go dtí €39 milliún;
- Tháinig méadú 10% ar an ioncam ó TaxSaver, go dtí €36 milliún, agus tá an líon is mó cuideachtaí go fóill cláraithe lenár bhfoireann díolacháin gnó, rud ba chúis le borradh eile úsáide i measc na gcuideachtaí rannpháirteacha;
- De bharr feachtais mhargaíochta i measc mic léinn, tháinig méadú 9% ar an ioncam ina leith den séú bliain as a chéile, go dtí €16 mhilliún.

Thuairiscigh monatóir neamhspleách Iarnród Éireann um Shástacht Chustaiméirí leibhéal sástachta foriomlán 95%, a bhí cothrom le buaicleibhéal na bliana 2016.

I mí Aibreáin 2017, cuireadh i gcrích céim a haon den chlár 'Tús Áite don Chustaiméir', faoina bhfuil athrú ó bhonn á dhéanamh, trí thionscnaimh theicneolaíochta, ar an gcaoi a idirghníomhaíonn Iarnród Éireann lena chustaiméirí agus a ndéanann sé gnó leo. I measc na gcumas nua a cuireadh i bhfeidhm tá díolachán ar líne, Bainistíocht Caidrimh Custaiméirí (CRM) agus Bainistíocht Ioncaim, a bheidh fós ag dul chun tairbhe na gcustaiméirí i rith 2018. Cuirfear i gcrích an clár 'Tús Áite don Chustaiméir' i lár na bliana 2018 nuair a chuirfear i bhfeidhm meaisíní oifige áirithinte nua agus meaisíní ticéad ar bord feithiclí do na custaiméirí.

Seirbhísí Thollán Pháirc an Fhionnuisce

Athosclaíodh Tollán Pháirc an Fhionnuisce le haghaidh seirbhísí traschathrach i mí na Samhna 2016. Tháinig méadú ar líon na bpaisinéirí ar feadh 2017, agus rinneadh 700,000 aistear paisinéirí ar an mbealach sin anuraidh. Léirigh taighde a rinneadh go raibh leath na dtaistealaithe a raibh an taisteal iarnróid ina chór iompair nua acu agus go raibh aon trian de na taistealaithe ag tabhairt faoin taisteal rialta ar sheirbhísí iompair phoiblí den chéad uair. Bhí dúshláin i gceist le tabhairt isteach cúig cinn déag de sheirbhísí buaicuaireanta i ngréasán a bhí faoi bhrú cheana féin. Mar sin féin, tá feabhas tagtha ar chúrsaí poncúlachta de bharr na n-athruithe ar an gclár ama a tugadh isteach ar an 10 Nollaig. Tá sé ina chuspóir againn tosú ag soláthar seirbhísí seachbhuaice tríd an Tollán a luaithe is féidir.

Lasta

Áiríodh iad seo a leanas i measc phríomhthrácht lasta na Cuideachta in 2017:

- Mian since ó Mhianaigh na Teamhrach chomh fada le Calafort Bhaile Átha Cliath;
- Traenacha coimeádán ó Bhéal an Átha chomh fada le Calafort Bhaile Átha Cliath agus Port Láirge;
- Traenacha adhmaid ó Chontae Mhaigh Eo chomh fada le Port Láirge.

Bhí an t-ioncam ó lasta iarnróid, lena n-áirítear Seoladh Lastaí Navigator, cothrom le €8 milliún i leith 2017, agus 100 milliún ciliméadar tonna san iomlán a bhí i gceist. Tháinig laghdú ar an ioncam ó Lasta Iarnróid, sa bhulc-mhargadh den chuid ba mhó, de bharr laghdú táirgeachta ag Mianaigh na Teamhrach agus tionchar na gníomhaíochta tionsclaíche ar thorthaí na bliana. Tháinig méadú ar an aonadlasta i leith Lasta Iarnróid agus Seoladh Lastaí Navigator in 2017 tráth a soláthraíodh seirbhísí breise lasta iarnróid ó Bhéal an Átha chomh fada le Calafort Bhaile Átha Cliath, agus ar tháinig méadú ar líon na bpáirteanna cairr a seachadadh de bhóthar sa mhargadh feithiclí in Éirinn.

D'éirigh go geal le Seirbhís Lasta Iarnród Éireann agus é ag baint triail as an traein lasta is faide riamh in 2016 – traein 54 TEU (aonad coibhéise fiche troigh) le hais na dtraenacha 36 TEU atá á rith faoi láthair – a cuireadh ó Bhaile Átha Cliath go Béal an Átha. Tá obair bhreise fós ar bun sa réimse sin agus tosaíodh ag úsáid traenacha lasta níos faide in 2017, rud a neartóidh an cumas iomaíochta tráchtála maidir le lasta iarnróid.

Europort Ros Láir

Is é Iarnród Éireann an t-údarás calafoirt ag Europort Ros Láir, an dara calafort farraige is gnóthaí sa Stát ó thaobh gluaiseachtaí loinge, trácht turasóireachta agus lasta aonadaithe. B'ionann ioncam oibriúcháin na bliana 2017 i leith Europort Ros Láir agus €11 mhilliún, a bhí ag teacht le figiúr na bliana 2016. Tríd is tríd, bhí Trácht Turasóireachta agus Lasta an Chalafoirt in 2017 ar an leibhéal céanna is a bhí in 2016 in ainneoin iomaíocht ní ba ghéire ó

Athbhreithniú ar Oibríochtaí (ar lean)

Chalafort Bhaile Átha Cliath agus ó Chalafort Chorcaí. Fuarthas ioncam breise €1 mhilliún ó fhógraíocht agus ó dhámhachtain chúirte aon uaire. Chuir Neptune Lines, custaiméir nua, tús le seirbhís sheachtainiúil in 2017 idir Santander, Le Havre, Southampton agus Europort Ros Láir.

Ár nGréasán

I measc na bhfoinsí ioncaim do ghnó an Bhainisteora Bonneagair do 2017 tá: cistiú faoi Chonradh Ilbhliantúil agus muirir rochtana rianta ó gach Gnóthas Iarnróid a úsáideann an gréasán, lena n-áirítear seirbhísí lasta agus seirbhísí do phaisinéirí. Cistiú iomlán €249 milliún a bhí ar fáil in 2017 agus comhlíonadh na ceanglais agus na haschuir ar fad. Ba léir na sochair ón tríú bliain de ghlanadh ballasta: laghdaíodh achar ama na n-aistear ar sheirbhísí Chorcaí agus Luimnigh sa tráthchlár nua, a tháinig i bhfeidhm ar an 10 Nollaig 2017.

I measc na dtionscadal mór a cuireadh chun cinn i gcaitheamh na bliana bhí:

Glanadh Ballasta

Tá ag éirí go maith leis an tionscadal um Ghlanadh Ballasta ar cuireadh tús leis in 2015. In 2017, rinneadh athnuachan ar fhad 24 míle den rian, agus tá fad 70 míle den rian san iomlán curtha i gcrích anois. Leanfar ar aghaidh leis an tionscadal sin in 2018 agus tá sé ag cuidiú le laghdú a dhéanamh ar achar ama na n-aistear idir Stáisiún Heuston agus Corcaigh, Luimneach agus Ciarraí.

Muilleoireacht Iarnróid

Is céim mhór chun cinn é an conradh muilleoireachta iarnróid sa chlár um laghdú riosca don tsócmhainn rianta agus bainfear tairbhe nach beag as trí shaolré na ráillí a uasmhéadú. Cuireadh an chéad bhliain de i gcrích in 2017 agus rinneadh cóireáil ar fhad 210 míle ráillí a raibh locht orthu.

Uasghrádú ar Stáisiún Luimnigh:

- Comharthaíocht – cuireadh comhghlasáil soladstaide (SSI) úrscothach in ionad córas athsheachadta a bhí beagnach 100 bliain d'aois. Is córas rialaithe comharthaíochta nua-aimseartha atá i gceist ansin. Baineadh cábán comharthaíochta chomh maith;
- Rinneadh an t-ardán a athnuachan, cuireadh fad leis agus suiteáladh maolán frithchuimilte.

An Dara Bealach Isteach Chuig Stáisiún an Cheanntaigh Oscailte

Faoin tionscadal, rinneadh bealach isteach nua faoi thalamh chuig Stáisiún an Cheanntaigh i gCorcaigh, ina bhfuil ardaitheoirí agus staighre, agus bóthar rochtana nua ó Ché Uí Argáin. Is fusa anois dul isteach go Cathair Chorcaí ar bhóthar Ché Uí Argáin agus is fusa idirmhalartú idir córacha iompair eile de bharr an tionscadail freisin. Tá feabhas ar na saoráidí páirceála chomh maith. Fágann an bealach isteach nua sin go bhféadfar forbairt bhreise a dhéanamh ag Cé Uí Argáin.

Ár gCuid Daoine

In Iarnród Éireann, bíonn ról lárnach ag an bhfoireann maidir le baint amach na físe atá againn i dtaobh féachaint chuige le chéile gur fearr an todhchaí a bheidh againn trínár gcuid seirbhísí a fheabhsú agus an gnó a fhás. Gach lá, bíonn thart ar 3,800 duine ag feidhmiú mar aon fhoireann amháin agus seirbhís ardchaighdeáin á soláthar acu chun ár gCustaiméirí a shásamh agus Custaiméirí nua a mhealladh chuig an ngréasán. Leanaimid orainn ag infheistiú inár gcuid daoine i roinnt bealaí tábhachtacha. Áirítear orthu sin an iomaí deis oiliúna agus forbartha, cláir thacaíochta agus chomhionannais, beartais atá báúil don teaghlach agus cláir fhorleathana rannpháirtíochta agus aitheantais.

Clár Forbartha Ceannaireachta

Tá borradh faoin gClár Forbartha Ceannaireachta dár gcuid, ar éirigh go hiontach leis in 2017, agus leathnófar anois é chuig grúpa níos leithne rannpháirtithe in 2018. Cinnteofar leis an gclár tábhachtach sin go bhfaighidh foireann Iarnród Éireann an fhorbairt ghairmiúil a theastaíonn chun féachaint chuige go leanfaimid orainn ag soláthar seirbhísí iompair a bhíonn seasta ag comhlíonadh riachtanais ár gcustaiméirí agus ag cuidiú le forbairt gheilleagrach na hÉireann a chur chun cinn.

Pleanáil Comharbais agus Bainistiú Tallainne

Rinneadh forbairt nach beag ar an réimse tábhachtach seo in 2017, tráth ar bunaíodh Ionad Bainistithe Tallainne. Tabharfaidh an tIonad Bainistithe Tallainne tacaíocht do bhaill foirne ar spéis leo tuilleadh forbartha a dhéanamh ar a gcuid gairmeacha agus bainfear leas as na teicnící agus na cleachtais is déanaí lena chinntiú go mbeidh cleachtais stuama i bhfeidhm againn maidir le Pleanáil Comharbais.

Chomh maith leis sin, rinneamar leathnú ar an gClár Ard-Acmhainne in 2017 agus tabharfaimid isteach tuilleadh Cláir Ard-Acmhainne i rith na bliana 2018. Baineann an-tábhacht leis na cláir sin maidir lenár Straitéis um Bainistiú Tallainne agus Pleanáil Comharbais.

An Clár Printíseachta agus Seirbhís do Chustaiméirí

Mar chuid dár bhforbairt leanúnach ar ár gClár Printíseachta, chuir Iarnród Éireann fáilte roimh dheichniúr printíseach eile in 2017. D'osclaíomar ár nIonad Oiliúna Printíseach go hoifigiúil in 2017 freisin, áit a mbeidh an trealamh is déanaí ar fáil dár gcuid printíseach chun a gcuid scileanna a fhorbairt.

Rud atá ag teacht arís leis an méadú ar líon na gcustaiméirí, mhéadaíomar go dtí daichead duine líon na mball foirne sealadach samhraidh chun cúnamh a thabhairt dár gcustaiméirí agus seirbhísí a sholáthar dóibh i gcaitheamh mhíonna gnóthacha an tsamhraidh.

Caidreamh Tionsclaíoch

Bhí dúshlán fós le sárú i dtaobh caidreamh tionsclaíoch in 2017, agus tharla stailc dhá lá i mí na Samhna, ar mhaithe le héileamh pá a chuir na Ceardchumainn isteach. Réitíodh an stailc sa deireadh le hidirghabháil ón gCoimisiúin um Chaidreamh san Áit Oibre agus ón gCúirt Oibreachais. Eisíodh moladh inar beartaíodh arduithe pá i gcomhair na mblianta 2017, 2018 agus 2019, agus inar áiríodh bearta éifeachtúlachta lena gcur i bhfeidhm agus lena gcomhaontú le linn 2018. Tá plé faoi na héifeachtúlachtaí sin ar bun go fóill le tacaíocht ón gCoimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre.

Athbhreithniú ar Oibríochtaí (ar lean)

Bus Átha Cliath

Forbhreathnú

Tháinig méadú mór ar ghnó Bhus Átha Cliath in 2017 agus seirbhís phoiblí éifeachtach fós á soláthar aige, ag cur seirbhísí atá éifeachtúil, iontaofa agus slán ar fáil do na custaiméirí. Mhéadaigh líon na gcustaiméirí ar ár gcuid bealaí OSP agus ar na Seirbhísí Tráchtála go 139 milliún duine. Tá an chuideachta fós ag cur bearta chun cinn ar mhaithe le seirbhísí a fheabhsú do gach custaiméir cibé áit is féidir. Chuidigh an téarnamh geilleagrach atá fós ar bun leis an éileamh méadaithe ar sheirbhísí agus bhí áthas ar an gcuideachta seirbhísí nua a thabhairt isteach, mar aon le seirbhís níos minice ar bhealaí seanbhunaithe, chun freastal ar an éileamh sin. Cé go bhfuil an brú tráchta imithe in olcas mar gheall ar an mborradh faoin ngníomhaíocht gheilleagrach, bhí an chuideachta ag obair le páirtithe leasmhara chun tionchar an bhrú sin ar na custaiméirí a mhaolú. Le 12 mhí anuas, tá Bus Átha Cliath dírithe ar fheabhas a chur ar eispéireas na gcustaiméirí, trí iarracht a dhéanamh cur le bearta tosaíochta do bhusanna agus trí fheithiclí nua-aimseartha Euro 6, ina bhfuil a lán pointí luchtaithe USB, a chur ar an mbóthar. Tá ár dtiomantas don fheabhas agus don nuálaíocht leanúnach ina ghné mhór sa mhéadú atá tagtha ar líon na gcustaiméirí.

Bhí áthas ar an gCuideachta 100 feithicil bhreise a chur leis an bhflít in 2017. Dul chun cinn eile is ea na busanna nua i dtaobh seirbhísí iompair phoiblí atá áisiúil, compordach agus inbhuanaithe a chur ar fáil do mhuintir Bhaile Átha Cliath. Lean Bus Átha Cliath ar aghaidh ag oibriú flít busanna a bhfuil rochtain ísealurláir orthu go léir.

Tá an-tóir fós ar Fhaisnéis Fíor-Ama do Phaisinéirí agus is mealltaí fós an tseirbhís do chustaiméirí anois í de bharr go bhfuil scáileáin faisnéise bhreise curtha in airde ar fud na cathrach.

Bhain an chuideachta cóimheá airgid amach maidir le hoibriú na seirbhísí OSP agus taifeadadh barrachas €1 mhilliún i leith Seirbhísí Tráchtála. Tá an chuideachta fós dírithe ar sheirbhísí ardchaighdeáin, atá sábháilte agus éifeachtach, a chur ar fáil do gach custaiméir, agus bímid seasta ag iarraidh éifeachtúlacht chostais a bhaint amach ar fud na gcatagóirí caiteachais go léir lena chinntiú go mbeidh luach ar airgead le fáil uainn.

Toradh Oibriúcháin agus Staid Airgeadais na bliana 2017

Thuill Bus Átha Cliath glanbharrachas €1 mhilliún in 2017 i gcomparáid le barrachas €3 mhilliún in 2016. Léiríonn an toradh sin, mar a leagtar amach anseo thíos, gur baineadh cóimheá airgid amach i leith na seirbhísí OSP agus barrachas €1 mhilliún i leith Seirbhísí Tráchtála.

	2017 €m	2016 €m
OSP	0.036	3.208
Seirbhísí Tráchtála	0.976	(0.586)
Iomlán	**1.012**	**2.622**

OSP

Laghdaigh glanchostas oibriúcháin na seirbhísí OSP ó €56 milliún in 2016 go €47 milliún in 2017, sin laghdú €9 milliún. Léirítear leis sin ioncam méadaithe €13 mhilliún ón gconradh OSP arna chúiteamh ag caiteachas méadaithe €4 mhilliún. Mar gheall ar an bhfeidhmíocht láidir airgeadais sin, tháinig laghdú ar leibhéal na n-íocaíochtaí OSP a theastaíonn chun an gréasán seirbhísí OSP a oibriú. Laghdaíodh an fóirdheontas OSP ó €60 milliún in 2016 go €48 milliún in 2017, sin laghdú €12 mhilliún. Baineadh cóimheá airgid amach i leith na seirbhísí OSP in 2017, agus na costais oibriúcháin go léir san áireamh, i gcomparáid le barrachas €3 mhilliún a taifeadadh in 2016.

Tá Bus Átha Cliath fós ag obair i ndlúthpháirt leis an Údarás Náisiúnta Iompair chun feabhas a chur ar an ngréasán seirbhísí agus ar chaighdeán na seirbhísí a thairgimid do na custaiméirí. Aithníonn na páirtithe leasmhara go léir go mbaineann an-tábhacht le barrachas réasúnta ar an gconradh OSP ionas go mbeidh ar chumas na cuideachta leanúint ar aghaidh ag díriú ar chobhsaíocht airgeadais, rud as a n-eascróidh airgead chun infheistíocht riachtanach a dhéanamh agus seasmhacht níos fearr maidir le seirbhísí iompair a sholáthar. Ba chóir a thabhairt ar aird gurb amhlaidh, cé gur baineadh cóimheá airgid amach i leith na seirbhísí OSP in 2017, gur fhág caiteachas caipitiúil breise ón Údarás Náisiúnta Iompair gur lú an gá a bhí le caiteachas caipitiúil ó acmhainní dílse.

Seirbhísí Tráchtála

Bhí sé ina sprioc uaillmhianach againn brabús a dhéanamh ar na Seirbhísí Tráchtála in 2017 tar éis bliain dhúshlánach trádála in 2016. Bhí borradh nua ar Sheirbhísí Airlink in 2017 agus mhéadaigh an t-ioncam ó na Seirbhísí Airlink 757 go háirithe. Rinne na Seirbhísí Tráchtála barrachas €1 mhilliún in 2017 i gcomparáid le heasnamh €1 mhilliún in 2016, sin feabhas €2 mhilliún. Rinneadh é sin trí fhás ioncaim agus trí bhainistíocht spriocdhírithe ar na costais. Tháinig méadú ar an ioncam ó €16 mhilliún go €18 milliún, sin méadú €2 mhilliún. Coinníodh seasta na méaduithe ar an gcaiteachas, a bhaineann go príomha le seirbhísí leathnaithe, ag €1 mhilliún. Leis an bhfilleadh ar bhrabúsacht i gcás na Seirbhísí Tráchtála, tá an bunús againn anois le haghaidh fás breise in 2018.

An Tábhacht a bhaineann le Láthair Oibre Shábháilte

Tá sláinte agus sábháilteacht na bhfostaithe agus na gcustaiméirí ar cheann de na bunluachanna atá ag Bus Átha Cliath. Ag teacht lena straitéis ghnó, is é fís na cuideachta é seirbhís iompair a sholáthar ina mbraitheann daoine sábháilte, agus a bheith seasta ag tógáil ar eispéiris na gcustaiméirí agus na bhfostaithe chun feabhas a chur ar a gcuid timpeallachtaí oibre agus comaitéireachta.

Soláthraítear i gCóras Bainistíochta Sábháilteachta Bhus Átha Cliath an creat chun dul i ngleic le guaiseacha agus rioscaí san ionad oibre agus leagtar amach ann na struchtúir, na freagrachtaí agus na socruithe le haghaidh bainistíocht éifeachtach a dhéanamh ar shláinte agus sábháilteacht. Tá an creat sin bunaithe ar raon cuimsitheach beartas, córas agus nósanna imeachta sábháilteachta ionas gur laghad is féidir an seans go mbeidh timpiste ag fostaithe, custaiméirí nó duine ar bith atá faoi thionchar ag gníomhaíochtaí na cuideachta, nó go mbainfear gortú dóibh.

Nuair a tugadh isteach an Luas Traschathrach i mí na Nollag 2017, athrú ollmhór bonneagair a bhí i gceist don chathair agus chuir sé dúshláin nua roimh Bhus Átha Cliath trí bhusanna agus tramanna a bheith a n-oibriú taobh le chéile. Agus é ag ullmhú i gcomhair oscailt na seirbhíse nua ar an Satharn an 9 Nollaig 2017, sheol Bus Átha Cliath mórfheachtas faoi fheasacht sábháilteachta chun béim a chur ar na réamhchúraimí tábhachtacha nár mhór do thiománaithe a ghlacadh agus iad ag tiomáint ar na línte nua Luas nó taobh leo. Seoladh an feachtas feasachta, faoinar ullmhaíodh leabhrán eolais agus físeán oiliúna do thiománaithe, i gcomhar le Transdev Ireland Ltd mar chuid de sheachtain bhliantúil Sláinte agus Sábháilteachta Bhus Átha Cliath i mí Dheireadh Fómhair. Bhí teagascóirí oiliúna tiománaithe i láthair freisin chun bualadh le tiománaithe i ngach iosta de chuid Bhus Átha Cliath thar thréimhse dhá sheachtain ón Luan an 23 Deireadh Fómhair go dtí an Aoine an 3 Samhain.

Tá an feachtas feasachta á leathnú ina phríomhthionscnamh sábháilteachta don bhliain 2018 chun féachaint chuige go mbeidh gach tiománaí ar an eolas go hiomlán faoin timpeallacht oibre athraithe.

Le linn 2017, lean Bus Átha Cliath lena chuid oibre maidir le sábháilteacht rothaithe a chur chun cinn trí chuairt a thabhairt ar roinnt coláistí tríú leibhéal ar fud na cathrach. Ina measc bhí cuairteanna ar UCD, DCU agus Institiúid Teicneolaíochta Bhaile Bhlainséir, áit ar tugadh an deis do mhic léinn suí i gcábán an tiománaí agus labhairt le teagascóirí tiomána de chuid Bhus Átha Cliath faoi choincheapa tábhachtacha ar nós caochspotaí tiománaithe thart timpeall ar bhusanna. I mí na Nollag 2017, bhí áthas ar Bhus Átha Cliath an gradam 'Leading Lights in Road Safety' a fháil ón Údarás um Shábháilteacht ar Bhóithre mar aitheantas ar a chuid oibre sa réimse sin agus ar an tiomantas leanúnach atá aige don tsábháilteacht ar bhóithre a chur chun cinn.

Mar chuid dá tiomantas leanúnach do sheirbhís bhus atá sábháilte, iontaofa agus inrochtana a chinntiú dá custaiméirí uile, d'fhorbair an chuideachta straitéis chuimsitheach feasachta sábháilteachta dá custaiméirí in 2017. Díríodh go háirithe ar chustaiméirí scothaosta ann. Forbraíodh pacáiste fairsing ábhair oideachais, lena n-áirítear físeán do chustaiméirí faoi fheasacht i leith na sábháilteachta, a bheidh ar fáil go luath in 2018. I rith na bliana, d'fhreastail ionadaithe de chuid na cuideachta ar imeachtaí éagsúla do ghrúpaí daoine scothaosta. Chuir siad taispeántais sábháilteachta ina láthair agus thug siad an deis dóibh ceisteanna a chur nó cúiseanna imní a lua. Beidh Bus Átha Cliath ag leanúint ar aghaidh leis an tionscnamh sábháilteachta an-tábhachtach sin in 2018.

Forbairtí i dtaobh Seirbhísí Tráchtála

Bhí borradh mór faoi sheirbhísí tráchtála Bhus Átha Cliath in 2017. Dhírigh an chuideachta ar tháirgí lárnacha, ar chostais a choinneáil faoi smacht agus ar chur le líon na gcustaiméirí ar Airlink agus ar Thurais Fámaireachta, agus d'éirigh go geal léi.

Iompraíodh 3 mhilliún custaiméir ar na seirbhísí tráchtála in 2017, sin méadú 11% i gcomparáid le 2016. Baineadh amach an toradh sin a bhuí leis an mbéim ar sheirbhísí do chustaiméirí, seirbhísí níos minice ar bhealach Airlink 747 agus an tseirbhís nua Airlink 757 a bheith á feidhmiú le bliain iomlán, ag freastal ar sholáthraithe lóistín agus gnólachtaí i ndeisceart Bhaile Átha Cliath.

Rinneadh athsheoladh ar thuras fámaireachta na cuideachta in 2017 faoin mbranda '**DoDublin**'. Bhí an-toradh ar an mbranda mórthionchair sin, atá dinimiciúil agus úr, agus ar athdhearadh an láithreáin gréasáin agus seirbhís ríomhthráchtála nua.

Is cúis mhór sásaimh dúinn go ndearnadh brabús arís ar na táirgí tráchtála in 2017. Is é an dúshlán atá romhainn in 2018 leanúint ag déanamh brabúis ar bhonn an bhorrtha atá faoin ngnó trí leanúint leis an mbainistíocht stuama ar chostais agus trí chláir dhiongbháilte mhargaíochta agus dhíolacháin.

An Conradh Seirbhíse Poiblí

Dhírigh Bus Átha Cliath ar chomhlíonadh na n-oibleagáidí atá air i ndáil le spriocanna feidhmíochta faoin gConradh Seirbhísí Poiblí Dámhachtana Dírí 2014 – 2019. Sonraítear sa chonradh na caighdeáin feidhmíochta oibríochta agus caighdeáin na seirbhísí do chustaiméirí nach mór do Bhus Átha Cliath a chomhlíonadh. Baineann na spriocanna le Ciliméadair Chaillte, Iontaofacht, Poncúlacht agus Eolas do Chustaiméirí. Tá Bus Átha Cliath dírithe ar a chinntiú go mbeidh seirbhís ardchaighdeáin á soláthar do na custaiméirí go léir agus go gcomhlíonfar gach sprioc feidhmíochta. In 2017, bhain Bus Átha Cliath amach gach ceann de na spriocanna ráithiúla agus na spriocanna bliantúla maidir le Feidhmíocht Ardcháilíochta i dtaobh Ciliméadair Chaillte, Poncúlachta agus Eolas do Chustaiméirí.

Inrochtaineacht – Seirbhís Bhus do Chách

Tá Bus Átha Cliath fós ag cur seirbhíse ar fáil atá inrochtana go hiomlán. Agus seirbhís iompair phoiblí á soláthar againn, cuirimid san áireamh riachtanais inrochtaineachta ár gcustaiméirí uile. Buailimid le grúpaí daoine faoi mhíchumas ar a laghad ceithre huaire sa bhliain, éistimid lena gcuid ábhair imní agus cuirimid feabhas ar an tseirbhís uainn dá réir sin. Faoin scéim dár gcuid um chúnamh taistil, soláthraíodh cúnamh le 1,226 babhta taistil in 2017, faoinar cuidíodh le custaiméirí a dteastaíonn cúnamh uathu an mhuinín a bheith acu taisteal go neamhspleách ar gach cór iompair i mBaile Átha Cliath.

Athbhreithniú ar Oibríochtaí (ar lean)

Dul Chun Cinn ó Thaobh na Teicneolaíochta

Tá an Fhaisnéis Fíor-Ama do Phaisinéirí (ar chomharthaí ag stadanna bus, ar an láithreán gréasáin agus ar an aip mhóibíleach) fós ina gné thábhachtach den soláthar seirbhíse. I suirbhéanna neamhspleácha a rinne an tÚdarás Náisiúnta Iompair, fuarthas go raibh an Fhaisnéis Fíor-Ama do Phaisinéirí ar chomharthaí ag na stadanna bus cruinn 97.5% den am. Is cruinne fós a bhíonn sí ar an láithreán gréasáin. Faoi dheireadh 2017, bhí 607 scáileán Faisnéise Fíor-Ama do Phaisinéirí ag stadanna bus (2016: 574 scáileán faisnéise). Tá sé beartaithe ag Bus Átha Cliath agus ag an Údarás Náisiúnta Iompair cur le líon na scáileán sin arís in 2018, agus cuirfear suas le 80 scáileán taispeána breise in airde i gceantar Bhaile Átha Cliath.

Bhí córas fógraí ó bhéal ar gach bus nua a cuireadh leis an bhflít in 2017, mar aon le taispeántas closamhairc. I gcás na mbusanna go léir a fuaireamar in 2005 agus ina dhiaidh sin (thart ar 940 bus), tá taispeántais leictreonacha iontu anois. Déantar fógraí fuaime faoin gcéad stop eile ar gach bus.

Déantar staitisticí a easpórtáil ón Uathchóras Aimsithe Feithiclí gach lá anois chuig an gCóras Bainistíochta Sonraí Bus atá ag an Údarás Náisiúnta Iompair. Cuireadh i gcrích an tástáil deiridh ar an gcomhéadan sin gar do thús na bliana 2017, agus tosaíodh á úsáid beo i lár 2017. Tá an Córas Bainistíochta Sonraí á úsáid ag an Údarás Náisiúnta Iompair anois chun príomhtháscairí feidhmíochta an chonartha OSP a ríomh.

An Cárta Leap

Lean an borradh faoi úsáid an Chárta Leap in 2017. Faoi dheireadh na bliana 2017, bhí breis is 3 mhilliún Cárta Leap eisíthe; bhí breis is aon mhilliún díobh sin in úsáid sa dara leath de 2017. Tá ticéid réamhíoctha de chuid Bhus Átha Cliath (Airlink, Nitelink, Travel 90 (ticéad singil) agus ticéid i gcomhair na dTuras) fós ar fáil ar chártaí cliste indiúscartha, chun freastal ar an margadh turasóireachta den chuid is mó. Úsáideadh Cártaí Leap i gcás thart timpeall is 76% de na haistir paisinéirí ar Bhus Átha Cliath (airgead tirim, sparán leictreonach agus ticéid réamhíoctha) in 2017, méadú ó 73% ag tús na bliana.

Gar do dheireadh na bliana 2017, bhí thart ar 370,000 Cárta Seirbhíse Poiblí le teidlíochtaí Saorthaistil in úsáid ar sheirbhísí Bhus Átha Cliath.

In 2017, mhéadaigh an t-éileamh a bhí ar an aip fóin chliste don Chárta Leap, ina bhfuil áiseanna chun cur le luach an sparáin (sparán leictreonach) agus chun iarmhéid an chárta a sheiceáil. Faoi dheireadh na bliana 2017, bhí creidmheas dar luach thart ar €3 mhilliún in aghaidh na míosa á chur leis an sparán leictreonach ar na Cártaí Leap tríd an aip sin. Ag deireadh 2016, ba luach thart ar €1 mhilliún in aghaidh na míosa a bhí ag an mbreisiú creidmheasa sin.

Taighde Margaidh

Rinne Bus Átha Cliath a thaighde bliantúil maidir le rianú branda i mí na Bealtaine 2017. Ba é a bhí i gceist leis an obair allamuigh ná agallaimh aghaidh ar aghaidh a chur ar 60 freagróir. Tríd is tríd, léirigh an taighde scór láidir tacaíochta agus bhí 73% de na freagróirí sa chatagóir daoine a dtacaíonn leis an mbranda. Bhí daoine fós sásta le Bus Átha Cliath agus léiríodh scór sástachta 69%. Ba léir ón taighde go bhfuil clú corparáideach Bus Átha Cliath fós láidir, agus gur fearr é ná an clú atá orthu siúd a bhíonn san iomaíocht leis. Tá an taighde fós á dhéanamh gach bliain agus beidh na torthaí bliantúla nua ar fáil i mí an Mheithimh 2018.

Tacaíocht do Bhród Bhaile Átha Cliath

In 2017, bhí feachtas faisnéise i bhfeidhm ag Bus Átha Cliath chun tacú le hathruithe bealaí agus malairtí slí i gcomhair Bhród Bhaile Átha Cliath. Ba bhealach é an feachtas freisin le daoine a spreagadh chun seirbhísí iompair phoiblí a úsáid agus iad ag dul chuig Bród Bhaile Átha Cliath 2017 agus abhaile uaidh. Choimisiúnaigh Bus Átha Cliath rapar iomlán bus a bhí i seirbhís i rith mhí an Mheithimh. Baineadh leas as póstaeir ar bord freisin chun an feachtas a chur chun cinn.

Ullmhaíodh féilire iomlán do na meáin shóisialta chun tacú leis an bhfeachtas, agus mar chuid de sin rinneadh GIFanna beoite chun an trácht idirlín a threorú chuig www.dublinbus.ie. D'éirigh go geal amach is amach leis an bhfeachtas agus breathnaíodh ar an ábhar sna meáin shóisialta breis is 7 milliún uair.

Feachtas an Chomóraidh 30 Bliain

I mí Feabhra 2017, bhí sé á cheiliúradh ag Bus Átha Cliath go rabhthas 30 bliain i mbun seirbhíse. D'fhonn leas a bhaint as an gcloch mhíle mhór sin, cruthaíodh feachtas 'earcaíochta' chun díriú ar chustaiméirí féideartha thart ar 30 bliain d'aois agus iad a mhealladh ar ais go Bus Átha Cliath. Rinneadh an feachtas a chur i gcrích in dhá chéim; céim dhigiteach a bhí i gceist leis an gcéad cheann agus feachtas iomlán a bhí sa dara chéim, ar fud na gcainéal sóisialta, amuigh faon spéir, ar an raidió agus sa phreas. D'éirigh go hiontach leis an bhfeachtas: sáraíodh gach príomhtháscaire feidhmíochta a bhí leagtha síos ina leith agus tugadh an-aird air sna meáin.

Straitéis Dhigiteach

Bíonn an chuideachta fós ag infheistiú san fhógraíocht sna meáin dhigiteacha agus sna meáin shóisialta chun cumarsáid a dhéanamh ar gach leibhéal lenár gcustaiméirí. Murab ionann agus an mhargaíocht thraidisiúnta, cuireann na meáin shóisialta ar ár gcumas dúinn idirghníomhú lenár gcustaiméirí ar bhonn díreach, láithreach.

Rinneadh an aip atá againn a íoslódáil 1,751,934 uaire faoin 31 Nollaig 2017. Is i gcomhair ghléasanna Android a bhí 53% de na híoslódálacha, agus is i gcomhair iOS a bhí 47% díobh. Tá méadú seasta ag teacht ar líon na gcustaiméirí a thugann cuairt ar an láithreán gréasáin ó ghléas móibíleach, agus cuimsíonn sé sin 84% den trácht iomlán chuig an láithreán gréasáin.

Bíonn Bus Átha Cliath fós ag baint úsáid as na meáin shóisialta mar uirlis chun tacaíocht a mhúscailt don bhranda, chun an obair a dhéanaimid sa phobal faoi láthair a chur chun cinn agus chun comhpháirtíochtaí agus comhaontais a fhorbairt. Chun an méid sin a bhaint amach, chuireamar chun feidhme plean rannpháirtíochta, is é sin féilire ina gcuirtear ár seirbhísí agus ár dtáirgí (aipeanna, ticéid etc.) chun cinn ag teacht le himeachtaí a bhíonn ar siúl i mBaile Átha Cliath. Tá sé ina aidhm againn feabhas a chur ar ár n-ardáin sna meáin shóisialta ionas go mbeidh siad ina limistéar baile don rannpháirtíocht le custaiméirí, agus béim faoi leith á leagan ar Facebook. Táimid tar éis cur leis an láithreacht atá againn ar na meáin shóisialta freisin trí straitéis Instagram a cheapadh agus a chur i bhfeidhm i gcomhair 2017.

Príomhbhealach cumarsáide eile is ea an Ríomhphost Díreach. Bainimid leas as sin chun teachtaireachtaí a sheoladh go rialta chun custaiméirí a chur ar an eolas faoi scéalta nuachta an ghnólachta agus faoi fheachtais mhargaíochta. Bímid i dteagmháil lenár gcustaiméirí dílse le ríomhphoist dhíreacha agus coinnímid ar an eolas iad i gcaitheamh na bliana. Tá os cionn 418,000 custaiméir cláraithe chun ríomhphoist dhíreacha a fháil uainn.

An Clár um an bhFlít a Athsholáthar

Le linn 2017, ghlac Bus Átha Cliath le 100 bus nua dhá urlár ina bhfuil fonnadh Volvo B5TL agus cabhalra de chuid Wrightbus (An Baile Meánach). Tá na feithiclí sin ag cloí leis na caighdeáin is déanaí Euro 6 i dtaobh astaíochtaí agus fágfaidh siad go mbeidh feabhas mór le sonrú i dtaobh astaíochtaí nítrigine ocsaíde agus astaíochtaí cáithníneacha. Tá cabhalra na bhfeithiclí cuid mhór níos éadroime agus níos éifeachtaí i dtaobh úsáid bhreosla ná mar a bhí i gcás déanaimh bhusanna roimhe seo, rud a laghdóidh na hastaíochtaí CO_2. Ina theannta sin, tá roinnt gnéithe eile fós feistithe ar na busanna nua a fheabhsóidh aistear na gcustaiméirí, agus cuirfear leis an leibhéal sástachta dá bharr sin. Ina measc siúd, tá spás ar leith do chathaoireacha rotha agus do bhugaithe, eolas do phaisinéirí faoin gcéad stad eile (ó bhéal agus ar scáileán), acmhainn Wi-Fi, agus, den chéad uair, tá soicéid luchtaithe USB do phaisinéirí sna feithiclí sin. Chomh maith leis sin, tá doirse i lár na bhfeithiclí anois ionas gur fusa dul suas ar na feithiclí agus laghdófar amanna feithimh ag na stadanna dá mbarr. Chomh maith leis an 100 bhus dhá urlár, cheannaigh Bus Átha Cliath dhá bhus urláir amháin, atá measartha mór, chun áit busanna WV a ghlacadh ar Bhealach 44b. Is é an tÚdarás Náisiúnta Iompair a d'íoc as na feithiclí nua sin go léir a cuireadh in ionad seanfheithiclí. Rinneadh dul chun cinn leanúnach ar Chlár Athchóirithe an Fhlít i rith 2017 ar bhusanna VT/VG agus EV, agus críochnaíodh an obair i leith 73 bus san iomlán.

Expressway
www.buseireann.ie

4 Port Láirge
Wi Fi on board
IRIZAR i6
SE6
IRIZAR
Expressway
www.buseireann.ie
Bus Éireann
12-D-15102

Comhaltaí an Bhoird

Luaitear thíos ainmneacha na ndaoine a bhí ina gComhaltaí Boird ag aon am i rith na bliana dar críoch an 31 Nollaig 2017. Mura luaitear a mhalairt, bhí siad ina gComhaltaí Boird ón 1 Eanáir 2017 go dtí an dáta ar ar ceadaíodh na ráitis airgeadais seo.

Vivienne Jupp	*Cathaoirleach Neamhfheidhmiúcháin (Chuaigh sí ar scor ar 8 Iúil 2017)*
Frank Allen	*(Ceaptha 26 Meán Fómhair 2017)*
Ultan Courtney	*(Chuaigh sé ar scor ar an 22 Meán Fómhair 2017, Athceaptha 26 Meán Fómhair 2017)*
Phil Gaffney	*(Chuaigh sé ar scor ar 8 Iúil 2017)*
Stephen Hannan*	*Ceaptha 1 Nollaig 2017)*
Bill McCamley*	*(Chuaigh sé ar scor ar an 12 Feabhra 2017)*
Aebhric McGibney	*(Chuaigh sé ar scor ar Samhain 2017)*
Christine Moran	
Aidan Murphy	*(Chuaigh sé ar scor ar an 8 Iúil 2017, Athceaptha 26 Meán Fómhair 2017)*
John Moloney*	*(Athceaptha 1 Nollaig 2017)*
Tom O'Connor*	*(Athceaptha 1 Nollaig 2017)*
Ruairi O'Flynn	
Niamh Walsh	
Tommy Wynne*	*(Athceaptha 1 Nollaig 2017)*

** Comhalta Oibrí*

Rúnaí an Bhoird

Geraldine Finucane
Stáisiún Heuston
Baile Átha Cliath 8

Teileafón: + 353 1 703 2008

Coistí an Bhoird

An Coiste Iniúchóireachta agus Riosca

Christine Moran	*Cathaoirleach*
Phil Gaffney	*(Chuaigh sé ar scor ar 8 Iúil 2017)*
Aebhric McGibney	*(Chuaigh sé ar scor ar 3 Samhain 2017)*
Niamh Walsh	

An Coiste Airgeadais
(Curtha as feidhm 13 Nollaig 2017)

Aebhric McGibney	*Cathaoirleach (Chuaigh sé ar scor ar 3 Samhain 2017)*
Ultan Courtney	*(Chuaigh sé ar scor ar 22 Meán Fómhair 2017)*
Christine Moran	
Aidan Murphy	*(Chuaigh sé ar scor ar 8 Iúil 2017)*

An Coiste Luacha Saothair

Niamh Walsh	*Cathaoirleach*
Frank Allen	*(Ceaptha 4 Deireadh Fómhair 2017)*
Ultan Courtney	*(Chuaigh sé ar scor ar 22 Meán Fómhair 2017, Athceaptha 4 Deireadh Fómhair 2017)*
Phil Gaffney	*(Chuaigh sé ar scor ar 8 Iúil 2017)*
Vivienne Jupp	*(Chuaigh sí ar scor ar 8 Iúil 2017)*
Aidan Murphy	*(Chuaigh sé ar scor ar 8 Iúil 2017, Athceaptha 4 Deireadh Fómhair 2017)*

An Coiste Sábháilteachta
(Curtha as feidhm 13 Nollaig 2017)

Phil Gaffney	*Cathaoirleach (Chuaigh sí ar scor ar 8 Iúil 2017)*
Tom O'Connor	
Niamh Walsh	

An Coiste Straitéise

Ruairi O'Flynn	*Cathaoirleach*
Frank Allen	*(Ceaptha 4 Deireadh Fómhair 2017)*
Ultan Courtney	*(Chuaigh sé ar scor ar 22 Meán Fómhair 2017, Athceaptha 4 Deireadh Fómhair 2017)*
Phil Gaffney	*(Chuaigh sé ar scor ar 8 Iúil 2017)*
Vivienne Jupp	*(Chuaigh sí ar scor ar 8 Iúil 2017)*
Aidan Murphy	*(Chuaigh sé ar scor ar 8 Iúil 2017, Athceaptha 4 Deireadh Fómhair 2017)*

Lucht Bainistíochta an Ghrúpa

Ray Coyne	*Príomhfheidhmeannach Bus Átha Cliath*
Elizabeth Crabill	*Stiúrthóir Bainistíochta CIÉ Tours International*
Cyril Dunne	*Príomhoifigeach Oibriúcháin CIÉ (Chuaigh sé ar scor ar 31 Nollaig 2017)*
David Franks	*Príomhfheidhmeannach Iarnród Éireann (Chuaigh sé ar scor ar 16 Márta 2017)*
Jim Meade	*Príomhfheidhmeannach Gníomhach Iarnród Éireann (Ceapadh é ar an 1 Márta 2017)*
Ronan Gill	*Príomhoifigeach Oibriúcháin Gníomhach CIÉ (Ceapadh é ar an 1 Nollaig 2017)*
Ray Hernan	*Príomhfheidhmeannach Bus Éireann (Ceapadh é ar an 9 Eanáir 2017)*
Martin Nolan	*Príomhfheidhmeannach Bus Éireann (Chuaigh sé ar scor ar 9 Eanáir 2017)*

Cuntasóirí Cairte agus Gnólacht Iniúchóireachta Reachtúla

Deloitte
Cuntasóirí Cairte agus Gnólacht Iniúchóireachta Reachtúla
Áras Deloitte & Touche
29 Ardán Phort an Iarla
Baile Átha Cliath 2

Aturnae

Colm Costello
Bridgewater House
Droichead na hInse
Baile Átha Cliath 8

Príomhbhaincéir

Banc na hÉireann
Faiche an Choláiste
Baile Átha Cliath 2

Maidir le Bord Chóras Iompair Éireann

Vivienne Jupp *Cathaoirleach Neamhfheidhmiúcháin*

Ceapadh Vivienne Jupp ina Cathaoirleach Neamhfheidhmiúcháin ar CIÉ i mí an Mheithimh 2011. Sainchomhairleoir bainistíochta is ea í agus bhíodh sí ina Stiúrthóir Bainistíochta Domhanda le Accenture. D'fhóin sí i bpoist éagsúla Rialtais, lena n-áirítear a bheith ina Cathaoirleach ar Choimisiún na Sochaí Faisnéise agus ina Comhalta de Choimisiún Craolacháin na hÉireann. Bhíodh sí ina comhalta den Chomhlacht Athbhreithnithe um Luach Saothair Níos Airde san Earnáil Phoiblí agus ina Comhalta Boird de chuid Fhoras Ospíse na hÉireann freisin. Bhain sí céimeanna BComm agus MBS amach in Ollscoil na hÉireann, Baile Átha Cliath (UCD). In 2000, bhronn Scoil Ghnó Iarchéime Michael Smurfit in UCD Gradam an Alumnus den Scoth uirthi. Chuaigh sí ar scor ar 8 Iúil 2017.

Frank Allen

Is comhairleoir airgeadais neamhspleách é Frank Allen agus bhí sé mar Phríomhoifigeach na Gníomhaireachta um Fháil Iarnróid ó 2002 go 2012. Le linn na tréimhse sin, bhí an Ghníomhaireacht freagrach as an líne Dhearg agus an líne Ghlas de chóras iarnród éadrom Luas a thógáil agus as síneadh a chur leo go dtí na Duganna, go Coill na Silíní agus go hIarthar na Cathrach. Is céimí de chuid Choláiste na hOllscoile, Corcaigh agus MIT é Frank. D'oibrigh sé roimhe seo don Bhanc Domhanda i Washington DC, ag socrú maoiniú le hinfreastruchtúr a fhorbairt i dtíortha i mbéal forbartha agus in Oirthear na hEorpa agus bhí sé ina Cheann ar Mhaoiniúchán Infreastruchtúir do Bhanc KBC in Éirinn. Tá sé ina Chathaoirleach ar Depaul Éireann, a chuireann cóiríocht agus tacaíocht eile ar fáil do dhaoine gan dídean.

Ultan Courtney

Ceapadh Ultan Courtney chuig Bord CIÉ agus ina Chathaoirleach ar Bhus Átha Cliath i mí Mheán Fómhair 2014. Tá an-taithí aige ar a bheith ag obair sa réimse Acmhainní Daonna agus Caidrimh Thionsclaíoch. Tá sé ag obair mar Stiúrthóir Bainistíochta ar a ghnó comhairleoireachta féin agus roimhe sin bhí sé ag obair le C&C Group Plc, Superquinn, Waterford Foods agus IBEC. Bhronn Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath Céim Mháistir san Eacnamaíocht air agus tá roinnt cáilíochtaí aige i réimse an dlí fostaíochta, na hidirghabhála, an eadráin agus an rialachais dlí.

Phil Gaffney

Ceapadh Phil Gaffney chuig Bord CIÉ agus ina Chathaoirleach ar Iarnród Éireann i mí an Mheithimh 2011. Roimhe sin, bhí sé ina Stiúrthóir ar Iarnród Éireann ón mbliain 2006 i leith. Innealtóir comharthaíochta iarnróid is ea é. Sula ndeachaigh sé ar scor i mí na Nollag 2005, bhí 28 bliain caite aige an MTR i Hong Cong. I rith an ama sin, bhí sé ina Phríomhinnealtóir, ina Stiúrthóir Oibríochtaí agus ina Stiúrthóir Bainistíochta. Tá sé ar Bhord na cuideachta Crossrail i Londain freisin, agus ar Choiste Sláinte agus Sábháilteachta Crossrail. Chuaigh sé ar scor ar 8 Iúil 2017.

Stephen Hannan

Ceapadh Stephen Hannan ar an mBord i mí na Nollag 2017 faoi na hAchtanna um Páirteachas Lucht Oibre (Fiontair Stáit), 1977 go 2001. Oibríonn sé mar thiománaí bus i nGaráiste na Rinne. Is ball de SIPTU é agus is iomaí post éagsúil a bhí aige sa cheardchumann le beagnach 30 bliain anuas. Tá sé ina chathaoirleach ar Choiste na mBustiománaithe, ina leas-chathaoirleach ar Choiste na hEarnála Iompair, ina bhall den Choiste Rannach agus ina ionadaí iosta.

Bill McCamley

Ceapadh Bill McCamley ar Bhord CIÉ ar dtús i mí na Nollag 1997 faoi na hAchtanna um Páirteachas Lucht Oibre (Fiontair Stáit), 1977 go dtí 2001. Thosaigh sé i mbun oibre le Bus Átha Cliath in 1974 agus bhí sé ag obair i nGaráiste Bhaile Phib mar thiománaí bus. Bhí roinnt post éagsúil aige ina cheardchumann, SIPTU, lena n-áirítear ballraíocht sa Choiste Réigiúnach, sa Choiste Rannach agus sa Choiste Craoibhe. Is comhalta de Choiste na hEarnála Iompair agus de Choiste Dhúiche Bhaile Átha Cliath é faoi láthair. Rinne sé ionadaíocht ar son a cheardchumainn ag roinnt comhdhálacha iompair Eorpacha agus bhí sé ina bhall de Mheitheal na Roinne Dlí agus Cirt maidir le Foréigean Bus (1996). Tá a lán scríofa aige faoi shaincheisteanna iompair agus ceardchumainn, lena n-áirítear leabhar faoi stair oibrithe tram Bhaile Átha Cliath. D'éirigh sé as an mBord ar an 12 Feabhra 2017.

Aebhric McGibney

Ceapadh Aebhric McGibney ar Bhord CIÉ i mí Dheireadh Fómhair 2011. Tá sé ina Stiúrthóir Beartais agus Cumarsáide i gComhlachas Tráchtála Bhaile Átha Cliath, áit a bhfuil freagracht air as cúrsaí Rialtais agus cúrsaí idirnáisiúnta, caidreamh poiblí agus cumarsáid na mball. Bhí sé ina léachtóir, ina shainchomhairleoir eacnamaíochta agus ina Eacnamaí Sinsir le IBEC roimhe seo. Tá M.Litt. (Eacnamaíocht) aige ó Choláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath, agus bhronn Ollscoil na hÉireann, Baile Átha Cliath, Gradam Liosta an Déin air as ucht a MBA in 2001. Chuaigh sé ar scor ar 3 Samhain 2017.

John Moloney

Ceapadh John Moloney ar Bhord CIÉ i mí na Nollag 2005 faoi na hAchtanna um Páirteachas Lucht Oibre (Fiontair Stáit), 1977 go dtí 2001. Ba sa bhliain 1978 a thosaigh sé le Bus Éireann agus is ag obair mar thiománaí bus i nGaráiste Thobar an Chaipín i gCorcaigh atá sé faoi láthair. Is comhalta den NBRU é.

Christine Moran

Ceapadh Christine Moran ina comhalta de Bhord CIÉ i mí Iúil 2015. Bhí sí ina stiúrthóir feidhmiúcháin roimhe sin le KBC Bank Ireland, áit ar fhóin sí i róil shinsearacha cheannaireachta éagsúla, agus tá an-taithí aici i réimsí an chreidmheasa, an airgeadais agus na bainistíochta rioscaí. Tá sí ina comhalta de Bhord CIÉ agus ina Cathaoirleach ar an gCoiste Iniúchóireachta agus Riosca. Tá sí ina comhalta d'Údarás Rialaithe Ollscoil Mhá Nuad agus ina comhalta do Choiste Iniúchóireachta agus Riosca na hOllscoile freisin. Tá sí ina stiúrthóir ar Darnell DAC (fochuideachta de chuid BNP Paribas Ireland) agus ina comhalta dá Choiste Iniúchóireachta. Cuireadh oiliúint uirthi mar chuntasóir cairte le PwC (Baile Átha Cliath), cháiligh sí leo, agus chuir sí i gcrích dhá bhabhta socrúcháin le PwC sa Bheilg agus i Nua-Eabhrac. Is Comhalta de chuid Chumann na gCuntasóirí Cairte in Éirinn í. Tá céim aici ón gColáiste Ollscoile, Baile Átha Cliath, is Stiúrthóir Deimhnithe Banc í le hInstitiúid na mBaincéirí in Éirinn agus bhain sí cáilíocht amach le gairid mar Stiúrthóir Cairte le hInstitiúid na Stiúrthóirí in Éirinn agus sa Ríocht Aontaithe.

Aidan Murphy

Ceapadh Aidan Murphy ina chomhalta de Bhord CIÉ agus ina Chathaoirleach ar Bhus Éireann i mí Iúil 2014. Tá sé ina Phríomhoifigeach Oibriúcháin le Carlow Precast agus tá taithí na mblianta aige ag obair mar ghairmí slabhra soláthair. Roimhe seo bhí sé ina Phríomhfheidhmeannach le Pulse Logistics, ina Stiúrthóir Bainistíochta Soláthair le C&C Group, ina Bhainisteoir Ginearálta le Wincanton Ireland agus ina Stiúrthóir Lóistíochta le Allegro Ltd. Thug sé spreagaithisc ag roinnt imeachtaí de chuid Shlabhra Soláthair san Eoraip lena n-áirítear Logicon agus Cruinniú Mullaigh Shlabhra Soláthair na hEorpa agus is Comhalta é den Institiúid Chairte Lóistíochta agus Iompair in Éirinn (CILT), a mbíodh sé ina Uachtarán uirthi tráth.

Tom O'Connor

Ceapadh Tom O'Connor ina chomhalta de Bhord CIÉ i mí na Nollag 2013 faoi na hAchtanna um Páirteachas Lucht Oibre (Fiontair Stáit), 1977 go dtí 2001. Tiománaí bus is ea é i nGaráiste na Rinne. Tá sé i gCeardchumann Náisiúnta na nOibrithe Bus agus Iarnróid, tá sé ina chomhalta den Fheidhmeannas Náisiúnta agus d'fhóin sé mar Rúnaí Brainse Bhaile Átha Cliath ó 2010 i leith. Bhíodh sé ag obair roimhe seo sa tionscal leictreachais agus comharthaí.

Ruairi O'Flynn

Ceapadh Ruairí O'Flynn ina chomhalta Boird i mí Iúil 2015. Is comhalta boird é freisin le Canada Life International Reinsurance, Irish Life Investment Managers agus MetLife Europe. Bhíodh sé ina Phríomhfheidhmeannach le Canada Life Ireland agus ina Phríomhfheidhmeannach le Setanta Asset Management agus le Lifetime Assurance. Is le Grúpa Bhanc na hÉireann a bhí sé ag obair ar dtús agus bhíodh sé ina chomhalta dáimhe lánaimseartha ag an IMI. Tá céim B.B.S agus céim M.Sc. sa Bhainistíocht ag Ruairí ó Choláiste na Tríonóide. Ghlac sé páirt sa Chlár Stiúrthóirí Idirnáisiúnta 2015 ag Scoil Ghnó Insead.

Niamh Walsh

Ceapadh Niamh Walsh ina comhalta den Bhord i mí Iúil 2015. Tá taithí 25 bliana aici i réimse na Baincéireachta Infheistíochta, taithí a fuair sí i Londain, i Hong Cong agus i mBaile Átha Cliath. Roimhe seo bhí sí ina Príomhoifigeach Riosca le JPMorgan Bank plc i mBaile Átha Cliath agus ina Comh-Phríomhfheidhmeannach le Bear Stearns Bank plc. Tá sí ina comhalta d'Institiúid Chairte na gCuntasóirí Bainistíochta agus d'Institiúid Chairte na Rúnaithe agus na Riarthóirí.

Tommy Wynne

Ceapadh Tommy Wynne ina chomhalta Boird den chéad uair i mí na Nollag 2013 faoi na hAchtanna um Páirteachas Lucht Oibre (Fiontair Stáit), 1977 go 2001. Thosaigh sé le hIarnród Éireann mar fhear iosta in 1991 agus thosaigh sé ag obair mar thiománaí traenach in 1994. Faoi láthair tá sé ina Chathaoirleach ar an Rannóg um an Earnáil Iompair agus um Fhóntais agus Thógáil de chuid SIPTU.

Ráiteas Rialachais Chorparáidigh

Achoimre

Tá tús áite á thabhairt go fóill ag Comhaltaí Boird CIÉ d'ardchaighdeáin rialachais chorparáidigh a choinneáil ar bun. Tá a bheartas rialachais chorparáidigh féin curtha i dtoll a chéile ag an mBord d'fhonn éifeacht a thabhairt don Chód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016 atá eisithe ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe.

An Bord

Cuimsíonn an Bord dáréag Comhaltaí arna gceapadh ag an Rialtas. Tá beirt folúntas ar an mBord faoi láthair. Tá ceathrar Comhalta Oibrí ar an mBord. Ceapann an Rialtas na Comhaltaí Oibrí ar feadh téarma ceithre bliana, le toghchán i measc fhoireann an Ghrúpa.

Buaileann an Bord le chéile seacht uair sa bhliain ar a laghad agus ar ócáidí eile faoi mar is cuí. Tá sceideal foirmiúil ag an mBord d'ábhair ar leith nach mór dó athbhreithniú a dhéanamh orthu, lena n-áirítear ceadú na ráiteas airgeadais bliantúil, na buiséid, an plean corparáideach, gnóthachain agus diúscairtí suntasacha, infheistíochtaí, caiteachas caipitiúil suntasach, ceapacháin lucht ardbhainistíochta agus mórbheartais an Ghrúpa. Tá próiseas cuimsitheach ag an nGrúpa chun faisnéis bhainistíochta a thuairisciú don Bhord ar bhonn rialta.

Tá rochtain ag gach Comhalta Boird ar chomhairle agus ar sheirbhísí Rúnaí an Ghrúpa.

Coistí an Bhoird

Cuirtear coistí ar bun chun cuidiú leis an mBord a chuid freagrachtaí a chomhlíonadh. Is iadsan an Coiste Iniúchóireachta agus Riosca (féach thíos), an Coiste Airgeadais (féach thíos), an Coiste Sábháilteachta, an Coiste Luacha Saothair agus an Coiste Straitéise. Tar éis athstruchtúrú na coistí, cuireadh na coistí Airgeadais agus Sábháilteachta as feidhm ar 13 Nollaig 2017.

Foireann na hArdbhainistíochta

Tá Foireann Ardbhainistíochta Aonán CIÉ (an tAonán) freagrach as bainistíocht laethúil ar ghníomhaíochtaí an Aonáin de réir mar a bhíonn siad tarmligthe ag an mBord. Tá an Fhoireann Ardbhainistíochta á rialú ag struchtúr eagraíochtúil atá ceaptha chun freastal ar riachtanais na heagraíochta i réimsí ar nós; Airgeadas, Iniúchóireacht, Rúnaíocht an Chomhlachta, Réadmhaoin, Acmhainní Daonna, TF, Pinsin, Imscrúduithe & Éilimh agus Cúrsaí Dlí. Tá freagracht ar an Aonán freisin as na gníomhaíochtaí a chomhordú ó thaobh tuairiscithe agus rialachais de i dtaca le Grúpa comhlachtaí CIÉ.

An Coiste Iniúchóireachta agus Riosca ('CIR')

Tá téarmaí tagartha i scríbhinn ag an CIR agus bíonn suas le ceathrar Comhaltaí Boird neamhfheidhmiúcháin air. Tháinig an Coiste le chéile seacht n-uaire in 2017.

Áirítear le príomhdhualgais an CIR maoirseacht a dhéanamh ar chaidreamh an Ghrúpa leis an iniúchóir seachtrach, lena n-áirítear breithniú a dhéanamh ar cheapadh agus ar fheidhmíocht an iniúchóra sheachtraigh, táillí iniúchóireachta, agus aon cheist a bhaineann le neamhspleáchas, le héirí as nó le dífhostú.

Déanann an CIR plé leis an iniúchóir seachtrach faoi chineál agus raon an iniúchta agus faoi thorthaí an iniúchta. Ina theannta sin, déanann an Coiste monatóireacht ar shláine na ráiteas airgeadais arna n-ullmhú ag an nGrúpa.

Ceapadh na hiniúchóirí seachtracha, Deloitte, le linn na bliana tar éis próiseas tairisceana iomaíche. Mhol an CIR don Bhord gur cheart Deloitte a athcheapadh go foirmiúil i leith na bliana dar críoch an 31 Nollaig 2017. Níorbh ann do cheangaltais chonartha ar bith lenar cuireadh srian ar an CIR maidir leis an moladh sin a dhéanamh. De bhreis ar na seirbhísí iniúchóireachta a chuireann Deloitte ar fáil, tar éis gur ceapadh é, chuir an gnólacht seirbhísí gairmiúla neamhiniúchóireachta dar luach €0.1 milliún ar fáil don Ghrúpa in 2017. Tar éis breithniú a dhéanamh ar an gcaidreamh go léir idir an Grúpa agus an gnólacht iniúchóireachta seachtraí, ní mheasann an CIR go dtéann cineál ná fairsinge na hoibre breise ar tugadh fúithi i bhfeidhm ar bhreithiúnas ná ar neamhspleáchas an iniúchóra.

Tá rochtain iomlán gan bhac ag na hiniúchóirí seachtracha agus ag Ceann na hIniúchóireachta Inmheánaí ar leibhéal an Ghrúpa ar an CIR. Freastalaíonn na hiniúchóirí seachtracha ar chruinnithe den CIR agus buaileann siad leis an gCoiste gach bliain gan an lucht bainistíochta i láthair chun a chinntiú gur féidir leis na hiniúchóirí aon ábhar a phlé faoi rún.

Coinníonn an CIR faoi athbhreithniú éifeachtacht rialuithe inmheánacha agus chórais bhainistíochta rioscaí an Ghrúpa trí bhreithniú a dhéanamh ar an obair a dhéanann na Coistí Iniúchóireachta agus Riosca de chuid Fhochuideachtaí Oibríocha Ghrúpa CIÉ agus trí theacht go chéile go tréimhsiúil le lucht ardbhainistíochta CIÉ. Chomh maith leis sin, ceadaíonn an CIR cláir oibre na hiniúchóireachta inmheánaí don Ghrúpa, buaileann sé go tréimhsiúil le Ceann na hIniúchóireachta Inmheánaí agus déanann sé machnamh ar thorthaí na n-iniúchtaí inmheánacha éagsúla a dtugtar fúthu agus ar na himpleachtaí a bhaineann leo. Coinníonn an CIR faoi athbhreithniú freisin rialuithe, nósanna imeachta agus beartais a bhaineann le comhlíonadh, sceithireacht agus calaois. Déanann ARC athbhreithniú ar chóras na rialuithe inmheánacha agus déanann moltaí i dtaca leis na gníomhaíochtaí rialaithe i gcomhréir leis an gCód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016.

Ráiteas Rialachais Chorparáidigh (ar lean)

An Coiste Airgeadais

Bhí ceathrar Comhaltaí Boird ar an gCoiste Airgeadais agus bhí téarmaí tagartha i scríbhinn aige.

D'áirigh leis an bpróiseas trína bhfeidhmíodh an coiste iad seo a leanas: bualadh le Príomhoifigeach Airgeadais agus lucht ardbhainistíochta na bhfochuideachtaí gach mí chun athbhreithniú a dhéanamh ar chistiú chlár caipitiúil an Ghrúpa, ar an ord tosaíochta a thugtar do bhearta caiteachais chaipitiúil na bhfochuideachtaí, ar bhuiséid chaipitiúla agus oibriúcháin bhliantúla, agus ar bheartais an Ghrúpa i dtaobh an chiste agus i dtaobh soláthair agus diúscartha. Ina theannta sin, rinne an Coiste athbhreithniú ar mhaoin tráchtála an Ghrúpa agus ar a chuid straitéisí árachais agus airgeadais. Bhí sé freagrach chomh maith as a chinntiú go n-éascaíonn córais faisnéise bhainistíochta an Ghrúpa do straitéisí airgeadais an Bhoird a chur chun feidhme go héifeachtach.

Tar éis athstruchtúrú a bheith déanta ar choistí Bhord CIÉ, tá ról an Choiste Airgeadais athsannta ó bhí Nollaig 2017 ann don Choiste Iniúchóireachta agus Riosca, don Choiste Straitéise agus do Bhord CIÉ.

Ráiteas Faoin Rialú Inmheánach

Raon Feidhme na Freagrachta

D'ullmhaigh gach ceann d'fhochuideachtaí Ghrúpa CIÉ (an Grúpa) Ráiteas faoin Rialú Inmheánach, atá ceadaithe ag a gcuid bord aonair. Ina theannta sin, tá Ráiteas faoi Rialú Inmheánach ullmhaithe ag Eintiteas CIÉ (an tEintiteas). Baineann an ráiteas seo a leanas go sonrach leis an Eintiteas agus tá sé ceadaithe ag Bord CIÉ.

Aithníonn an tEintiteas an fhreagracht atá air a chinntiú go gcoimeádtar agus go bhfeidhmítear córas éifeachtach rialaithe inmheánaigh. Cuirtear san áireamh leis an bhfreagracht sin ceanglais an Chóid Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016. Rinne an Coiste Iniúchóireachta agus Riosca (CIR) agus an Bord athbhreithniú ar an ráiteas seo lena chinntiú go léirítear go cruinn ann an córas rialaithe a bhí i bhfeidhm le linn na tréimhse tuairiscithe. Rinne na hiniúchóirí seachtracha athbhreithniú ar an ráiteas seo freisin lena chinntiú go bhfuil sé ag teacht leis an eolas atá acu óna n-iniúchadh ar na ráitis airgeadais.

Cuspóir an Chórais Rialaithe Inmheánaigh

Tá an córas rialaithe inmheánaigh ceaptha chun riosca a bhainistiú ionas go mbeidh sé ar leibhéal inghlactha, agus níl chun fáil réidh leis ar fad. Dá bhrí sin, ní féidir leis an gcóras ach dearbhú réasúnta, agus ní dearbhú iomlán, a thabhairt go bhfuil sócmhainní á gcosaint, idirbhearta á n-údarú agus á dtaifeadadh i gceart agus go bhfuil earráidí nó neamhrialtachtaí ábhartha á gcosc nó á mbrath ar shí thráthúil.

Bhí an córas rialaithe inmheánaigh, a thagann le treoir a d'eisigh an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe agus an Roinn Airgeadais, i bhfeidhm san Eintiteas don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2017 agus go dtí an dáta ar ar ceadaíodh na ráitis airgeadais.

An Cumas i dtaobh Riosca a Láimhseáil

Tá Coiste Iniúchóireachta agus Riosca ag an Eintiteas. I gCairt agus Téarmaí Tagartha an Choiste, déantar foráil maidir le suas le ceathrar Comhaltaí Boird a cheapadh chuig an gcoiste, a nglacfaidh duine acu ról an Chathaoirligh. Tá dhá fholúntas ar an gcoiste faoi láthair. Tháinig an CIR le chéile seacht n-uaire in 2017.

Tá feidhm iniúchóireachta inmheánaí bunaithe ag an Eintiteas freisin, a bhfuil dóthain acmhainní aici agus a bhíonn ag gabháil do chlár oibre arna aontú leis an CIR.

Tá beartas bainistíochta riosca forbartha ag an Eintiteas lena leagtar an fhreagracht as bainistíocht riosca ar an bPríomhoifigeach Airgeadais (nó duine feiliúnach eile den lucht bainistíochta), agus leagann an té sin amach struchtúr tuairiscithe, agus ceapann sé nó sí daoine cuí, mar atá sonraithe sa Chreat Bainistíochta Riosca. Is é Bord an Eintitis atá freagrach as an gCreat Bainistíocht Riosca agus is é a cheadaíonn é. Tá an Creat sin oiriúnaithe chun aghaidh a thabhairt ar a gcuid cuspóirí straitéiseacha sonracha, agus chun a neamhchosaint ar rioscaí sonracha a bhainistiú go héifeachtach agus go héifeachtúil, i gcomhthéacs an bheartais.

Is é an beartas atá ann ná a chinntiú go bhfuil nósanna imeachta cuí i bhfeidhm laistigh den Eintiteas chun na príomhrioscaí atá le sárú ag gach réimse den ghnó a aithint, a mheas agus a bhainistiú. Is iad na príomhrioscaí iad siúd ar féidir leo dochar a dhéanamh dá cháil, dá acmhainn oibríochtúil nó dá acmhainn airgeadais, guaiseacha a chur faoi deara, nó é a stopadh óna chuspóirí a bhaint amach ar shlí ina léirítear drogall roimh rioscaí.

An Creat Riosca agus Rialaithe

Soláthraítear dearbhú riosca trí mheán na trí líne cosanta. Is é an príomhdhifríocht atá idir na trí líne cosanta ná a leibhéil neamhspleáchais ó ghníomhaíochtaí oibríochta an Eintitis agus ón Eintiteas féin.

I samhail rialachais atá bunaithe ar thrí líne cosanta, déantar idirdhealú idir acmhainní riosca, maoirseacht rioscaí agus maoirsiú rioscaí mar seo a leanas:

- Úinéireacht Riosca, eadhon na feidhmeanna a ghlacann seilbh ar na rioscaí agus a dhéanann iad a bhainistiú mar chuid dá ngníomhaíochtaí ó lá go lá (an chéad líne cosanta);
- Maoirseacht Riosca, eadhon na feidhmeanna a dhéanann maoirseacht ar rioscaí agus a chuireann dúshlán na bhfoirne bainistíochta go stuama (an dara líne cosanta); agus
- Maoirsiú Riosca, eadhon feidhmeanna a sholáthraíonn dearbhú neamhspleách (an tríú líne cosanta).

Tá Úinéireacht Riosca ailínithe le húinéireacht ghnó. Toisc go bhfuil na daoine atá i gceannas ar na rannóga freagrach as cuspóirí gnó a bhaint amach, is iad atá freagrach sa deireadh thiar, ina gcáil mar úinéirí riosca, as rioscaí a bhaineann lena gcuid réimsí freagrachta féin a aithint agus a bhainistiú. Feidhmíonn siad an fhreagracht sin trína chinntiú go gcuirtear aithint rioscaí san áireamh go hiomlán i ngníomhaíochtaí laethúla na ndaoine atá ag obair laistigh dá rannóga.

Sanntar riosca nua-aitheanta d'úinéirí riosca, is é sin, ceann na rannóige. Féadfaidh an té sin bainistíocht an riosca a leagan ar Bhainisteoir Riosca a bheidh freagrach as anailís agus meastóireacht bhreise a dhéanamh ar an riosca atá i gceist agus dul i ngleic leis.

Tá córas bainistíochta riosca curtha i bhfeidhm ag an Eintiteas trí chóras bogearraí riosca ar féidir iniúchadh a dhéanamh air, OpRiskControl, a ceapadh lena chinntiú go nglacann Úinéirí Riosca agus baill foirne eile sna rannóga cur chuige comhsheasmhach, stuama ag gach céim den phróiseas bainistíochta riosca, ó aithint riosca go riosca a chur faoi bhráid leibhéal freagrachta níos airde. De réir ISO 31000, tá sé ina bheartas againn rioscaí a shainiú ar leibhéal is féidir a bhainistiú, is é sin, go ndéantar cur síos orthu ar shlí is leor ionas go bhféadfar measúnú a dhéanamh ar mhéid féideartha agus dóchúlacht an teagmhais, agus bearta maolaithe a chur i bhfeidhm.

Déanann an tÚinéir Riosca freagrach na rioscaí a mheas agus é nó í ag baint úsáid as Táblaí Critéar Riosca a forbraíodh ionas go luafar an Grád Riosca cuí le rioscaí atá lasmuigh d'Fhonn Riosca an Eintitis, agus go sannfar an leibhéal cuí maoirseachta dóibh.

Monatóireacht agus Athbhreithniú Leanúnach

Bíonn gach riosca nua-aitheanta agus Príomh-Rioscaí, cinntí agus sonraí faoi aon rioscaí atá ag teacht chun cinn faoi réir athbhreithnithe piaraí ag Foireann Feidhmiúcháin an Eintitis.

Cuimseofar sna tuarascálacha tréimhsiúla an méid seo a leanas mar bheart caighdeánach:

- Príomhrioscaí;
- Athruithe ar phríomhrioscaí;
- Rioscaí nua-aitheanta;
- Rioscaí atá ag teacht chun cinn;
- Forbhreathnú ar iomlán rioscaí an eintitis;
- Rioscaí a sáraíonn an fonn riosca agus na bearta maolaithe.

Ina dhiaidh sin cuirtear tuairisc ar Rioscaí uile an Eintitis, a stádas i leith Fonn Riosca agus a bhfeidhmíocht i gcoinne príomhtháscairí feidhmíochta faoi bhráid an CIR, gach ráithe, agus Tuairiscí faoi Mhionsonraí na Rioscaí ag gabháil leo.

Chomh maith leis an méid thuasluaite, cuirtear gach Príomhriosca Ardleibhéil de chuid an Ghrúpa agus gach Riosca atá ag teacht Chun Cinn faoi bhráid Bhord Feidhmiúcháin CIÉ ionas go ndéanfaidh an Bord sin measúnú orthu i gcomhthéacs an Ghrúpa ar fad. Ina dhiaidh sin, cuirtear tuairisc ar Rioscaí uile an Eintitis, a stádas i leith Fonn Riosca agus a bhfeidhmíocht i gcoinne príomhtháscairí feidhmíochta faoi bhráid an CIR, gach ráithe, agus Tuairiscí faoi Mhionsonraí na rioscaí ag gabháil leo.

Bunaíodh nósanna imeachta foirmiúla le haghaidh monatóireacht a dhéanamh ar phróisis rialaithe agus cuirtear easnaimh rialaithe in iúl go tráthúil dóibh siúd atá freagrach as gníomh ceartaitheach a ghlacadh agus don lucht bainistíochta agus don Bhord, nuair is cuí. Tá sé á dhearbhú ag an Eintiteas go bhfuil na córais monatóireachta leanúnacha seo a leanas i bhfeidhm:

- Aithníodh príomhrioscaí agus rialuithe gaolmhara agus cuireadh próisis i bhfeidhm chun monatóireacht a dhéanamh ar fheidhmiú na bpríomhrialuithe sin agus aon easnaimh a aithníodh a thuairisciú,

Ráiteas Rialachais Chorparáidigh (ar lean)

- Rinneadh socruithe tuairiscithe ar gach leibhéal ar a bhfuil freagracht as bainistíocht airgeadais sannta, agus
- Déanann an lucht ardbhainistíochta athbhreithnithe rialta ar thuarascálacha tréimhsiúla agus bliantúla i dtaobh feidhmíochta agus cúrsaí airgeadais ina léirítear feidhmíocht i gcoinne buiséad/réamhaisnéisí.

Soláthar

Tá sé á dhearbhú ag an Eintiteas go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm lena chinntiú go gcomhlíontar rialacha agus treoirlínte reatha i dtaobh soláthair. Chuir CIÉ in iúl don Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt roimhe seo go bhfuil tairseach €50,000 á cur i bhfeidhm aige maidir le neamhchomhlíonadh soláthair de bharr an méid ceannacháin a dhéantar laistigh de Ghrúpa CIÉ agus de bharr an chostais bhreise a ghabhann le faisnéis a sholáthar ag an teorainn íochtarach. Dírítear aird thíos ar nithe a eascraíonn i leith rialuithe maidir le soláthar.

Faigheann CIÉ a chuid árachais ó fhrithgheallaithe árachais, le tacaíocht ó bhróicéir árachais. Baintear leas as seirbhísí bróicéara árachais faoi nós imeachta a chomhlíonann na treoirlínte soláthair phoiblí. In 2011, bhunaigh CIÉ córas cáiliúcháin, is é sin próiseas soláthair phoiblí ceadaithe lena chur ar a chumas don bhróicéir árachais dul i gcomhairle le frithgheallaithe árachais a bhfuil a gcáiliúchán deimhnithe agus atá páirteach sa chóras cáiliúcháin. Ní dhearnadh athnuachan ar an gcóras cáiliúcháin sin, mar a éilíodh, in 2014. Tá próiseas i bhfeidhm anois chun córas cáiliúcháin a athbhunú. Nuair a bheidh sé curtha i gcrích, beidh an próiseas sin lán-chomhlíontach in 2019. Is é luach bliantúil an árachais arna fhrithghealladh ná €3 mhilliún.

Ní raibh na seirbhísí dlí a sholáthair soláthraithe seirbhíse seachtracha maidir le héilimh dliteanais tríú páirtí faoi réir próiseas tairisceana foirmiúil. Tugadh faoi phróiseas tairisceana in 2017 agus cuireadh i bhfeidhm comhaontuithe comhlíontacha soláthair i mí Feabhra 2018. Is é luach bliantúil na seirbhísí sin ná €1.5 milliún.

Athbhreithniú ar Éifeachtacht

Éilítear sa Chód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016, a d'fhoilsigh an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, go ndéanfaí athbhreithniú seachtrach 'ar bhonn tréimhsiúil' ar éifeachtacht chreat bainistíochta riosca gach Comhlachta Stáit. Fostaíodh Mazars chun athbhreithniú a dhéanamh ar Chreat Bainistíochta Riosca an Eintitis i mí na Bealtaine 2017. Fuarthas go raibh Creat Bainistíochta Riosca an Eintitis ag cloí leis an gCód.

Ina theannta sin, tá sé á dhearbhú ag an Eintiteas go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm aige chun monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtacht a chuid nósanna imeachta maidir le bainistíocht riosca agus rialú riosca. Tá monatóireacht agus athbhreithniú an Eintitis ar éifeachtacht an chórais rialaithe inmheánaigh airgeadais bunaithe ar an obair a dhéanann na hiniúchóirí inmheánacha agus na hiniúchóirí seachtracha, an CIR, a dhéanann maoirseacht ar a gcuid oibre, agus an lucht ardbhainistíochta san Eintiteas atá freagrach as forbairt agus cothabháil a dhéanamh ar an gcreat rialaithe inmheánaigh airgeadais.

Tá sé á dheimhniú ag an Eintiteas go ndearna an Bord athbhreithniú bliantúil ar éifeachtacht na rialuithe inmheánacha i leith na bliana 2017 de réir an Chóid Chleachtais um Chomhlachtaí Stáit a Rialú 2016.

Saincheisteanna a Bhaineann le Rialú Inmheánach

Níor aithníodh aon laigí ábhartha sa rialú inmheánach, i dtaobh caillteanais ábhartha ná i dtaobh calaoisí i leith na bliana 2017 ar gá iad a nochtadh sna ráitis airgeadais. Cé nár aithníodh sa bhliain reatha aon laigí sna rialuithe inmheánacha a léiríonn tionchar ábhartha ar na ráitis airgeadais i leith na bliana 2017 ná blianta ina dhiaidh sin, tá an Bord agus an Lucht Bainistíochta fós san airdeall ar laigí rialaithe agus fáiltíonn siad roimh aiseolas trí iniúchadh inmheánach, iniúchadh seachtrach agus réimsí eile monatóireachta leanúnaí agus athbhreithnithe leanúnaigh, i ndáil le moltaí faoi chóras rialaithe inmheánaigh an Eintitis a fheabhsú. Déanann an tEintiteas fiosrú ar gach tuairisc den sórt sin agus cuireann sé bearta i bhfeidhm ar bhonn na moltaí ar bhealach pras.

Luach Saothair na gComhaltaí Boird

Is é an tAire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt a chinneann luach saothair na gComhaltaí Boird i leith a ndualgas mar Chomhaltaí Boird. Ní fhaigheann siad pinsin i leith a ndualgas mar Chomhaltaí Boird.

Íoctar luach saothair freisin le Comhaltaí Boird a ceapadh faoin Acht um Páirteachas Lucht Oibre (Fiontair Stáit), 1977 go dtí 2001, de réir a gconarthaí fostaíochta.

Tinreamh ag Cruinnithe an Bhoird/na gCoistí

Seo thíos tinreamh na gComhaltaí Boird ag cruinnithe Boird/Coiste a tionóladh in 2017.

Comhalta Boird	Bord CIÉ	An Coiste Airgeadais	An Coiste Iniúchóireachta	An Coiste Luacha Saothair	An Coiste Sábháilteachta	An Coiste Straitéise
Vivienne Jupp	6/6			3/3		4/4
Ultan Courtney	9/11	6/6		2/4		6/6
Phil Gaffney	6/6		2/4	2/3	1/1	4/4
Bill McCamley	0/0					
Aebhric McGibney	8/9	7/8	6/6			
John Moloney	7/11					
Christine Moran	10/11	6/8	7/7			
Aidan Murphy	7/10	3/5		2/4		5/6
Tom O'Connor	9/11				1/2	
Ruairi O'Flynn	9/11					5/6
Niamh Walsh	10/11		7/7	3/4	2/2	
Tommy Wynne	9/11					
Frank Allen	4/4			1/1		2/2
Stephen Hannan	1/1					

Gnóthas Leantach

Tá na Comhaltaí Boird deimhin go mbeidh dóthain acmhainní ag CIÉ agus ag an nGrúpa chun leanúint ar aghaidh i mbun gnó ar feadh 12 mhí ar a laghad ón dáta ar ar síníodh na ráitis airgeadais. Dá réir sin, tá bonn an ghnóthais leantaigh fós á roghnú acu agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú. Dírítear d'aird ina leith sin ar Nóta 2 a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

Thar ceann an Bhoird

Christine Moran
Comhalta Boird

Ruairi O'Flynn
Comhalta Boird

4 Aibreán 2018

Ráiteas ar Fhreagrachtaí an Bhoird

Tá na Comhaltaí Boird freagrach as Tuarascáil Bhliantúil agus ráitis airgeadais Eintiteas CIÉ (an tEintiteas) agus Ghrúpa CIÉ ('an Grúpa') a ullmhú de réir an Achta Iompair, 1950 agus leasuithe ina dhiaidh sin.

Faoin dlí, ceanglaítear ar na Comhaltaí Boird ráitis airgeadais a ullmhú i leith gach bliana airgeadais ina dtugtar léargas fíorcheart ar shócmhainní, dliteanais agus staid airgeadais Ghrúpa CIÉ amhail deireadh na bliana airgeadais agus ar bhrabús agus caillteanas an Ghrúpa i leith na bliana airgeadais. Faoin dlí sin, d'ullmhaigh na Comhaltaí Boird na ráitis airgeadais i gcomhréir le FRS 102, an caighdeán tuairiscithe airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann.

Faoi dhlí na hÉireann, ní cheadóidh na Comhaltaí Boird ráitis airgeadais mura bhfuil siad deimhin go dtugtar léargas fíorcheart iontu ar shócmhainní, dliteanais agus staid airgeadais CIÉ agus an Ghrúpa amhail deireadh na bliana airgeadais agus ar bhrabús nó caillteanas an Ghrúpa i leith na bliana airgeadais.

Agus na ráitis airgeadais sin á n-ullmhú, ceanglaítear ar na Comhaltaí Boird:

- beartais oiriúnacha chuntasaíochta a roghnú agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach;
- breithiúnais agus meastacháin a dhéanamh atá réasúnach agus stuama;
- a shonrú cibé ar ullmhaíodh nó nár ullmhaíodh na ráitis airgeadais de réir na gcaighdeán cuntasaíochta is infheidhme agus na caighdeáin sin atá i gceist a shainaithint, faoi réir aon imeachtaí ábhartha ó na caighdeáin sin a nochtadh agus a mhíniú sna nótaí a ghabhann leis na ráitis airgeadais;
- scairshealbhóirí CIÉ a chur ar an eolas i scríbhinn faoi úsáid díolúintí nochta, más ann, faoi FRS 102; agus
- na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn gnóthas leantach, ach amháin sa chás nach cuí a ghlacadh leis go leanfaidh CIÉ agus an Grúpa i mbun gnó.

Tá na Comhaltaí Boird freagrach as taifid chuntasaíochta iomchuí a choinneáil ar leor iad chun:

- idirbhearta CIÉ agus an Ghrúpa a thaifeadadh agus a mhíniú i gceart;
- a chumasú, tráth ar bith, sócmhainní, dliteanais, staid airgeadais agus brabús nó caillteanas CIÉ a chinneadh go réasúnta cruinn; agus
- a chur ar a gcumas do na Comhaltaí Boird a chinntiú gur ullmhaíodh ráitis airgeadais CIÉ agus an Ghrúpa de réir na gcaighdeán cuntasaíochta is infheidhme agus de réir an Achta Iompair, 1950 agus leasuithe ina dhiaidh sin.

Chomh maith leis sin, tá na Comhaltaí Boird freagrach as sócmhainní an Ghrúpa a chosaint agus, dá réir sin, as céimeanna réasúnacha a ghlacadh chun calaois agus mírialtachtaí eile a chosc agus a bhrath.

Tá na Comhaltaí Boird freagrach as cothabháil agus ionracas na faisnéise corparáidí agus na faisnéise airgeadais atá ar shuíomh gréasáin an Ghrúpa. Ní gá gurb ionann an reachtaíocht in Éirinn maidir le hullmhú agus scaipeadh ráiteas airgeadais agus an reachtaíocht atá i bhfeidhm i ndlínsí eile.

Thar ceann an Bhoird

Christine Moran
Comhalta Boird

Ruairi O'Flynn
Comhalta Boird

4 Aibreán 2018

Tuarascáil na nIniúchóirí Neamhspleácha

don Aire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt
i leith Chóras Iompair Éireann ('CIÉ')

Tuairisc ar an Iniúchadh ar na Ráitis Airgeadais

Tuairim Maidir le Ráitis Airgeadais Chóras Iompair Éireann

Is é ár dtuairim i leith ráitis airgeadais Ghrúpa CIÉ (an Grúpa) agus Eintiteas CIÉ (an tEintiteas):

- go dtugtar léargas fíorcheart iontu ar shócmhainní, dliteanais agus staid airgeadais an Ghrúpa agus an Eintitis amhail an 31 Nollaig 2017 agus ar chaillteanas an Ghrúpa don bhliain airgeadais dar chríoch ar an dáta sin; agus
- gur ullmhaíodh go cuí iad de réir an chreata tuairiscithe airgeadais ábhartha agus, go háirithe, de réir cheanglais an Achta Iompair, 1950.

Is iad na ráitis airgeadais atá iniúchta againn ná:

Ráitis airgeadais an Ghrúpa:

- an Cuntas Comhdhlúite Brabúis agus Caillteanais;
- an Ráiteas Comhdhlúite um Ioncam Cuimsitheach;
- an Clár Comhardaithe Comhdhlúite;
- an Ráiteas Comhdhlúite um Athruithe ar Chothromas;
- an Ráiteas Comhdhlúite faoi Shreabhadh Airgid; agus
- na nótaí 1 go 32 a ghabhann leo, lena n-áirítear achoimre ar bheartais chuntasaíochta shuntasacha mar a leagtar amach i nóta 1.

Ráitis airgeadais an Eintitis:

- an Clár Comhardaithe;
- an Ráiteas um Athruithe ar Chothromas;
- na nótaí 1 go 32 a ghabhann leo, lena n-áirítear achoimre ar bheartais chuntasaíochta shuntasacha mar a leagtar amach i nóta 1.

Is é an creat tuairiscithe airgeadais ábhartha a cuireadh i bhfeidhm agus ráitis airgeadais an Ghrúpa á n-ullmhú ná an tAcht Iompair, 1950 agus FRS 102, an Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann ('an creat tuairiscithe airgeadais ábhartha').
Is é an creat tuairiscithe airgeadais ábhartha a cuireadh i bhfeidhm agus ráitis airgeadais an Ghrúpa á n-ullmhú ná an tAcht Iompair, 1950 agus FRS 102, an Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann ('an creat tuairiscithe airgeadais ábhartha').

Bunús Leis an Tuairim

Rinneamar ár n-iniúchadh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúchóireacht (Éire) agus de réir an dlí is infheidhme. Déantar cur síos ar ár bhfreagrachtaí faoi na caighdeáin sin thíos sa chuid 'Na freagrachtaí atá ar an Iniúchóir maidir leis an iniúchadh ar na ráitis airgeadais' den tuarascáil uainn.

Táimid neamhspleách ar an nGrúpa agus ar an Eintiteas de réir na gceanglas eitice is ábhartha maidir leis an iniúchadh a dhéanaimid ar na ráitis airgeadais in Éirinn, lena n-áirítear an Caighdeán Eiticiúil arna eisiúint ag Údarás Maoirseachta Iniúchóireachta agus Cuntasaíochta na hÉireann, agus chomhlíonamar na freagrachtaí eiticiúla eile atá orainn de réir na gceanglas sin. Creidimid gur leor agus gur cuí an fhianaise iniúchta a fuaireamar chun bunús a thabhairt leis an tuairim uainn.

Conclúidí a Bhaineann le Gnóthas Leantach

Níl aon ní le tuairisciú againn maidir leis na nithe seo a leanas a gceanglaítear orainn faoi na Caighdeáin Idirnáisiúnta maidir le hIniúchóireacht (Éire) tuairisc a thabhairt duit más rud é:

- nach cuí do na stiúrthóirí é leas a bhaint as bonn cuntasaíochta an ghnóthais leantaigh agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú; nó
- nár nocht na stiúrthóirí sna ráitis airgeadais aon ábhar neamhchinnteachta ábhartha a aithníodh a d'fhéadfadh amhras suntasach a chothú faoi chumas an Ghrúpa nó an Eintitis leanúint de bhonn cuntasaíochta gnóthais leantaigh a ghlacadh ar feadh tréimhse dhá mhí dhéag ar a laghad ón dáta ar ar údaraíodh na ráitis airgeadais lena n-eisiúint.

Faisnéis Eile

Is iad na stiúrthóirí atá freagrach as an bhfaisnéis eile. Cuimsítear leis an bhfaisnéis eile an fhaisnéis atá san áireamh i dTuarascáil Bhliantúil Ghrúpa CIÉ, seachas na ráitis airgeadais agus tuairisciúil an iniúchóra uainn ina leith. Ní chuimsítear sa tuairim uainn ar na ráitis airgeadais an fhaisnéis eile agus, ach amháin sa mhéid a luaitear a mhalairt go sainráite sa tuarascáil uainn, ní léirímid aon chineál conclúide dearbhaithe ina leith.

Tuarascáil na nIniúchóirí Neamhspleácha (ar lean)

Maidir lenár n-iniúchadh ar na ráitis airgeadais, is é an fhreagracht atá orainn an fhaisnéis eile a léamh agus a bhreithniú an bhfuil an fhaisnéis eile neamhréireach go hábhartha leis na ráitis airgeadais nó leis an eolas a fuaireamar san iniúchadh, nó ar cosúil go ndearnadh míráiteas ábhartha ina leith. Má aithnímid neamhréireacht ábhartha den sórt sin nó ráiteas a ndealraíonn sé gur míráiteas ábhartha é, ní mór dúinn a chinneadh an bhfuil aon mhíráiteas ábhartha sna ráitis airgeadais nó an ndearnadh míráiteas ábhartha i leith na faisnéise eile. Más rud é, ar bhonn na hoibre a rinneamar, go gcinnimid go ndearnadh míráiteas ábhartha i leith na faisnéise eile sin, ní mór dúinn an méid sin a thuairisciú.

Níl aon ní le tuairisciú againn i ndáil leis sin.

Na Freagrachtaí atá ar na Stiúrthóirí

Mar a dtugtar míniú níos iomláine air sa Ráiteas um Fhreagrachtaí an Bhoird, is iad na stiúrthóirí atá freagrach as ullmhú na ráiteas airgeadais agus as a bheith deimhin gur léargas fíorcheart a thugtar iontu agus go gcomhlíonann siad an tAcht Iompair, 1950 i ngach aon slí eile, agus as cibé rialú inmheánach a chinnfidh na stiúrthóirí is gá ionas gur féidir ráitis airgeadais a ullmhú atá saor ó mhíráiteas ábhartha, cibé de bharr calaoise nó de bharr earráide.

Agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú, tá na stiúrthóirí freagrach as measúnú a dhéanamh ar chumas an Ghrúpa agus an Eintitis leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach, as nochtadh a dhéanamh, mar is infheidhme, ar nithe a bhaineann le gnóthas leantach agus as bonn cuntasaíochta an ghnóthais leantaigh a úsáid mura bhfuil sé i gceist ag na stiúrthóirí an Grúpa agus an tEintiteas a leachtú ná deireadh a chur leis na hoibríochtaí, nó nach bhfuil aon rogha réalaíoch acu ach é sin a dhéanamh.

Na Freagrachtaí atá ar an Iniúchóir as an Iniúchadh ar na Ráitis Airgeadais

Is iad na cuspóirí atá againn dearbhú réasúnta a fháil maidir le cibé an bhfuil nó nach bhfuil na ráitis airgeadais ina n-iomláine saor ó mhíráiteas ábhartha, cibé acu de bharr calaoise nó earráide, agus tuarascáil iniúchóra a eisiúint ina bhfuil an tuairim uainn. Ardleibhéal dearbhaithe is ea dearbhú réasúnta, ach ní hionann é agus ráthaíocht go n-aimseofar i gcónaí in iniúchadh arna dhéanamh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúchóireacht (Éire) míráiteas ábhartha más ann dó. Is féidir go n-eascródh míráitis as calaois nó earráid agus meastar go bhfuil siad ábhartha más rud é, astu féin nó le chéile, go bhféadfaí a bheith ag súil go réasúnach leis go mbeadh tionchar acu ar chinntí geilleagracha na n-úsáideoirí arna nglacadh ar bhonn na ráiteas airgeadais seo.

Mar chuid d'iniúchadh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúchóireacht (Éire), déanaimid breithiúnas gairmiúil a fheidhmiú agus cothaímid sceipteachas gairmiúil ar feadh an iniúchta. Déanaimid an méid seo a leanas freisin:

- Déanaimid na rioscaí i dtaobh míráiteas ábhartha sna ráitis airgeadais, cibé acu de bharr calaoise nó earráide, a aithint agus a mheasúnú, déanaimid nósanna imeachta iniúchóireachta a cheapadh agus a fheidhmiú lena dtugtar freagra ar na rioscaí sin, agus faighimid fianaise iniúchta is leor agus is cuí chun bunús a thabhairt don tuairim uainn. Is airde an baol nach ndéanfar míráiteas ábhartha de bharr calaoise a bhráth ná míráiteas ábhartha de bharr earráide, toisc go bhféadfadh claonpháirteachas, brionnú, easnamh d'aon turas, mífhaisnéis, nó sárú an rialaithe inmheánaigh a bheith i gceist le calaois;
- Tagaimid ar thuiscint ar an rialú inmheánach a bhaineann leis an iniúchadh chun nósanna imeachta iniúchóireachta a dhearadh a oireann do na himthosca, ach ní chun críocha tuairim a chur in iúl ar a éifeachtaí is atá rialú inmheánach an Ghrúpa agus an Eintitis;
- Déanaimid measúnú ar a oiriúnaí is atá na beartais chuntasaíochta a d'úsáid na stiúrthóirí agus ar réasúnacht na meastachán cuntasaíochta agus an nochta ghaolmhair a rinne siad;
- Tugaimid breith ar a oiriúnaí a bhí sé ag na stiúrthóirí leas a bhaint as bonn cuntasaíochta an ghnóthais leantaigh agus, bunaithe ar an fhianaise iniúchta a fuarthas, cibé acu an bhfuil nó nach bhfuil neamhchinnteacht ábhartha ann a bhaineann le teagmhais nó dálaí a d'fhéadfadh amhras suntasach a chur ar an gcumas atá ag an nGrúpa agus an Eintiteas leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leanúnach. Má chinnimid go bhfuil neamhchinnteacht ábhartha i gceist, ní mór dúinn aird a dhíriú sa tuarascáil iniúchóra uainn ar an nochtadh gaolmhar sna ráitis airgeadais nó, mura leor an nochtadh sin, an tuairim uainn a mhodhnú. Tá ár gcuid conclúidí bunaithe ar an bhfianaise iniúchta a fuarthas suas go dtí dáta thuarascáil an iniúchóra. Mar sin féin, d'fhéadfadh teagmhais nó dálaí sa todhchaí a bheith ina chúis leis go scoirfidh an tEintiteas nó, i gcás inarb ábhartha, an Grúpa, d'fheidhmiú mar ghnóthas leanúnach;

- Déanaimid meastóireacht ar chur i láthair, struchtúr agus ábhar foriomlán na ráiteas airgeadais, lena n-áirítear an nochtadh, agus cibé an léirítear nó nach léirítear go cothrom sna ráitis airgeadais na hidirbhearta agus na teagmhais bhunúsacha;
- Faighimid fianaise iniúchóireachta iomchuí leordhóthanach maidir le faisnéis airgeadais na ngníomhaíochtaí gnó laistigh den Ghrúpa chun tuairim a chur in iúl ar na ráitis airgeadais (comhdhlúite). Is é an grúpiniúchóir atá freagrach as treo, maoirseacht agus feidhmíocht an iniúchta ar an ngrúpa. Is é an grúpiniúchóir amháin atá freagrach as an tuairim iniúchta.

Déanaimid cumarsáid leis na daoine a bhfuil cúram rialachais orthu maidir le, i measc eile, raon feidhme agus amchlár beartaithe an iniúchta agus torthaí suntasacha ón iniúchadh, lena n-áirítear aon easnaimh shuntasacha sa rialú inmheánach a aithníonn an t-iniúchóir le linn an iniúchta.

Ullmhaíodh an tuarascáil seo don Aire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt agus dó sin amháin de réir Alt 34 (2)(a) den Acht Iompair, 1950. Cuireadh i gcrích ár n-obair iniúchóireachta ionas go bhféadfaimis a lua leis an Aire na nithe sin a cheanglaítear orainn a lua leis i dtuarascáil iniúchóra agus chun na críche sin amháin. Sa mhéid is mó a cheadaítear le dlí, ní ghlacaimid freagracht d'aon duine seachas an tEintiteas agus an tAire as ár n-obair iniúchóireachta, as an tuarascáil seo, ná as na tuairimí ar ar thángamar.

Tuarascáil ar Cheanglais Dlí agus Ceanglais Rialála Eile

Nithe Nach Mór Dúinn Tuairisc a Thabhairt Orthu ar Bhonn Eisceachta

Ar bhonn an eolais agus na tuisceana ar an nGrúpa agus an Eintiteas agus a dtimpeallacht a fuarthas le linn an iniúchta, níor aithníomar míráitis ábhartha i ráiteas an Chathaoirligh.

Faoin gCód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (Lúnasa 2016) ('an Cód Cleachtais'), tá ceanglas orainn tuairisciú duit más rud é nach dtugtar léiriú ar chomhlíonadh alt 1.9(iv) den Chód Cleachtais ag an nGrúpa sa ráiteas maidir le córas an rialaithe inmheánaigh atá riachtanach faoin gCód Cleachtais, mar atá san áireamh sa Ráiteas Rialachais Chorparáidigh, nó más rud é go bhfuil sé ar neamhréir leis an bhfaisnéis atá ar eolas againn ón iniúchadh a rinneamar ar na ráitis airgeadais. Níl aon ní le tuairisciú againn i ndáil leis sin.

Ciarán O'Brien

Ar son Deloitte agus thar a cheann
Cuntasóirí Cairte agus Gnólacht Iniúchóireachta Reachtúla
Áras Deloitte & Touche,
Ardán Phort an Iarla,
Baile Átha Cliath 2

4 Aibreán 2018

Cuntas Comhdhlúite Brabúis agus Caillteanais

Don Bhliain Airgeadais dar Chríoch an 31 Nollaig 2017

	Nótaí	2017 €000	2016 €000
Ioncam ó oibríochtaí	*3*	932,330	893,564
Fáltais ó chonarthaí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí	*12*	209,974	212,071
Cistiú eile ón Stát	*12*	95,988	104,586
Deontais ioncaim eile		162	8,140
Ioncam iomlán	*3*	**1,238,454**	**1,218,361**
An párolla agus costais ghaolmhara	*5*	(609,603)	(576,391)
Costais ábhar agus seirbhísí	*6*	(599,838)	(583,755)
Iomlán na gcostas oibriúcháin		**(1,209,441)**	**(1,160,146)**
TRÚCDA roimh chostais eisceachtúla		**29,013**	**58,215**
Míreanna eisceachtúla	*7*	(19,710)	22,527
Dímheas agus amúchadh glan ar amúchadh deontas caipitil	*8*	(48,880)	(50,435)
Brabús ar dhiúscairt sócmhainní inláimhsithe	*9*	12,204	8,311
Barrachas/(easnamh) oibriúcháin an Ghrúpa roimh ús agus cáin		**(27,373)**	**38,618**
Ús infhála agus ioncam dá shamhail	*10*	104	436
Ús iníoctha agus muirir dá shamhail	*10*	(14,646)	(9,612)
Glanchostas úis		**(14,542)**	**(9,176)**
Barrachas/(easnamh) don bhliain roimh cháin		**(41,915)**	**29,442**
Cáin ar ghnáthghníomhaíochtaí	*11*	(1,114)	(1,255)
Barrachas/(easnamh) don bhliain		**(43,029)**	**28,187**

Ráiteas Comhdhlúite um Ioncam Cuimsitheach

Don Bhliain Airgeadais dar Chríoch an 31 Nollaig 2017

	Nótaí	2017 €000	2016 €000
Barrachas/(easnamh) don bhliain		(43,029)	28,187
Ioncam cuimsitheach eile:			
Atomhas na ndliteanas sochar iarscoir	*25*	(17,354)	(436,480)
Fálú ar an sreabhadh airgid			
– Athaicmiú sa chuntas brabúis agus caillteanais		1,145	25,867
– Athrú ar luach na n-ionstraimí fálaithe		8,481	3,813
	27	**9,626**	**29,680**
(Costas)/ioncam cuimsitheach eile don bhliain, glan ar cháin		**(7,728)**	**(406,800)**
(Costas)/ioncam cuimsitheach iomlán i leith na bliana		**(50,757)**	**(378,613)**

Clár Comhardaithe Comhdhlúite

Amhail an 31 Nollaig 2017

	Nótaí	2017 €000	2016 €000
Sócmhainní seasta			
Sócmhainní seasta doláimhsithe	*14*	9,379	7,251
Sócmhainní seasta inláimhsithe	*15*	2,862,326	2,953,817
		2,871,705	**2,961,068**
Sócmhainní reatha			
Fardail	*17*	57,992	59,204
Féichiúnaithe	*18*	73,405	57,514
Airgead sa bhanc agus ar láimh		149,317	114,270
		280,714	**230,988**
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin)	*19*	(480,714)	(463,714)
Glandliteanas reatha		**(200,000)**	**(232,726)**
Sócmhainní iomlána lúide dliteanas reatha		**2,671,705**	**2,728,342**
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite tar éis níos mó ná bliain amháin)	*20*	(15,485)	(28,043)
Ioncam iarchurtha	*23*	(2,275,718)	(2,331,973)
Soláthairtí in aghaidh dliteanas			
Soláthairtí eile in aghaidh dliteanas	*22*	(232,032)	(223,531)
Soláthar le haghaidh oibleagáidí sochair iarfhostaíochta	*25*	(784,131)	(729,699)
Glandliteanas		**(635,661)**	**(584,904)**
Caipiteal agus cúlchistí			
Cúlchiste caipitil		28,556	28,556
Cuntas brabúis agus caillteanais		(676,728)	(625,971)
Airleacain Stáit neamh-inaisíoctha		12,511	12,511
		(635,661)	**(584,904)**

Thar ceann an Bhoird

Christine Moran
Comhalta Boird

Ruairi O'Flynn
Comhalta Boird

Clár Comhardaithe Eintiteas CIÉ

Amhail an 31 Nollaig 2017

	Nótaí	2017 €000	2016 €000
Sócmhainní Seasta			
Sócmhainní seasta doláimhsithe	*14*	1,577	180
Sócmhainní seasta inláimhsithe	*15*	753,764	765,597
Sócmhainní airgeadais	*16*	294,246	294,246
		1,049,587	**1,060,023**
Sócmhainní reatha			
Féichiúnaithe	*18*	27,399	12,338
Airgead sa bhanc agus ar láimh		146,066	108,789
		173,465	**121,127**
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin)	*19*	(304,513)	(269,353)
Glandliteanas reatha		**(131,048)**	**(148,226)**
Sócmhainní iomlána lúide dliteanas reatha		**918,538**	**911,797**
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite tar éis níos mó ná bliain amháin)	*20*	(15,485)	(28,043)
Ioncam iarchurtha	*23*	(534,401)	(541,491)
Soláthairtí in aghaidh dliteanas			
Soláthairtí eile in aghaidh dliteanas	*22*	(1,908)	(2,278)
Soláthar le haghaidh oibleagáidí sochair iarfhostaíochta	*25*	(784,131)	(729,699)
Glandliteanas		**(417,386)**	**(389,714)**
Caipiteal agus cúlchistí			
Cúlchiste caipitil		28,556	28,556
Cuntas brabúis agus caillteanais		(458,453)	(430,781)
Airleacain Stáit neamh-inaisíoctha		12,511	12,511
		(417,386)	**(389,714)**

Thar ceann an Bhoird

Christine Moran
Comhalta Boird

Ruairi O'Flynn
Comhalta Boird

Ráiteas Comhdhlúite um Athruithe ar Chothromas

Don Bhliain Airgeadais dar Chríoch an 31 Nollaig 2017

	Cúlchiste caipitil €000	Cuntas brabúis agus caillteanais €'000	Airleacain Stáit neamh-inaisíoctha €000	Cothromas iomlán €000
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir 2016	28,556	(247,358)	12,511	(206,291)
Brabús don bhliain airgeadais	–	28,187	–	28,187
Ioncam cuimsitheach eile don bhliain airgeadais	–	(406,800)	–	(406,800)
Costas cuimsitheach iomlán don bhliain airgeadais	–	(378,613)	–	(378,613)
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig 2016	**28,556**	**(625,971)**	**12,511**	**(584,904)**
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir 2017	28,556	(625,971)	12,511	(584,904)
Caillteanas don bhliain airgeadais	–	(43,029)	–	(43,029)
Ioncam cuimsitheach eile don bhliain airgeadais	–	(7,728)	–	(7,728)
Ioncam cuimsitheach iomlán don bhliain airgeadais	–	(50,757)	–	(50,757)
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig 2017	**28,556**	**(676,728)**	**12,511**	**(635,661)**

Tá cúlchiste riosca scoile de €6.7 milliún (2016: €6.9 milliún) san áireamh sa cúlchiste brabúis agus caillteanais.

Ráiteas um Athruithe ar Chothromas i gcás Eintiteas CIÉ

Don Bhliain Airgeadais dar Chríoch an 31 Nollaig 2017

	Cúlchiste caipitil €000	Cuntas brabúis agus caillteanais €'000	Airleacain Stáit neamh-inaisíoctha €000	Cothromas iomlán €000
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir 2016	28,556	(58,825)	12,511	(17,758)
Brabús don bhliain airgeadais	–	64,524	–	64,524
Ioncam cuimsitheach eile don bhliain airgeadais	–	(436,480)	–	(436,480)
Costas cuimsitheach iomlán don bhliain airgeadais	–	(371,956)	–	(371,956)
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig 2016	**28,556**	**(430,781)**	**12,511**	**(389,714)**
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir 2017	28,556	(430,781)	12,511	(389,714)
Brabús don bhliain airgeadais	–	(10,318)	–	(10,318)
Ioncam cuimsitheach eile don bhliain airgeadais	–	(17,354)	–	(17,354)
Ioncam cuimsitheach iomlán don bhliain airgeadais	–	(27,672)	–	(27,672)
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig 2017	**28,556**	**(458,453)**	**12,511**	**(417,386)**

Ráiteas Comhdhlúite faoi Shreabhadh Airgid

Don Bhliain Airgeadais dar Chríoch an 31 Nollaig 2017

	Nótaí	2017 €000	2016 €000
Airgead glan ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	*24*	67,900	103,589
Cáin ioncaim a íocadh		(1,105)	(1,206)
Airgead glan arna ghiniúint ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin		**66,795**	**102,383**
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta			
Ceannach sócmhainní seasta inláimhsithe*		(184,095)	(149,625)
Ceannach sócmhainní seasta doláimhsithe		(5,802)	(2,446)
Diúscairt sócmhainní airgeadais		–	–
Fáltas ar dhiúscairt sócmhainní seasta inláimhsithe		3,277	9,300
Fáltas ó dheontais stáit agus deontais ón Aontas Eorpach*		170,033	111,202
Ús faighte		104	436
Airgead glan (arna úsáid sna)/a eascraíonn as na gníomhaíochtaí infheistíochta		**(16,483)**	**(31,133)**
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí maoinithe			
Aisíocaíocht iasachtaí bainc		(13,000)	(13,000)
Fáltas ó eisiúint iasachtaí bainc		–	–
Íocaíochtaí léasa airgeadais		(133)	(123)
Ús íoctha		(2,132)	(3,000)
Airgead glan arna úsáid i ngníomhaíochtaí maoinithe		**(15,265)**	**(16,123)**
Glanmhéadú ar airgead agus coibhéisí airgid		**35,047**	**55,127**
Airgead tirim agus coibhéisí airgid ag tús na bliana		114,270	59,143
Airgead tirim agus coibhéisí airgid ag deireadh na bliana		**149,317**	**114,270**
Cuimsítear san airgead tirim agus sna coibhéisí airgid:			
Airgead sa bhanc agus ar láimh		149,317	114,270
Rótharraingtí bainc		–	–
Airgead tirim agus coibhéisí airgid ag deireadh na bliana		**149,317**	**114,270**

* Tá €29,023,000 a aithnítear faoin socrú léasaithe bus (nóta 15 and nóta 23) san áireamh i ceannach sócmhainní seasta inláimhsithe agus i fáltas ó dheontais stáit agus deontais ón Aontas Eorpach thuas.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais

1. Beartais Shuntasacha Chuntasaíochta

Ráiteas maidir le Comhlíonadh

Ullmhaíodh ráitis airgeadais chomhdhlúite Chóras Iompair Éireann ('CIÉ') ar bhonn gnóthas leantach de réir FRS 102, an Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann, agus de réir an Achta Iompair, 1950 agus leasuithe ina dhiaidh sin.

Is é CIÉ údarás reachtúil náisiúnta na hÉireann a chuireann iompar poiblí ar talamh ar fáil in Éirinn. Tá sé faoi úinéireacht iomlán Rialtas na hÉireann agus tuairiscíonn sé don Aire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt.

Achoimre ar Bheartais Shuntasacha Chuntasaíochta

Leagtar amach ar na leathanaigh seo a leanas na beartais shuntasacha chuntasaíochta a cuireadh i bhfeidhm agus na ráitis airgeadais seo á n-ullmhú. Tá na beartais sin curtha i bhfeidhm go comhsheasmhach maidir leis na blianta go léir atá curtha i láthair, mura luaitear a mhalairt.

(a) Bunús an Ullmhúcháin

Ullmhaíodh na ráitis airgeadais ar bhonn gnóthas leantach, faoi choinbhinsiún an chostais stairiúil arna mhodhnú le haghaidh sócmhainní agus dliteanais airgeadais áirithe a thomhas ar a luach cóir tríd an gcuntas brabúis agus caillteanais.

Chun na ráitis airgeadais a ullmhú i gcomhréir le FRS 102, ní mór leas a bhaint as príomhthoimhdí áirithe a bhaineann leis an todhchaí, agus foinsí tábhachtacha eile neamhchinnteachta meastacháin ag an dáta tuairiscithe. Éilítear freisin go ndéanfadh na Comhaltaí Boird breithiúnas agus beartais chuntasaíochta an Ghrúpa á gcur i bhfeidhm acu. Leagtar amach ag (w) thíos na réimsí ina bhfuil ardleibhéal breithiúnais nó castachta i gceist, nó na réimsí ina bhfuil baol nach beag go ndéanfadh toimhdí agus meastacháin coigeartú ábhartha ar shuim ghlanluacha na sócmhainní agus na ndliteanas sa chéad bhliain airgeadais eile.

Faoi FRS 102, ceadaítear díolúintí nochta áirithe d'eintiteas incháilithe, faoi réir coinníollacha áirithe, ar comhlíonadh iad, lena n-áirítear fógra a thabhairt do scairshealbhóirí an eintitis i leith na ndíolúintí agus gan aon agóid ina gcoinne a bheith ag na scairshealbhóirí.

Bhain CIÉ, an tEintiteas, leas as an díolúine ó ráiteas ar shreabhadh airgid a ullmhú, ar an mbonn gur eintiteas incháilithe é, agus folaíonn an ráiteas comhdhlúite ar shreabhadh airgid, atá ina chuid de na ráitis airgeadais seo, sreafaí airgid an Eintitis, sa mhéid is gur tharla sreabhadh airgid idir an t-eintiteas agus páirtithe lasmuigh den Ghrúpa.

Níor chuir CIÉ i láthair cuntas brabúis agus caillteanais (Ráiteas Ioncaim) an mháthaireintitis, ar an mbonn gurb é an cleachtas a bhfuil glacadh coitianta leis in Éirinn i gcás grúpaí é díolúine faoi Dhlí na gCuideachtaí a ghlacadh maidir le Ráiteas Ioncaim a chur i láthair. Cé nach bhfuil aon díolúine shonrach san Acht Iompair, 1950, ghlac an Grúpa an seasamh sin ar an mbunús nach mór na ráitis airgeadais a ullmhú ar an mbonn atá leagtha amach ag an Aire.

(b) Bunús an Chomhdhlúite

Is comhdhlúthú iad ráitis airgeadais an Ghrúpa ar ráitis airgeadais CIÉ agus a chuid fochuideachtaí:

- Iarnród Éireann – Irish Rail
- Bus Éireann – Irish Bus
- Bus Átha Cliath – Dublin Bus
- CIÉ Tours International Incorporated

Tá deireadh thréimhse airgeadais na bhfochuideachtaí go léir ag teacht le deireadh thréimhse airgeadais CIÉ. Fochuideachtaí is ea na heintitis go léir ar féidir le CIÉ a mbeartais airgeadais agus oibriúcháin a rialú, rud a thagann de ghnáth le scairsheilbh arb ionann í agus níos mó ná leath na gceart vótála.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

(c) Airgeadra Eachtrach

(i) Airgeadra feidhmiúil agus airgeadra tuairiscithe

Is é an euro airgeadra feidhmiúil CIÉ agus gach ceann dá fhochuideachtaí agus is é an euro airgeadra tuairiscithe an Ghrúpa, arna ainmniú ag an tsiombail "€". Mura luaitear a mhalairt, tá na ráitis airgeadais curtha i láthair ina mílte (€'000).

(ii) Idirbhearta agus iarmhéideanna

Déantar idirbhearta atá ainmnithe san airgeadra eachtrach a aistriú chuig an airgeadra feidhmiúil ar bhonn na rátaí malairte ar an láthair ar dháta na n-idirbheart.

Ag deireadh gach bliana airgeadais, déantar míreanna airgeadaíochta in airgeadra eachtrach a aistriú ina euro ar an ráta reatha. Déantar míreanna neamhairgeadaíochta arna dtomhas ar a gcostas stairiúil a aistriú ar bhonn an ráta malairte ar dháta an idirbhirt agus déantar míreanna neamhairgeadaíochta arna dtomhas ar a luach cóir a thomhas ar bhonn an ráta malairte nuair a cinneadh an luach cóir.

Is sa chuntas brabúis agus caillteanais a aithnítear gnóthachain agus caillteanais airgeadra eachtraigh a eascraíonn as socraíocht idirbheart agus ón aistriú ag rátaí malairte ag deireadh na bliana airgeadais ar shócmhainní agus dliteanais airgeadaíochta arna n-ainmniú in airgeadraí eachtracha.

Cuirtear i láthair gnóthachain agus caillteanais airgeadra eachtraigh a bhaineann le hiasachtaí agus airgead tirim agus coibhéisí airgid sa chuntas brabúis agus caillteanais faoi 'ús infhála agus ioncam dá shamhail' nó 'ús iníoctha agus muirir dá shamhail' mar is cuí. Cuirtear i láthair gach gnóthachan agus caillteanas airgeadra eachtraigh eile sa chuntas brabúis agus caillteanais faoi 'costais ábhar agus seirbhísí'.

(d) Ioncam

Cuimsíonn an t-ioncam oll-luach na seirbhísí arna soláthar. Déantar an t-ioncam a thomhas ar luach cóir na comaoine a fhaightear nó is infhála agus is ionann é agus an méid is infhála i leith seirbhísí a soláthraíodh.

Aithnítear an t-ioncam sa tréimhse ina gcuirtear an tseirbhís ar fáil. Déantar cur síos thíos ar gach ceann de na príomhshruthanna ioncaim mar aon le cur síos ar an mbeartas aitheantais ioncaim le haghaidh gach srutha ioncaim.

Tugtar anonn sna dliteanais na fáltais ó dhíol ticéad bliantúil agus táirgí eile le dáta sa todhchaí agus aithnítear iad sa chuntas brabúis agus caillteanais thar thréimhse an táirge ábhartha. Aithnítear ioncam eile ó iompar poiblí nuair a chuireann an custaiméir an t-aistear i gcrích.

Aithnítear an t-ioncam lasta agus an t-ioncam ó Europort Ros Láir sa tréimhse ina gcuirtear an tseirbhís ar fáil.

Aithnítear ioncam cíosa ar bhonn an mhéid chothroim thar théarma an léasa.

Aithnítear ioncam ó fhógraíocht agus ó ghníomhaíochtaí éagsúla eile le linn thréimhse an chonartha ábhartha. Déantar ioncam ó fhógraíocht a thuilleadh ó chonarthaí dhá mhí agus conarthaí ráithiúla agus faightear an t-ioncam sin ar bhonn riaráisteach.

Aithnítear ioncam ó choimisiúin nuair a sholáthraítear an tseirbhís don chustaiméir.

Aithnítear ioncam eile tríú páirtí tráth a thuillte, nó ag an bpointe seirbhíse, sa mhéid gur aithníodh costais iomchuí a tabhaíodh atá in-aisghabhála i gcoinne an ioncaim sin sa tréimhse.

Tagann ioncam CIÉ Tours International Incorporated ó sholáthar seirbhísí arna dtairiscint lena n-áirítear Turais sceidealta, grúpaí agus Taisteal Coigríche Neamhspleách. Déantar ioncam a thomhas ar luach cóir na comaoine a fuarthas maidir le soláthar na seirbhísí arna dtairiscint agus aithnítear é nuair a chuirtear an tseirbhís ar fáil.

(e) Íocaíochtaí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí, Deontais ón Aontas Eorpach agus Deontais eile ón Státchiste

Aithníonn an Grúpa deontais rialtais ag teacht leis an tsamhail fabhraithe faoi FRS 102.

(i) Íocaíochtaí na hOibleagáide Seirbhíse Poiblí ('OSP')

Déileáiltear le híocaíochtaí OSP arna bhfáil agus na cinn is infhála i rith na bliana sa chuntas brabúis agus caillteanais sa tréimhse ina mbíonn siad infhála.

(ii) Deontais i gcomhair caiteachas caipitiúil

Déantar deontais i gcomhair caiteachas caipitiúil eile a chur chun sochair an ioncaim iarchurtha de réir mar a bhíonn siad infhála. Déantar iad a amúchadh chuig an gcuntas brabúis agus caillteanais ar an mbonn céanna ar a ndéanfar na sócmhainní gaolmhara a dhímheas.

(iii) Deontais ioncaim

Aithnítear deontais i leith caiteachais sa chuntas brabúis agus caillteanais an tráth céanna a thabhaítear an caiteachas gaolmhar a bhfuil an deontas beartaithe lena chúiteamh.

(iv) Deontas Conartha Ilbhliantúil i dtaobh Bainistíocht Bonneagair

Aithnítear deontais mar ioncam iarchurtha nó aithnítear láithreach iad mar ioncam sa chuntas brabúis agus caillteanais, trí thagairt don bhonnghníomhaíocht a bhfuil an deontas ceaptha lena cúiteamh. Na deontais chaipitil faoin gConradh Ilbhliantúil a chuirtear chun sochair an ioncaim iarchurtha sa chlár comhardaithe, déantar iad a amúchadh thar shaol eacnamaíoch tuartha na sócmhainní gaolmhara.

(f) Costais Ábhar agus Seirbhísí

Cuimsítear le costais ábhar agus seirbhísí na costais go léir a bhaineann le hoibríochtaí an Ghrúpa ó lá go lá, seachas costais dímheasa, amúchta agus phárolla a ndéantar iad a nochtadh go leithleach sa chuntas brabúis agus caillteanais, agus tá tuilleadh sonraí ina leith i Nóta 6 a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

(g) Costais Eisceachtúla

I gcuntas brabúis agus caillteanais an Ghrúpa, aithnítear torthaí oibriúcháin ar leithligh roimh mhíreanna sonracha. Is iad na míreanna sonracha iad siúd a mheasann an Bord nach mór iad a nochtadh go leithleach mar gheall ar a méid, a gcineál nó a minicíocht. Creideann an Grúpa go soláthraíonn an cur i láthair sin anailís bhreise toisc go ndírítear aird ar mhíreanna eisceachtúla dá bharr. Áirítear le míreanna den sórt sin costais shuntasacha a bhaineann le hathstruchtúrú gnó.

Maidir leis an gcinneadh i dtaobh céard is brí le 'suntasach' sa sainmhíniú, úsáideann an Bord idir bhreithiúnas cáilíochtúil agus bhreithiúnas cainníochtúil agus measúnú á dhéanamh ar na míreanna áirithe arb amhlaidh ina leith, de bhua a méid agus a gcineál, go nochtar i gcuntas brabúis agus caillteanais an Ghrúpa agus sna nótaí gaolmhara iad mar mhíreanna eisceachtúla.

(h) Ús

Áirítear le hioncam airgeadais agus costais airgeadas an Ghrúpa:

- ioncam úis;
- costas úis;
- an gnóthachan nó an caillteanas ó aistriú airgeadra eachtraigh ar shócmhainní airgeadais agus ar dhliteanais airgeadais;
- an gnóthachan nó an caillteanas glan ar ionstraimí fálaithe arna n-aithint sa bhrabús nó sa chaillteanas; agus
- athrangú na méideanna a bhaineann le fálú ar shreabhadh airgid a aithníodh roimhe seo san ioncam cuimsitheach eile.

Aithnítear ioncam úis nó costas úis trí mhodh an ghlanráta úis. Lena chois sin déantar leachtú na lascainí ar sholáthairtí agus an glanchostas úis ar phinsin le sochar sainithe a chur de mhuirear ar na costais airgeadais.

(i) Cáin Ioncaim

Cuimsíonn costas na cánach ioncaim don bhliain cáin reatha agus cáin iarchurtha arna n-aithint sa bhliain airgeadais. Cuirtear costas cánach ioncaim i láthair sa chomhpháirt chéanna den ioncam cuimsitheach iomlán (cuntas brabúis agus caillteanais nó ioncam cuimsitheach eile) nó den chothromas leis an idirbheart nó an teagmhas eile as ar eascair an costas cánach ioncaim.

Ní dhéantar lascainiú ar shócmhainní agus dliteanais cánachais reatha ná cánachais iarchurtha.

(i) Cáin reatha

Is ionann an cháin reatha agus an méid cánach ioncaim is iníoctha ar an mbrabús inchánach don bhliain airgeadais nó do bhlianta airgeadais roimhe sin. Déantar an cháin reatha a thomhas de réir mhéid na cánach reatha a mheastar a bheidh le híoc de réir rátaí cánach agus dlíthe cánach atá achtaithe nó beagnach achtaithe faoi dheireadh na bliana airgeadais.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

(ii) Cáin iarchurtha

Aithnítear cáin iarchurtha maidir leis na difríochtaí uainiúcháin, arb iad na difríochtaí idir brabús inchánach agus ioncam cuimsitheach iomlán mar atá luaite sna ráitis airgeadais. Eascraíonn na difríochtaí uainiúcháin ó chuimsiú ioncaim agus caiteachas sna measúnachtaí cánach i mblianta airgeadais seachas na cinn ina n-aithnítear iad sna ráitis airgeadais.

Aithnítear cáin iarchurtha ar na difríochtaí uainiúcháin ag deireadh gach bliana airgeadais faoi réir eisceachtaí áirithe. Ní aithnítear caillteanais chánach neamhfhaoisimh agus sócmhainní cánach iarchurtha eile ach amháin nuair is dócha go ndéanfar iad a aisghabháil i gcoinne aisiompú dliteanas cánach iarchurtha nó brabús eile inchánach sa todhchaí.

(j) Idirbhearta Páirtithe Gaolmhara

Nochtann Grúpa CIÉ idirbhearta le páirtithe gaolmhara nach bhfuil faoi úinéireacht iomlán laistigh den ghrúpa. Ní nochtann sé idirbhearta le baill den ghrúpa céanna atá faoi úinéireacht iomlán.

(k) Sócmhainní Seasta Doláimhsithe

Tugtar bogearraí ríomhaire anonn ar an gcostas lúide amúchadh carntha agus caillteanais lagaithe charntha. Déantar bogearraí a amúchadh thar a saol úsáideach tuartha, idir trí bliana agus cúig bliana, ar mhodh an mhéid chothroim. Ní mheastar go bhfuil luach iarmharach ag bogearraí. Sa chás ina dtugtar le fios de bharr tosca amhail dul chun cinn na teicneolaíochta nó athruithe ar phraghsanna margaidh go bhfuil athrú tagtha ar shaol úsáideach na mbogearraí, déantar an saol úsáideach a leasú ar bhonn ionchasach chun na cúinsí nua a chur san áireamh. Déantar athbhreithniú i ndáil le lagú ar shócmhainní seasta doláimhsithe má tá aon rud ann a thabharfadh le fios go bhféadfadh an tsócmhainn sheasta dholáimhsithe a bheith lagaithe.

(l) Sócmhainní Seasta Inláimhsithe

Déantar sócmhainní seasta inláimhsithe a thabhairt anonn ar a gcostas, lúide dímheas carntha agus caillteanais lagaithe charntha. Áirítear sa chostas an praghas ceannaigh bunaidh, costais arna dtabhú ar bhonn díreach i dtaobh an tsócmhainn a thabhairt chuig an láthair agus a chur sa riocht is gá don úsáid atá ceaptha di, agus costais infheidhme i dtaobh baint ó chéile, tabhairt chun bealaigh agus athchóirithe.

(i) Línte iarnróid agus oibreacha iarnróid

Gréasán córas atá i gceist leis na línte iarnróid agus na hoibreacha iarnróid.

Meastar gurb ionann an caiteachas ar an ngréasán, a mhéadaíonn a acmhainn nó a fheabhsaíonn a chumas oibriúcháin, agus méid breise a chuirtear leis na sócmhainní seasta inláimhsithe, agus déantar é a chaipitliú agus a dhímheas thar a shaol eacnamaíoch úsáideach tuartha. Costais fostaithe chaipitlithe agus costais eile atá inchurtha go díreach i leith na sócmhainne, áirítear iad sna sócmhainní seasta inláimhsithe.

An caiteachas ar an ngréasán reatha, lena bhféachtar chuige go bhfuil an acmhainn oibriúcháin ag teacht leis na caighdeáin shonraithe seirbhíse, áirítear mar chothabháil é agus cuirtear é de mhuirear ar an gcuntas brabúis agus caillteanais. Caitear le haon deontas bainteach ar an gcaoi chéanna agus cuirtear i láthair é sa chuntas brabúis agus caillteanais.

(ii) Rothstoc iarnróid

Déantar na hinnill traenach (seachas iadsan atá lán-dímheasta nó a fhaightear gan aon chostas), na ráilcharranna, an stoc cóistí agus na vaigíní a dhímheas ar bhonn a gcostais stairiúil agus é leithdháilte thar a saol eacnamaíoch úsáideach tuartha ar mhodh an mhéid chothroim.

(iii) Feithiclí paisinéirí bóthair

Déantar dímheas ar chostas stairiúil na bhfeithiclí paisinéirí bóthair, seachas busanna scoile, ar bhonn chostas stairiúil na bhfeithiclí sa fhlít, ar feadh a saol úsáidigh thuartha, ar bhonn céatadán laghdaitheach a léiríonn úsáid na bhfeithiclí ar feadh a saoil. Déantar dímheas ar chostas stairiúil na mbusanna scoile i dtráthchodanna cothroma thar a saol úsáideach tuartha.

(iv) Feithiclí lasta bóthair

Déantar na sócmhainní seo a dhímheas ar bhonn an chostais stairiúil thar a saol eacnamaíoch úsáideach tuartha ar mhodh an mhéid chothroim.

(v) Talamh agus foirgnimh

Áirítear le talamh agus foirgnimh talamh agus foirgnimh ruílse, ionaid mhiondíola agus oifigí. Déantar talamh agus foirgnimh a thabhairt anonn ar a gcostas (nó ar a gcostas measta más talamh nó foirgnimh atá i gceist a ndearnadh athluacháil orthu roimhe seo faoi ngnáthchleachtas cuntasaíochta) lúide dímheas carntha agus caillteanais lagaithe charntha.

Tá maoine áirithe laistigh den ghrúpa ar maoine úsáide ilchineálaí iad toisc go bhfaigheann an Grúpa ioncam incriminteach as ucht aonaid mhiondíola sna stáisiúin a ligean ar cíos le tríú páirtithe agus ioncam cíosa ar mhaoine áirithe eile nach mbaineann an Grúpa lán-úsáid astu. Ós rud é nach féidir luach cóir chomhpháirte na maoine infheistíochta a thomhas go hiontaofa gan costas míchuí nó iarracht mhíchuí a bheith i gceist, áfach, cuirtear na maoine ar fad san áireamh i gcáil mhaoine, gléasra agus trealaimh de réir Alt 17 de FRS 102.

(vi) Droichid, dugaí, cuanta agus calaí, comharthaíocht, gléasra agus innealra agus trealamh lónadóireachta

Déantar na sócmhainní seo a dhímheas ar bhonn an chostais stairiúil thar a saol eacnamaíoch úsáideach tuartha ar mhodh an mhéid chothroim.

(vii) Dímheas agus luachanna iarmharacha

Déantar dímheas ar shócmhainní, ach amháin talamh, a ríomh de réir na modhanna dímheasa agus an tsaoil úsáidigh thuartha, mar seo a leanas:

Línte agus oibreacha iarnróid	modh an mhéid chothroim	10-40 bliain
Droichid	modh an mhéid chothroim	120 bliain
Rothstoc iarnróid	modh an mhéid chothroim	4-20 bliain
Feithiclí paisinéirí bóthair	modh an chéatadáin laghdaithigh	8-14 bliana
Busanna scoile	modh an mhéid chothroim	8-14 bliana
Feithiclí lasta bóthair	modh an mhéid chothroim	1-10 mbliana
Foirgnimh ruílse	modh an mhéid chothroim	os cionn 50 bliain
Gléasra agus innealra	modh an mhéid chothroim	3-30 bliain
Comharthaíocht	modh an mhéid chothroim	10 mbliana
Dugaí, cuanta agus céanna	modh an mhéid chothroim	os cionn 50 bliain
Trealamh lónadóireachta	modh an mhéid chothroim	5-10 mbliana

Déantar athbhreithniú ar luachanna iarmharacha na sócmhainní agus a saol úsáideach, agus déantar iad a choigeartú, más iomchuí, gach bliain airgeadais. Cuirtear éifeacht aon athraithe ar luachanna iarmharacha nó ar shaol úsáideach san áireamh sna cuntais ar bhonn ionchasach.

(viii) Breiseanna agus comhpháirteanna móra iardain

Ní dhéantar costais iardain a áireamh i suim ghlanluacha na sócmhainne ná a aithint mar shócmhainn ar leithligh, de réir mar is iomchuí, ach amháin nuair is dócha go mbeidh sochair gheilleagracha a bhaineann leis an mír i ndán don Ghrúpa agus gur féidir an costas a thomhas ar bhonn iontaofa.

Aithnítear suim ghlanluacha aon chomhpháirte ionaid. Caitear le comhpháirteanna móra mar shócmhainní ar leithligh sa chás ina mbaineann patrúin dhifriúla tomhaltais leo i dtaobh sochair gheilleagracha agus déantar dímheas orthu go leithleach thar a saol úsáideach.

Cuirtear deisiúcháin agus obair chothabhála de mhuirear ar an gcuntas brabúis agus caillteanais de réir mar a thabhaítear iad.

(ix) Dí-aithint

Déantar sócmhainní seasta inláimhsithe a dhí-aithint ar a ndiúscairt nó nuair nach bhfuiltear ag súil le haon sochar geilleagrach sa todhchaí. Ar dhiúscairt, déantar an difríocht idir na glanfháltais diúscartha agus an tsuim ghlanluacha a aithint sa bhrabús nó sa chaillteanas.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

(m) Sócmhainní Oidhreachta

Tá roinnt sócmhainní oidhreachta ag an nGrúpa, feithiclí a bhíodh sa fhlít den chuid is mó, agus plátaí, suaitheantais agus déantáin éagsúla. Déantar na sócmhainní sin a chothabháil ar mhaithe le heolas agus cultúr amháin agus is sócmhainní oibriúcháin a bhí i gceist lena bhformhór tráth.

Mar gheall ar chineál éagsúil na sócmhainní atá ar seilbh agus an easpa margadhluachanna inchomparáide, bheadh an costas a bhainfeadh le luacháil na sócmhainní oidhreachta chomh mór nach mbeadh sé i gcomhréir leis na sochair a sholáthrófaí d'úsáideoirí na ráiteas airgeadais. Dá bhrí sin, is luach nialais atá ag na sócmhainní sin i dtaobh tuairisciú airgeadais.

(n) Lagú na Sócmhainní Neamhairgeadais

Ag deireadh gach bliana airgeadais déantar measúnú ar shócmhainní neamhairgeadais nach dtugtar anonn ar a luach cóir lena chinneadh cibé an bhfuil aon rud a thabharfadh le fios go bhféadfadh an tsócmhainn (nó aonad giniúna airgid na sócmhainne) a bheith lagaithe. Má thugtar a leithéid le fios déantar meastachán ar mhéid in-aisghabhála na sócmhainne (nó aonad giniúna airgid na sócmhainne).

Is ionann méid in-aisghabhála na sócmhainne (nó an aonaid giniúna airgid) agus a luach cóir lúide costais díolacháin nó an luach úsáide, cibé acu is airde. Is ionann an luach úsáide agus luach láithreach na sreafaí airgid amach anseo a mheastar a eascróidh as úsáid leanúnach na sócmhainne (nó an aonaid giniúna airgid) agus óna diúscairt deiridh. Agus an luach úsáide á thomhas, déantar sreafaí airgid roimh cháin agus ús a lascainiú ar ráta lascaine réamhchánach a léiríonn an ráta margaidh reatha saor ó riosca agus na rioscaí a bhaineann go sonrach leis an tsócmhainn nach bhfuil na meastacháin ar shreabhadh airgid sa todhchaí coigeartaithe ina leith.

Más lú méid in-aisghabhála na sócmhainne (nó an aonaid giniúna airgid) ná suim ghlanluacha na sócmhainne (nó an aonaid giniúna airgid), laghdaítear an tsuim ghlanluacha chuig a méid in-aisghabhála. Aithnítear caillteanas lagaithe sa chuntas brabús nó caillteanais.

Má aisiompaítear caillteanas lagaithe (níl feidhm ag cúiseanna an chaillteanais lagaithe a thuilleadh), méadaítear suim ghlanluacha na sócmhainne (nó aonad giniúna airgid na sócmhainne) go dtí an meastachán leasaithe ar a méid in-aisghabhála, ach ní mhéadaítear í ach amháin a mhéid nach sáraíonn an tsuim ghlanluacha leasaithe an tsuim ghlanluacha a bheadh cinnte (iar-dhímheas) dá mba rud é nár aithníodh aon chaillteanas lagaithe sna blianta airgeadais roimhe sin. Aithnítear aisiompú caillteanais lagaithe sa chuntas brabúis agus caillteanais.

(o) Sócmhainní Airgeadais

Déantar infheistíocht CIÉ i bhfochuideachtaí a thabhairt anonn ar a costas stairiúil lúide caillteanais lagaithe charntha.

(p) Stoic

Cuimsítear sna stoic ábhair chothabhála, páirteanna spártha, breosla agus míreanna eile éagsúla stoic. Déantar an stoc a luacháil ar a mheánchostas ualaithe nó a ghlanluach inréadaithe, cibé acu is ísle. Cuimsítear sa chostas an praghas ceannaigh, lena n-áirítear cánacha agus dleachtanna agus iompar agus costas láimhseála atá inchurtha go díreach i leith an stoc a thabhairt chuig a láthair reatha agus a chur ina riocht reatha.

Amhail dáta an chláir comhardaithe, díscríobhtar na stoic arb eol go bhfuil siad imithe i léig agus déantar caillteanas a thaifeadadh i ndáil le stoic a meastar atá lagaithe.

Déantar stoc Innealtóireachta Sibhialta (CCE) agus Comharthaíochta (SET) a aicmiú ina stoc gluaiseachta agus stoc neamhghluaiseachta. Cuirtear soláthar i bhfeidhm ar stoc neamhghluaiseachta, bunaithe ar an bhfad ama ó bogadh an stoc le déanaí. Cuirtear soláthar sa bhreis i bhfeidhm ar an gcuid bhreise den 'stoc gluaiseachta' ag brath ar an leibhéal stoic ar lámh a bhfuil níos mó ná 2 bhliain úsáide bainte as.

Déantar stoc Innealtóireachta Meicniúla (CME) a aicmiú mar stoc straitéiseach, stoc cláir agus stoc inchaite. Cuirtear soláthar i bhfeidhm i leith gach aicme ag brath ar aois an stoic.

I gcás trealamh fuireachais nó mórpháirteanna spártha speisialaithe atá ar seilbh chun críocha athsholáthair agus a cheaptar a mbainfear úsáid astu le linn níos mó ná tréimhse amháin, coinnítear ar seilbh iad i gcáil sócmhainní seasta inláimhsithe de réir FRS 102.

(q) Airgead Tirim agus Coibhéisí Airgid

Áirítear le hairgead tirim agus coibhéisí airgid airgead ar láimh, taiscí faoi ghlaoch le bainc, infheistíochtaí an-leachtach gearrthréimhseacha eile ag a bhfuil aibíocht bhunaidh trí mhí nó níos lú. Taispeántar rótharraingtí bainc leis na hiasachtaí sa dliteanas reatha. Déantar airgead tirim agus coibhéisí airgid a thomhas ar dtús ar an bpraghas idirbheart agus tomhaistear ina dhiaidh sin iad ar a gcostas amúchta.

Ní airgead tirim ná coibhéisí airgid iad taiscí bainc a bhfuil aibíochtaí bunaidh níos mó ná trí mhí acu agus cuirtear i láthair iad mar infheistíochtaí sócmhainní reatha.

(r) Ionstraimí Airgeadais

Roghnaigh an Grúpa forálacha Alt 11 agus Alt 12 de FRS 102 a chur chun feidhme maidir le cuntas a thabhairt i leith gach ceann dá cuid ionstraimí airgeadais.

(i) Sócmhainní airgeadais

Tá roinnt sócmhainní airgeadais bunúsacha ag an nGrúpa lena n-áirítear féichiúnaithe trádála agus féichiúnaithe eile agus airgead agus coibhéisí airgid, atá taifeadta leis na sócmhainní reatha mar chinn atá dlite laistigh de bhliain amháin.

Aithnítear sócmhainní airgeadais bunúsacha den chéad uair ar an bpraghas idirbhirt (lena n-áirítear costais an idirbhirt), mura rud é gur idirbheart maoinithe atá i gceist leis an socrú. Más rud é gur idirbheart maoinithe atá i gceist leis an socrú, déantar an tsócmhainn airgeadais a thig as sin a thomhas ar dtús ar luach láithreach na bhfáltas sa todhchaí arna lascainiú ar ráta úis an mhargaidh i leith ionstraim fiachais den chineál céanna.

Déantar féichiúnaithe trádála agus féichiúnaithe eile, airgead tirim agus coibhéisí airgid, agus sócmhainní airgeadais ó shocruithe ar idirbhearta maoinithe iad a tomhas ina dhiaidh sin ar chostas amúchta faoi mhodh an ghlanráta úis.

Ag deireadh gach bliana airgeadais, déantar sócmhainní airgeadais arna dtomhas ar chostas amúchta a mheasúnú i leith fianaise oibiachtúil ar lagú. Má tá fianaise oibiachtúil ann go bhfuil lagú ar shócmhainn airgeadais arna tomhas ar chostas amúchta, aithnítear caillteanas lagaithe sa bhrabús nó sa chaillteanas. Is ionann an caillteanas lagaithe agus an difríocht idir suim ghlanluacha na sócmhainne airgeadais agus luach láithreach shreafaí airgid measta na sócmhainne airgeadais arna lascainiú ag glanráta úis bunaidh na sócmhainne.

Más rud é, i mbliain airgeadais ina dhiaidh sin, go laghdaíonn méid an chaillteanais lagaithe agus gur féidir an laghdú a cheangal go hoibiachtúil le teagmhas a tharla tar éis gur aithníodh an lagú, déantar an caillteanas lagaithe a aithníodh roimhe sin a aisiompú. Déantar an t-aisiompú sa chaoi is nach sáróidh an tsuim ghlanluacha láithreach luach na suime glanluacha dá mba rud é nár aithníodh an caillteanas lagaithe roimhe sin. Aithnítear aisiompú an lagaithe sa bhrabús nó sa chaillteanas.

Déantar sócmhainní airgeadais a dhí-aithint (a) nuair a théann na cearta conarthacha i leith na sreafaí airgid ón tsócmhainn airgeadais in éag nó nuair a shocraítear iad, nó (b) nuair a aistrítear chuig páirtí eile beagnach gach ceann de na rioscaí agus na sochair a bhaineann le húinéireacht na sócmhainne airgeadais, nó (c) ar aistriú rialú na sócmhainne airgeadais chuig páirtí eile ag a bhfuil an cumas praiticiúil chun an tsócmhainn airgeadais a dhíol go haontaobhach le tríú páirtí neamhghaolmhar gan srianta breise a fhorchur.

(ii) Dliteanais airgeadais

Ar an gcaoi chéanna, tá roinnt dliteanas airgeadais bunúsach ar an nGrúpa, lena n-áirítear creidiúnaithe trádála agus creidiúnaithe eile, iasachtaí bainc agus rótharraingtí, a aithnítear den chéad uair ar phraghas an idirbhirt, mura rud é gur idirbheart airgeadais é an socrú, agus sa chás sin déantar an dliteanas airgeadais a thomhas ar luach láithreach na n-íocaíochtaí sa todhchaí arna lascainiú ar ráta margaidh úis i gcomhair ionstraim fiachais den chineál céanna.

Déantar creidiúnaithe trádála agus creidiúnaithe eile, iasachtaí ó fhochuideachtaí, agus dliteanais airgeadais ó shocruithe ar idirbhearta maoinithe iad a thabhairt anonn ina dhiaidh sin ar chostas amúchta, faoi mhodh an ghlanráta úis.

I gcás táillí ar bhunú saoráidí iasachta, aithnítear iad mar chostais idirbhirt na hiasachta sa mhéid is gur dócha go ndéanfar cuid den tsaoráid iasachta nó í go léir a tharraingt anuas. Sa chás sin, cuirtear an táille siar go dtí go dtarraingeofar anuas an iasacht. Sa mhéid nach bhfuil aon fhianaise ann gur dócha go ndéanfar cuid den tsaoráid iasachta nó í go léir a tharraingt anuas, áirítear an táille mar réamhíocaíocht i leith seirbhísí leachtachta agus déantar í a amúchadh thar thréimhse na saoráide lena mbaineann sí.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

Is ionann creidiúnaithe trádála agus oibleagáidí i leith íoc as earraí nó seirbhísí atá faighte ó sholáthraithe i ngnáthchúrsa an ghnó. Tá na creidiúnaithe trádála dlite laistigh d'aon bhliain amháin mura bhfuil sé de cheart neamhchoinníollach ag an ngrúpa an íocaíocht a chur siar ar feadh ar a laghad 12 mhí tar éis an dáta tuairiscithe. Aithnítear creidiúnaithe trádála ar dtús ar phraghas an idirbhirt agus tomhaistear ina dhiaidh sin iad ar a gcostas amúchta faoi mhodh an ghlanráta úis.

Déantar dliteanais airgeadais a dhí-aithint nuair a dhéantar an dliteanas a mhúchadh, is é sin nuair a dhéantar an oibleagáid chonartha a chomhlíonadh nó a chur ar ceal nó ar dhul in éag di.

(iii) Ionstraimí airgeadais díorthacha agus gníomhaíochtaí fálaithe

Ní ionstraimí airgeadais bunúsacha iad díorthaigh, lena n-áirítear babhtálacha rátaí úis, réamhchonarthaí i malairt eachtrach agus conarthaí babhtála tráchtearraí.

Aithnítear díorthaigh ar dtús ar a luach cóir ar an dáta a ndéantar conradh díorthach agus déantar iad a thomhas arís ina dhiaidh sin ar a luach cóir.

Cuireann an Grúpa cuntasaíocht fálaithe i bhfeidhm i gcás babhtálacha rátaí úis, réamhchonarthaí i malairt eachtrach agus conarthaí babhtála tráchtearraí, agus ainmnítear na díorthaigh sin mar fhálú ar an sreabhadh airgid.

Aithnítear sa chothromas codanna éifeachtacha na n-athruithe ar luachanna cóir na ndíorthach atá ainmnithe mar fhálú ar an sreabhadh airgid agus a cháilíonn amhlaidh. Déantar an gnóthachan nó an caillteanas a bhaineann le haon chuid neamhéifeachtach a aithint láithreach sa chuntas brabúis nó caillteanais.

Déantar méideanna arna gcarnadh sa chúlchiste fálaithe a áireamh arís sa chuntas brabúis nó caillteanais sna tréimhsí ina mbeidh tionchar ag na míreanna fálaithe ar bhrabús nó caillteanas (mar shampla nuair a tharlóidh an ceannach tuartha a bhfuil fálú déanta ina leith). Má bhíonn sé ina thoradh ar idirbheart tuartha a bhfuil fálú déanta ina leith go n-aithnítear sócmhainn neamhairgeadais (fardal, mar shampla) nó dliteanas, déantar na gnóthachain agus na caillteanais a iarchuireadh roimhe sin sa chúlchiste fálaithe a aistriú ón gcúlchiste agus cuirtear san áireamh iad sa mheastóireacht bhunaidh ar chostas na sócmhainne nó an dliteanais.

Sa chás ina dtéann ionstraim fálaithe in éag nó ina ndíoltar í, nó sa chás nach gcomhlíonann fálú a thuilleadh na critéir le haghaidh cuntasaíocht fálaithe, fágtar sa chúlchiste aon ghnóthachan nó caillteanas carnach atá sa chúlchiste fálaithe an tráth sin, agus aithnítear é nuair a aithnítear an t-idirbheart tuartha ar deireadh sa chuntas brabúis nó caillteanais. Nuair nach bhfuiltear ag súil leis a thuilleadh go dtarlóidh idirbheart tuartha, déantar an gnóthachan nó an caillteanas carnach a tuairiscíodh san ioncam cuimsitheach eile a aistriú láithreach chuig an gcuntas brabúis nó caillteanais.

(s) Soláthairtí

Is ionann soláthairtí agus dliteanais atá neamhchinnte ó thaobh ama nó méid. Aithnítear soláthairtí nuair a bhíonn oibleagáid dlí nó oibleagáid inchiallaithe reatha ar an nGrúpa mar gheall ar theagmhais a tharla roimhe seo; nuair is dócha gur gá sochair gheilleagracha a aistriú chun an oibleagáid a ghlanadh; agus nuair is féidir meastachán iontaofa a dhéanamh ar mhéid na hoibleagáide.

Déantar soláthairtí a thomhas mar luach láithreach an mheastacháin is fearr ar an méid is gá chun an oibleagáid a ghlanadh ag baint úsáide as ráta réamhchánach a léiríonn measúnuithe reatha an mhargaidh ar amluach airgid agus na rioscaí a bhaineann go sonrach leis an dliteanas. Déantar athbhreithniú ar sholáthairtí ag deireadh gach bliana airgeadais agus déantar iad a choigeartú chun an meastachán reatha is fearr a thabhairt ar an méid is gá chun an oibleagáid a ghlanadh. Aithnítear leachtú na lascaine mar chostas airgeadais sa chuntas brabúis agus caillteanais, arna chur i láthair faoi 'ús iníoctha agus muirir dá shamhail' sa bhliain airgeadais ina dtagann sé i gceist.

Sa chás ina bhfuil roinnt oibleagáidí dá samhail ann, cinntear an dóchúlacht go mbeidh eis-sreabhadh ag teastáil chun iad a ghlanadh trí bhreathnú ar aicme na n-oibleagáidí ina hiomláine.

Aithnítear soláthairtí i ndáil le hathstruchtúrú nuair a bhíonn oibleagáid dlí nó oibleagáid inchiallaithe ar CIÉ ag deireadh na bliana airgeadais i dtaobh an t-athstruchtúrú a chur i gcrích. Tá oibleagáid inchiallaithe ar CIÉ athstruchtúrú a dhéanamh nuair is ann do phlean mionsonraithe foirmiúil don athstruchtúrú sin agus nuair a chruthaigh sé ionchas bailí i measc na ndaoine dá ndéanann sé difear, trí thosú ar an bplean a chur chun feidhme nó trí phríomhghnéithe an phlean a fhógairt dóibh siúd dá ndéanann sé difear.

Déantar soláthar do chostas measta na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil íoctha ag dáta an chláir comhardaithe, lena n-áirítear costas na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil tuairiscithe don Ghrúpa fós.

Cuimsítear sna soláthairtí eile soláthairtí a bhaineann le hoibriú na seirbhísí iarnróid agus bus, soláthairtí a bhaineann le pá, soláthairtí comhshaoil, éilimh dlí agus soláthairtí a bhaineann le pinsin.

Ní dhéantar soláthar in aghaidh caillteanas oibriúcháin sa todhchaí.

(t) Dliteanais agus Sócmhainní Teagmhasacha

I gcás dliteanais theagmhasacha, a eascraíonn de thoradh teagmhais a tharla roimhe seo, ní aithnítear mar dhliteanas iad toisc nach dócha go mbeidh ar an nGrúpa sochair gheilleagracha a aistriú chun an oibleagáid a ghlanadh nó toisc nach féidir an méid a thomhas go hiontaofa ag deireadh na bliana airgeadais. Ní aithnítear oibleagáidí féideartha neamhchinnte mar dhliteanais ach is dliteanais theagmhasacha iad. Nochtar dliteanais theagmhasacha sna ráitis airgeadais ach amháin mura dócha in aon chor go dtarlóidh eis-sreabhadh acmhainní.

Ní aithnítear sócmhainní teagmhasacha. Nochtar sócmhainní teagmhasacha sna ráitis airgeadais nuair is dócha go dtarlóidh insreabhadh sochar geilleagrach.

(u) Sócmhainní Léasaithe

(i) Léasanna airgeadais

Faoi léasanna airgeadais, aistrítear rioscaí agus luach saothair uile na húinéireachta go substaintiúil chuig an léasóir.

I dtosach an téarma léasa airgeadais, aithníonn an Grúpa a cheart úsáide agus an oibleagáid atá air faoi léas airgeadais mar shócmhainn agus dliteanas ag méid is ionann agus luach cóir na sócmhainne ar léas, nó más rud é gur luach níos ísle atá i gceist, ar luach láithreach na n-íocaíochtaí léasa íosta arna ríomh ar an ráta úis atá intuigthe sa léas. Tá caiteachas caipitiúil na sócmhainní sin san áireamh le sócmhainní inláimhsithe agus déantar iad sin a dhímheas thar théarma an léasa nó thar shaol úsáideach tuartha na sócmhainne, cibé acu is giorra. Tá sciar caipitiúil na n-oibleagáidí léasa atá amuigh curtha san áireamh leis na creidiúnaithe. Gearrtar muirir airgeadais ar an gcuntas brabúis agus caillteanais thar phríomhthréimhse an léasa.

Déantar sócmhainní a mheas maidir le lagú i ndeireadh gach bliana airgeadais.

Déantar na híocaíochtaí léasa íosta a chionroinnt idir an dliteanas amuigh agus na muirir airgeadais, faoi mhodh an ghlanráta úis, ionas go mbeidh ráta seasmhach tréimhsiúil úis i bhfeidhm ar an iarmhéid atá fágtha den dliteanas.

(ii) Léasanna oibriúcháin

Faoi léasanna oibriúcháin, ní aistrítear riosca agus luach saothair uile na húinéireachta go substaintiúil chuig an léasóir. Aithnítear íocaíochtaí faoi léasanna oibriúcháin sa chuntas brabúis agus caillteanais ar bhonn an mhéid chothroim thar thréimhse an léasa. Gearrtar íocaíochtaí cíosa faoi léasanna oibriúcháin ar an gcuntas brabúis agus caillteanais de réir mar a thabhaítear iad.

(v) Sochair Fostaithe

Cuireann an Grúpa roinnt sochar ar fáil d'fhostaithe ag brath ar a ngrád, a sinsearacht agus ar oibleagáidí reachtúla. I measc na sochar tá íoc tuarastail nó pá agus íoc préimheanna le haghaidh obair bhreise arna déanamh. Lena chois sin déantar ranníocaíochtaí fostóra maidir le pinsean, i gcás baill foirne incháilithe, isteach sna scéimeanna pinsean faoi seach.

Sochair iarfhostaíochta

Feidhmíonn an Grúpa pleananna sochar sainithe d'fhostaithe Ghrúpa CIÉ.

Sainítear i bplean sochair shainithe an sochar pinsin a gheobhaidh an fostaí ar dhul ar scor dó nó di, ag brath de ghnáth ar roinnt tosca lena n-áirítear aois, fad seirbhíse agus luach saothair. Is ionann plean sochair shainithe agus sochar iarfhostaíochta seachas plean le ranníocaíochtaí sainithe.

Is ionann an dliteanas a aithnítear sa chlár comhardaithe maidir le pleananna sochar sainithe agus luach láithreach na n-oibleagáidí sochar sainithe ag deireadh gach bliana airgeadais lúide luach cóir shócmhainní an phlean ar an dáta céanna.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

Déanann achtúire seachtrach na hoibleagáidí sochar sainithe a ríomh gach bliain faoi mhodh na n-aonad réamh-mheasta creidmheasa. Cinntear luach láithreach na n-oibleagáidí sochar sainithe trí lascainiú a dhéanamh ar na híocaíochtaí measta sa todhchaí ar bhonn torthaí margaidh ar bhannaí corparáideacha ardcháilíochta atá ainmnithe in euro agus a bhfuil téarmaí acu ar cosúil iad le tréimhse mheasta na n-íocaíochtaí amach anseo ('ráta lascaine').

I gcás luach cóir shócmhainní an phlean as a bhfuil na hoibleagáidí le glanadh, déantar é a thomhas de réir bheartas cuntasaíochta an Ghrúpa i leith sócmhainní airgeadais. I gcás fhormhór na sócmhainní de chuid na bpleananna, is ionann é sin agus an praghas luaite i margadh gníomhach. Sa chás nach bhfuil praghsanna luaite ar fáil, úsáidtear teicnící luachála cuí chun meastachán a dhéanamh ar an luach cóir.

Cuimsítear iad seo a leanas i gcostas na bpleananna sochar sainithe, arna n-aithint sa chuntas brabúis agus caillteanais, ach amháin má tá siad san áireamh i gcostas sócmhainne:

(a) an méadú ar ghlandliteanais sochar sainithe a eascraíonn ó sheirbhís fostaithe i rith na bliana airgeadais; agus

(b) An costas a bhaineann le plean a thabhairt isteach, athruithe ar shochair, ciorrúcháin agus socraíochtaí.

Cinntear an glanchostas úis maidir le glandliteanas sochar sainithe tríd an nglandliteanas sochar sainithe a mhéadú faoin ráta lascaine (mar a chinntear iad ag tús na bliana airgeadais sa dá chás, agus aird á tabhairt ar aon athruithe ar an nglandliteanas sochar sainithe i rith na bliana airgeadais mar thoradh ar ranníocaíochtaí agus íocaíochtaí sochar). Aithnítear an glanchostas úis sin sa chuntas brabúis agus caillteanais mar 'ús iníoctha agus muirir dá shamhail'.

Aithnítear san ioncam cuimsitheach eile gnóthachain agus caillteanais achtúireacha a eascraíonn ó choigeartuithe ó thaithí agus athruithe ar thoimhdí achtúireacha. Na méideanna sin, mar aon leis an toradh ar shócmhainní an phlean lúide an t-ioncam úis ar shócmhainní an phlean atá ar áireamh sa ghlanchostas úis, cuirtear i láthair iad mar atomhas ar an nglandliteanas sochar sainithe leis an ioncam cuimsitheach eile.

Glacann na fochuideachtaí go léir, mar aon le CIÉ féin, páirt i Scéimeanna Pinsean CIÉ. Ní shonraítear i rialacha na scéime conas ba chóir aon bharrachas nó easnamh a leithdháileadh i measc fostóirí rannpháirteacha agus níl aon chomhaontú conarthach ná beartas luaite i dtaobh glanchostas sochar sainithe a leithdháileadh ar na grúpeintitis aonair. Déantar glandliteanas na bpinsean le sochar sainithe do na scéimeanna ina n-iomláine a aithint i gclár comhardaithe Eintiteas CIÉ.

(w) Breithiúnais Ríthábhachtacha maidir le Beartais Chuntasaíochta an Ghrúpa a Chur i bhFeidhm

Déantar athmheasúnú leanúnach ar mheastacháin agus breithiúnais arna ndéanamh agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú agus tá siad bunaithe ar thaithí stairiúil agus ar thosca eile, lena n-áirítear meastacháin maidir le teagmhais amach anseo a mheastar a bheith réasúnach sna himthosca.

Déanann na Comhaltaí Boird meastacháin agus toimhdí faoin todhchaí agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú acu. De réir sainmhínithe, is annamh a bheidh na meastacháin chuntasaíochta sin díreach mar an gcéanna leis na torthaí iarbhír a bhaineann leo. Tugtar aghaidh anseo thíos ar na réimsí ina bhfuil ardleibhéal breithiúnais nó castachta i gceist agus ar na meastacháin agus na toimhdí lena mbaineann baol nach beag go mbeidís ina gcúis le coigeartú ábhartha ar shuimeanna glanluacha sócmhainní agus dliteanas sa chéad bhliain airgeadais eile.

(i) Saol úsáideach tuartha na sócmhainní inláimhsithe agus doláimhsithe

Tagann athrú ar an muirear amúchta bliantúil i gcás sócmhainní seasta doláimhsithe agus ar an muirear dímheasa i gcás sócmhainní seasta inláimhsithe ag brath ar athruithe ar shaol úsáideach tuartha agus luachanna iarmharacha na sócmhainní. Déantar an saol úsáideach tuartha agus na luachanna iarmharacha a athmheasúnú gach bliain. Déantar iad a leasú de réir mar is gá chun meastacháin reatha a léiriú, bunaithe ar dhul chun cinn na teicneolaíochta, infheistíochtaí sa todhchaí, úsáid eacnamaíoch agus riocht na sócmhainní. Léirítear thuas an saol úsáideach tuartha i gcás gach aicme sócmhainní seasta inláimhsithe agus doláimhsithe. Tá suim ghlanluacha na sócmhainní seasta doláimhsithe agus inláimhsithe i leith gach aicme sócmhainne leagtha amach i Nóta 14 agus Nóta 15.

(ii) Scéimeanna pinsean le sochar sainithe

Tá sé d'oibleagáid ar an nGrúpa sochair pinsean a íoc le fostaithe áirithe. Is iad achtúirí na scéimeanna a dhéanann na pleananna pinsean a luacháil. Braitheann costas na sochar pinsean agus luach láithreach na ndliteanas pinsean ar na toimhdí arna ndéanamh i leith tosca cosúil le hionchas saoil bhaill na scéime, méadú tuarastail na bhfostaithe reatha, leibhéal na méaduithe, más ann dóibh, a dheonaítear do phinsinéirí agus an ráta úis ar a ndéantar lascainiú ar na híocaíochtaí pinsean sa todhchaí. Úsáideann an Grúpa meastacháin i leith na dtosca sin go léir chun na costais pinsean agus na sócmhainní agus dliteanais arna léiriú sna ráitis airgeadais a chinneadh.

Cinneann an Grúpa an ráta lascaine cuí ag deireadh gach bliana. Is é sin an ráta úis ba chóir a úsáid chun an luach láithreach a chinneadh i dtaobh eis-sreafaí airgid measta sa todhchaí a mheastar a bheidh ag teastáil chun na hoibleagáidí pinsean a íoc. Agus an ráta lascaine cuí á chinneadh aige, féachann an Grúpa ar thorthaí ó bhannaí corparáideacha ardcháilíochta atá ainmnithe san airgeadra ina n-íocfar na sochair agus a bhfuil téarmaí aibíochta acu atá cosúil le téarmaí na hoibleagáide pinsean a bhaineann leo.

Tá éiginnteacht nach beag fós i gceist maidir le tuarastail deiridh inphinsin a bheidh i bhfeidhm agus na sochair iníoctha á gcinneadh. Bíonn tionchar ar mhuirir pinsean freisin de bharr difríochtaí idir toimhdí a rinneadh agus an rud a tharlaíonn iarbhír, agus de bharr athruithe ar thoimhdí. Tá tuilleadh mionsonraí i dtaobh scéimeanna pinsean an Ghrúpa le sochar sainithe agus na toimhdí a úsáidtear agus na dliteanais pinsean á luacháil leagtha amach i Nóta 25.

Mar gheall ar an luaineacht nach beag sna margaí airgeadais, tá athruithe móra tagtha le roinnt blianta anuas ar luachanna margaidh shócmhainní na scéimeanna pinsean agus ar an ráta lascaine ar a ndéantar dliteanais pinsean amach anseo a luacháil.

(iii) Soláthairtí le haghaidh dliteanas tríú páirtí agus dliteanas fostóirí

Déantar soláthar ag deireadh na bliana do chostas measta na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil íoctha ar dháta an chláir comhardaithe, lena n-áirítear costas na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil tuairiscithe don Ghrúpa fós.

Glacann an Grúpa gach céim réasúnach lena chinntiú go mbeidh an fhaisnéis chuí aige maidir lena neamhchosaint ar éilimh. Mar sin féin, mar gheall ar an neamhchinnteacht maidir le soláthairtí a bhunú in aghaidh éileamh, is dócha go mbeidh an toradh deiridh difriúil ón dliteanas bunaidh a cinneadh.

Tá tuilleadh sonraí leagtha amach i Nóta 22 a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

(iv) Feithiclí paisinéirí bóthair faoi chomhaontú léasúcháin bus

Tá aitheantas tugtha do na feithiclí paisinéirí bóthair breise a fuarthas faoin gcomhaontú léasúcháin bus leis an Údarás Náisiúnta Iompair i gcomhréir leis an mBeartas Suntasach Cuntasaíochta (l) thuas. Mar an gcéanna, aithnítear deontas comhfhreagrach le haghaidh caiteachais chaipitil i gcomhréir leis an mBeartas Suntasach Cuntasaíochta (e) thuas.

Tá breithiúnas tugtha ag an nGrúpa ar aitheantas sócmhainne agus an deontais chomhfhreagraigh i gcásanna ina gcuireann an tÚdarás Náisiúnta Iompair sócmhainní bus ar fáil don Ghrúpa faoi chomhaontú léasúcháin.

Níor tháinig aon athrú sonrach ar chearta agus oibleagáidí an Ghrúpa agus an Údaráis Náisiúnta Iompair, mar a forordaíodh sa Chonradh Dámhachtana Dírí 2014 – 2019. Tá an Grúpa ag fáil an ceart úsáid a bhaint as an tsócmhainn don chuid is mó de shaol eacnamaíoch na mbusanna ar chíos bliantúil nach fhreagraíonn do luach na sócmhainne atá ar léas. Sa bhreis air sin, aistrítear na rioscaí agus na sochair airgid go léir a bhaineann le húinéireacht chuig an nGrúpa nuair a fhaightear an bus.

Is ionann costas na bhfeithicil paisinéirí bóthair a fuarthas faoin gcomhaontú léasúcháin bus leis an Údarás Náisiúnta Iompair agus luach margaidh oscailte bhus coibhéiseach nó costas an bhus coibhéisigh is deireanaí faighte ag an nGrúpa.

Beidh costas na bhfeithicil paisinéirí bóthair arna bhfáil faoi chomhaontú léasúcháin bus comhionann le luach margaidh oscailte bhus coibhéiseach nó costas an bhus coibhéisigh is deireanaí faighte ag an nGrúpa.

Déanfaidh an Grúpa na meastacháin agus breithiúnais sin a athbhreithniú agus a bhreithniú go tréimhsiúil le haon athrú conartha nó aon athrú ar na cúinsí a aimsiú.

Tá tuilleadh sonraí leagtha amach i nóta 15 a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

2. Gnóthas Leantach

Ullmhaíodh na ráitis airgeadais ar bhonn gnóthas leantach, faoina nglactar leis go mbeidh acmhainní leordhóthanacha ag CIÉ agus ag Grúpa CIÉ ('an Grúpa') chun leanúint ar aghaidh ag oibriú ar feadh ar a laghad 12 mhí ón dáta ar ar ceadaíodh na ráitis airgeadais seo.

Cúlra

Amhail an 31 Nollaig 2016 bhí glandliteanas €636 milliún (2016: €585milliún) ar na nGrúpa agus bhí glandliteanas reatha €200 milliún (2016: €233 milliún) air. Áirítear leis an nglandliteanas reatha míreanna neamhairgid €288 milliún (2016: €289 milliún) a bhaineann le hioncam iarchurtha i ndáil le deontais chaipitil, ioncam iarchurtha agus méideanna is inaisíoctha le gníomhaireachtaí cistiúcháin i leith socraíocht CBL. Dá bhrí sin, gan na míreanna neamhairgid sin san áireamh, tá glansócmhainní reatha €88 milliún (2016: glansócmhainní reatha €56 milliún) ag an nGrúpa. Áirítear le glandliteanas reatha an Ghrúpa dliteanais a bhaineann le hoibleagáidí pinsean le sochar sainithe €784 milliún (2016: €730 milliún) agus ioncam iarchurtha i ndáil le deontais chaipitil €2,494 milliún (2016: €2,555 milliún).

I mí Eanáir 2018, tá leasú agus síneadh ar a shaoráid bhaincéireachta faighte ag Grúpa CIÉ. Is ionann an tsaoráid agus saoráid thiomanta de €108 milliún do thréimhse thosaigh de chúig bliana, le dhá rogha chun síneadh bliana a chur le comhaontú an dá pháirtí, ag deireadh bhliain a haon agus bhliain a dó den tsaoráid. Amhail an 31 Nollaig 2017, bhí €28 milliún tarraingthe anuas ag an nGrúpa faoi na saoráidí iasachta téarma. Ba ionann €80 milliún an méid nár tarraingíodh anuas agus a bhí ar fáil don Ghrúpa faoi shaoráidí creidmheasa imrothlaigh.

An Neamhchinnteacht atá le Sárú ag an nGrúpa

Ainneoin feabhas a bheith fós ag teacht ar an bhfeidhmíocht trádála in 2017, tá an Grúpa fós ag feidhmiú i dtimpeallacht dhúshlánach gnó óna n-eascraíonn ábhair neamhchinnteachta.

Cé go bhfuil muinín ag an lucht bainistíochta go leanfar ar aghaidh ag comhlíonadh na leibhéal foriomlán airgeadais, lena n-áirítear iad siúd atá de dhíth ionas go gcomhlíonfaidh an Grúpa a chuid cúnant airgeadais, tá feidhmíocht an Ghrúpa sa todhchaí faoi réir roinnt spriocanna agus toimhdí dúshlánacha, a éilíonn go ndéanfaidh an lucht bainistíochta monatóireacht agus maoirseacht ar bhonn leanúnach.

Is féidir achoimre a dhéanamh ar na príomhábhair neamhchinnteachta a bhféadfadh tionchar a bheith acu ar an nGrúpa amach anseo faoi na ceannteidil seo a leanas:

2.1 Ioncam

Tá comhlíonadh na spriocanna atá luaite le fás ioncaim i mbuiséad na bliana bunaithe ar thoimhdí éagsúla a bhaineann le méaduithe ar tháillí ainmniúla, méaduithe ar an líon aistear paisinéirí agus an meascán táillí idir tháillí airgid thirim agus táillí eile.

Ina theannta sin, tá an Roinn Gnóthaí Fostaíochta agus Coimirce Sóisialaí ag déanamh Comhaontú Seirbhíse a aontú le haghaidh na Scéime Iompair Shaor in Aisce, lena dtabharfar níos mó cinnteachta do sheirbhísí tráchtála Expressway Bhus Éireann.

2.2 Costais Oibriúcháin

Baineann fíorthábhacht go fóill leis na costais oibriúcháin a choimeád ar leibhéal cuí mar atá sonraithe i bpleananna an Ghrúpa. Is toimhdí suibiachtúla a úsáideadh chun an plean á ullmhú agus ní mór go ndéanfar dianmhonatóireacht ar fheidhmíocht i gcoinne an phlean, ionas gur féidir gníomhaíochtaí maolaithe, atá aitheanta ag an lucht bainistíochta cheana féin, a chur i bhfeidhm más gá.

Le linn 2017, chuir Bus Éireann raon tionscnamh chun feidhme i gcomhairle leis an bhfoireann go mbainfidh amach feabhsaithe, éifeachtúlacht agus laghdú costais are leor iad ionas go mbeidh Bus Éireann inbhuanaithe ó thaobh airgeadais de arís. Cé go bhfuil éiginnteacht i gceist leis an sceideal faoina gcuirfear i bhfeidhm na bearta sin, tá ar chumas Bhus Éireann na costais a bhaineann leis an athrú agus leis an idirthréimhse a sheasamh a fhad agus a gcuirfear na tionscnaimh sin chun feidhme.

Tá an neamhchinnteacht sin á maolú trí mhonatóireacht agus athbhreithniú ar an bhfeidhmíocht i dtaobh costais le hais an phlean. Maidir le Bus Éireann, tá comhaontú déanta leis an bhfoireann anois faoin raon tionscnamh atá le cur chun feidhme.

2.3 Costais Infheistíochta

Baineann fíorthábhacht leis an leibhéal cuí infheistíochta a bhaint amach maidir le cothabháil, athnuachan agus feabhsú an bhonneagair iompair phoiblí chun tacú le soláthar seirbhísí iompair phoiblí atá sábháilte, éifeachtach agus iontaofa. Dúshlán leanúnach don lucht bainistíochta is ea é a chinntiú go bhfuil an infheistíocht riachtanach á cistiú go cuí ionas nach mbainfidh éileamh infheistíochta oibríochtaí an Ghrúpa an bonn d'inbhuanaitheacht airgeadais an Ghrúpa. Tá pleananna an Ghrúpa don bhliain 2018 ag brath ar chistiú breise don chaiteachas caipitiúil ón Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt agus ón Údarás Náisiúnta Iompair agus glactar leis go mbeidh cistiú i gcomhair na hinfheistíochta ar fáil ó shreafaí airgeadais oibriúcháin freisin.

Braitheann inbhuanaitheacht an Ghrúpa san fhadtréimhse ar leibhéal cuí cistithe a bheith ar fáil ón rialtas chun cistiú a dhéanamh ar na seirbhísí iompair phoiblí a cheanglaítear faoi chonarthaí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí an Ghrúpa.

Tá inbhuanaitheacht an Ghrúpa an-leochaileach i dtaobh na neamhchinnteachta a bhaineann leis infheistíocht sa todhchaí a chistiú.

Dúshlán nach beag do gach páirtí leasmhar is ea cistiú na riachtanas infheistíochta san fhadtréimhse. Sa chás ina mbeidh gannchion sa leibhéal cistithe, beidh an riosca ann nach mbeidh sreabhadh airgid ag an ngrúpa ar leor é chun a chobhsaíocht airgeadais a chinntiú i rith shaolré an phlean gnó reatha 5 bliana. Sa chás sin, beidh srian ar an gcaipiteal oibre agus beidh gá le monatóireacht leanúnach. Bheadh gá le gníomhaíochtaí maolaitheacha le féachaint chuige nach ndéanfaí sárú ar na cúnaint airgeadais fhoriomlána, dá bhfuil an Grúpa ceangailte, agus go mba leor an sreabhadh airgid i ndiaidh infheistíochta chun oibleagáidí a ghlanadh de réir mar a bheidh siad dlite.

Mar mhaolú, bainistíonn an Grúpa an t-údarú ar infheistíochtaí ábhartha agus iarrann sé deimhniú ar chistiú cuí a bheith ar fáil ón Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt nó ón Údarás Náisiúnta Iompair roimh dhul ar aghaidh leis na hinfheistíochtaí sin.

Síníodh na conarthaí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí reatha le Bus Átha Cliath agus le Bus Éireann i mí na Nollag 2014 agus is i leith tréimhse 5 bliana iad, go dtí 2019. I gcás Iarnród Éireann, síníodh an conradh atá i bhfeidhm faoi láthair i mí na Nollag 2009 agus is i leith tréimhse 10 mbliana atá sé, go dtí 2019.

2.4 Leachtacht

Amhail Eanáir 2018, tá leasú agus síneadh ar a shaoráid bhaincéireachta faighte ag Grúpa CIÉ. Is ionann an tsaoráid agus saoráid thiomanta de €108 milliún do thréimhse thosaigh de chúig bliana, le dhá rogha chun síneadh bliana a chur le comhaontú an dá pháirtí, ag deireadh bhliain a haon agus bhliain a dó den tsaoráid. Amhail an 31 Nollaig 2017, bhí €28 milliún tarraingthe anuas ag an nGrúpa faoi na saoráidí iasachta téarmaí. Ba é €80 milliún an méid neamhtharraingthe a bhí ar fáil don Ghrúpa faoi shaoráidí creidmheasa imrothlaigh an Ghrúpa.

Cuimsíonn na saoráidí sin roinnt cúnant airgeadais, ar chomhlíon an Grúpa iad ar fad in 2017. Creideann an lucht bainistíochta go leanfaidh an Grúpa ar aghaidh ag comhlíonadh na gcúnant atá sonraithe sa chomhaontú saoráide don tréimhse 12 mhí, ar a laghad, ón dáta ar ar ceadaíodh na ráitis airgeadais seo. Déanann an Grúpa monatóireacht leanúnach ar úsáid iarbhír agus úsáid thuartha a chuid saoráidí baincéireachta agus ar chomhlíonadh na gcúnant airgeadais laistigh dá shaoráidí.

2.5 Pinsin

Tá easnamh i scéimeanna pinsean an Ghrúpa agus tháinig méadú mór ar an dliteanas ina leith i rith na bliana. D'eascair an méadú ar an dliteanas den chuid is mó as an ráta úis íseal atá i réim in Éirinn agus thar lear. Tá na margaí airgeadais fós luaineach, tá na scéimeanna fós faoi lé gluaiseachtaí suntasacha sna rátaí úis bunúsacha faoina dtomhaistear na dliteanais agus i luacháil na sócmhainní atá i seilbh na scéimeanna. Ní mór monatóireacht chúramach a dhéanamh ar an luaineacht leanúnach i leith luacháil na scéimeanna agus ní mór bearta a shainaithint ar féidir iad a chur chun feidhme, ar bhonn comhaontaithe, chun an riosca a bhaineann leis na scéimeanna a laghdú.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

Measann an Grúpa gurb é an cur chuige cuí is ceart a ghlacadh san fhadtréimhse chun an riosca sin a mhaolú ná na scéimeanna a thabhairt slán ó rioscaí i gcomhairle leis an bhfoireann. Tá CIÉ i mbun rannpháirtíochta leis an bhfoireann chun bearta a aithint agus a aontú d'fhonn na scéimeanna a thabhairt slán ó rioscaí. Bainistíonn an Grúpa a bhuiséid lena chinntiú go gcoinnítear cuntas cuí, sa ghearrthéarma, ar impleachtaí airgid a chuid oibleagáidí pinsin.

Gníomhaíochtaí an Lucht Bainistíochta

Chomh maith leis na bearta maolaitheacha a bhfuil cuntas orthu thuas, tá roinnt beart curtha i gcrích agus á gcur i gcrích go fóill ag lucht bainistíochta an Ghrúpa agus CIÉ, lena n-áirítear:

- Athbhreithniú leanúnach a dhéanamh ar rioscaí agus ar dheiseanna a bhfuil tionchar acu ar phlean gnó an Ghrúpa.
- Plé a dhéanamh leis an Údarás Náisiúnta Iompair agus leis an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt maidir leis an struchtúr cistithe cuí agus leis an nglantionchar airgeadais ar Iarnród Éireann, Bus Éireann agus Bus Átha Cliath.
- Plé le ionadaí foirne le bearta a aontú chun dul i ngleic le suíomh airgeadais cistí pinsean and Ghrúpa.
- Leanúint ar aghaidh ag cur i bhfeidhm tionscnaimh spárála costais agus ag déanamh dianmhonatóireachta orthu.
- Dianmhonatóireacht ag an bhfoireann bhainistíochta ar an staid airgid laethúil, seachtainiúil agus míosúil ar fud an Ghrúpa.
- Tionscnaimh chosanta ioncaim a chur chun feidhme agus gníomhaíochtaí nua a lorg chun ioncam a ghiniúint.

Litir Thacaíochta

Tá fianaise ar an tacaíocht leanúnach ón Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt le fáil sa litir thacaíochta dar dáta an 3 Aibreán 2018.

Deirtear sa litir go bhfuil an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt fós ag déanamh monatóireachta ar staid airgeadais CIÉ agus go bhfuil sí i mbun idirphlé le CIÉ maidir le bearta atá riachtanach chun inbhuanaitheacht airgeadais CIÉ a chosaint. Bíodh is go sonraítear sa litir nach bhféadfaí glacadh le rud ar bith sa litir mar ráthaíocht ar oibleagáidí nó dliteanais CIÉ, sonraítear inti freisin gurb é beartas an Rialtais go fóill é go bhfuil ar chumas ghnólacht CIÉ a chuid dliteanas a chomhlíonadh i gcónaí, agus go leanfaidh an Stát lena chearta scairshealbhóra a fheidhmiú agus é ina aidhm aige a áirithiú go mbainisteoidh CIÉ a chuid oibríochtaí ar bhealach a chuirfidh ar a chumas dó a chuid oibleagáidí go léir a chomhlíonadh go tráthúil. Luaitear freisin sa litir nár mhór go mbeadh dlí an Aontais Eorpaigh á chomhlíonadh ag aon ghníomhaíocht a bheidh le háireamh ag an Stát, lena n-áirítear rialacha a bhaineann le Státchabhair a bhféadfadh fógra agus faomhadh ón gCoimisiún a bheith ag teastáil ina leith.

Focal Scoir

I ndiaidh fiosrúchán cuí a dhéanamh agus an neamhchinnteacht agus na bearta maolaitheacha thuasluaite a mheas, tá ionchas réasúnach ag na Comhaltaí Boird gur leor an sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí trádála an Ghrúpa agus a shaoráidí bainc mar atá faoi láthair chun cistiú a dhéanamh ar riachtanais leanúnacha an Ghrúpa agus CIÉ maidir le sreabhadh airgid, agus chun cúnant airgeadais an Ghrúpa faoi shocruithe shaoráidí baincéireachta an Ghrúpa a chomhlíonadh, don tréimhse 12 mhí ar a laghad ón dáta ar ar ceadaíodh na ráitis airgeadais seo. Chomh maith leis sin, tá ionchas réasúnach acu go dtacóidh an Rialtas le bearta chun cobhsaíocht airgeadais a áirithiú.

Agus aird ar an méid atá sonraithe thuas, chinn na Comhaltaí Boird nach bhfágann na rioscaí thuasluaite gurb ann do neamhchinnteacht ábhartha a chaitheann amhras suntasach ar chumas an Ghrúpa leanúint ar aghaidh ag feidhmiú mar ghnóthas leantach.

Tá ionchas réasúnach ag na Comhaltaí Boird, ag féachaint do na nithe thuasluaite, go mbeidh acmhainní leordhóthanacha ag an nGrúpa agus CIÉ chun leanúint ag feidhmiú ar bhonn oibríochtúil ar feadh 12 mhí ar a laghad ón dáta ar ar ceadaíodh na ráitis airgeadais seo, agus measann siad gur cuí na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn an ghnóthais leantaigh.

3 Ioncam de réir Gníomhaíochta

Léirínn an t-ioncam na méideanna arna ndíorthú ó sholáthar seirbhísí a thagann faoi réim ghnáthghníomhaíochtaí an Ghrúpa, agus iad luaite glan ar cháin.

Is soláthraí seirbhísí iompair é an Grúpa go príomha, agus tá sé ag feidhmiú in oileán na hÉireann. Tá gach cuid de sheirbhís iompair an Ghrúpa á bainistiú ag eintiteas dlíthiúil ar leith. Feidhmíonn an Grúpa cuideachta a chuireann turais ar bun freisin – CIÉ Tours International Inc.

Déantar anailís mar seo a leanas ar an ioncam:

	CIÉ €000	CIÉ Tours International €000	Bus Átha Cliath €000	Bus Éireann €000	Iarnród Éireann €000	Iomlán 2017 €000	Iomlán 2016 €000
Gnóthas iarnróid	–	–	–	–	220,153	220,153	206,439
Rannóg lasta	–	–	–	–	4,868	4,868	5,199
Calafort Ros Láir	–	–	–	–	11,100	11,100	10,543
Seirbhísí iarnróid eile	–	–	–	–	28,642	28,642	22,341
Seirbhísí bóthair do phaisinéirí							
– Cathair Bhaile Átha Cliath	–	–	251,674	–	–	251,674	236,195
– Seirbhísí eile	–	–	–	309,289	–	309,289	313,781
Turais		106,602	–	–	–	106,602	99,064
Príomhghníomh-aíochtaí gnó	4,363	–	–	–	–	4,363	2,900
Ioncam idirghrúpa	(4,361)	–	–	–	–	(4,361)	(2,898)
Conarthaí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí ('OSP'):							
– Ioncam OSP (Nóta 12)	–	–	47,482	47,713	114,779	209,974	212,071
– Deontais eile ón Státchiste (Nóta 12)	–	–	–	–	95,988	95,988	104,586
– Deontais ioncaim (Nóta 12)	–	–	162	–	–	162	8,140
Ioncam iomlán	**2**	**106,602**	**299,318**	**357,002**	**475,530**	**1,238,454**	**1,218,361**

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

4 Costais an Bhonneagair Iarnróid

Faoi réir Threoir 91/440 ón Aontas Eorpach, rinneadh na costais seo a ríomh mar seo a leanas:

	2017 €000	2016 €000
Cistiú Bonneagair		
Conradh Ilbhliantúil	95,988	104,586
Muirir rochtana rianta	79,534	68,020
Deontais eile ón Státchiste	–	7,048
Ioncam tríú páirtí	25,476	19,275
Ioncam iomlán	200,998	198,929
An párolla agus costais ghaolmhara	(105,003)	(104,044)
Ábhair agus seirbhísí	(92,509)	(90,883)
Dímheas agus amúchadh glan ar amúchadh deontas caipitil	(5,300)	(5,213)
Iomlán na gcostas oibriúcháin	(202,812)	(200,140)
TRÚCDA roimh chostais oibriúcháin eisceachtúla	(1,814)	(1,211)
Costais eisceachtúla	(926)	(311)
Brabús/(caillteanas) ar dhíol sócmhainní seasta inláimhsithe	–	3
(Easnamh) don bhliain ar ghnáthghníomhaíochtaí roimh ús	(2,740)	(1,519)
Ús iníoctha agus muirir dá shamhail	(601)	(865)
(Easnamh) don bhliain ar ghnáthghníomhaíochtaí	(3,341)	(2,384)

5 An Párolla agus Costais Ghaolmhara

	2017 €000	2016 €000
Cuimsítear sna costais foirne (gan costais athstruchtúraithe san áireamh)		
Pá agus tuarastail	501,091	495,330
Costais leasa shóisialaigh	47,207	46,541
Costais eile a bhaineann le sochar scoir	74,497	47,077
	622,795	588,948
Obair dhílis chaipitlithe	(13,581)	(13,023)
Glanchostais foirne	**609,214**	**575,925**
Luach saothair agus díolaíochtaí na gComhaltaí Boird		
– i leith seirbhísí mar Chomhaltaí Boird	188	222
– i leith seirbhísí feidhmiúcháin	201	244
Luach saothair agus díolaíochtaí iomlána na gComhaltaí Boird	389	466
Iomlán chostas an phárolla agus na gcostas gaolmhar	**609,603**	**576,391**

As na costais iomlána i leith na foirne, tá €13.6 milliún (2016: €13.0 milliún) caipitlithe ina sócmhainní seasta inláimhsithe agus tá €609.2 milliún (2016: €575.9 milliún) á áireamh mar chostas sa chuntas brabúis agus caillteanais.

San áireamh i pá agus tuarastalacha tá:

	2017 €000	2016 €000
Tuarastal	389,611	378,310
Ragobair	31,389	32,571
Liúntais	80,091	84,449
	501,091	**495,330**

Tá an uimhir fostaí a raibh iomlán a gcuid sochar fostaí (seachas costais pinsean fostóra) lastigh de ghach banna €25,000 ó €50,000 suas don tréimhse tuairisciú leagtha amach thíos:

	2017	2016
€50,001 go €75,000	3,580	3,524
€75,001 go €100,000	493	512
€100,001 go €125,000	85	65
€125,001 go €150,000	15	21
€150,001 go €175,000	17	17
€175,001 agus os a chionn	12	10

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

Cúiteamh Daoine Tábhachtacha den Lucht Bainistíochta

Íocadh táillí Stiúrthóra leis na Comhaltaí Boird mar seo a leanas:

	2017 €	2016 €
Comhalta Boird		
Vivienne Jupp *(Cathaoirleach Neamhfheidhmiúcháin)*	16,354	31,500
Ultan Courtney	20,877	21,600
Frank Allen	13,936	–
Phil Gaffney	11,214	20,970
Bill McCamley	1,916	15,750
Aebhric McGibney	13,306	15,750
Stephen Hannon	1,313	–
John Moloney	15,750	15,750
Christine Moran	15,750	15,750
Aidan Murphy	14,339	21,600
Tom O'Connor	15,750	15,750
Ruairi O'Flynn	15,750	15,750
Niamh Walsh	15,750	15,750
Tommy Wynne	15,750	15,750

Áirítear leis an bpríomhlucht bainistíochta na Comhaltaí Boird agus lucht ardbhainistíochta an Ghrúpa. Léirítear thíos an cúiteamh a íocadh nó is iníoctha leis an bpríomhlucht bainistíochta as ucht seirbhísí fostaithe:

	2017 €000	2016 €000
Tuarastail agus sochair ghearrthéarmacha eile	1,150	1,274
Costais leasa shóisialaigh	90	97
Costais eile a bhaineann le sochair iarscoir	126	153
Sochair foirceannadh fostaíochta	171	–
	1,537	**1,524**

Speansais na Stiúrthóirí

San áireamh sna costais a cúitíodh le Comhaltaí an Bhoird tá:

	2017 €000	2016 €000
Cothabháil, taisteal agus lóistín	2	3
	2	**3**

Díoladh táillí de €6,023 chomh maith le speansais de €4,725, iomlán €10,748 le V. Jupp mar Chathaoirleach CIÉ Tours tar éis a dáta éirigh as i 2017.

Léirítear cúiteamh íoctha nó iníoctha le Príomhoifigeach Oibriúcháin agus Príomhoifigí Feidhmiúcháin an Ghrúpa ar son seirbhísí fostaí thíos:

	2017 €000	2016 €000
Tuarastail agus sochair ghearrthéarmacha eile	786	847
Costais eile a bhaineann le sochair iarscoir	118	146
Sochair foirceannadh fostaíochta	171	–
	1,075	**993**

Foirceannadh Fostaíochta agus Scaradh

	2017 €000	2016 €000
Scaradh	17,866	3,011
	17,866	**3,011**

Líon na mBall Foirne

Ba é meánlíon na ndaoine a bhí fostaithe ag CIÉ le linn na bliana airgeadais ná:

	2017	2016
CIÉ	259	248
Iarnród Éireann – Irish Rail	3,803	3,806
Bus Éireann – Irish Bus	2,530	2,532
Bus Átha Cliath – Dublin Bus	3,506	3,431
	10,098	**10,017**

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

6 Caiteachas Oibriúcháin Eile

Cuimsítear sna costais i ndáil le hábhair agus seirbhísí:

	2017 €000	2016 €000
Breosla, leictreachas agus bealaidh	84,122	101,751
Cáin bhóthair agus ceadúnais	1,368	1,345
Rátaí	4,083	4,056
Luach saothair na n-iniúchóirí	427	1,046
Léasanna oibriúcháin ar cíos	5,281	5,210
Conraitheoirí scoile	147,635	136,268
Éilimh um dhliteanas tríú páirtí agus dliteanas fostóirí	14,919	20,546
Ábhair agus seirbhísí eile	340,450	311,676
Costais oibriúcháin pinsean	1,553	1,857
	599,838	**583,755**

San áireamh i sna costais ábhair agus seirbhísí tá:

	2017 €000	2016 €000
Taisteal Náisiúnta agus and maireachtáil	1,488	1,472
Taisteal Idirnáisiúnta and maireachtáil	750	542
Fáilteachas	113	109
	2,351	**2,123**

Luach Saothair na nIniúchóirí

Nochtar sa tábla seo a leanas na táillí is iníoctha le Deloitte Ireland i leith na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2017. Níl CBL san áireamh sna méideanna seo.

	2017 €000	2016 €000
Iniúchóir reachtúil		
– Iniúchadh reachtúil ar chuideachtaí an Ghrúpa	204	205
– Seirbhísí ráthaíochta eile	61	46
– Seirbhísí comhairleoireachta cánach	47	20
– Seirbhísí eile nach mbaineann le hiniúchóireacht	115	708
	427	**979**

Leagtar amach sa tábla seo a leanas na méideanna is iníoctha le PricewaterhouseCoopers suas go dtí an lá ar éirigh siad as, an 4 Deireadh Fómhair 2016:

	2017 €000	2016 €000
Iniúchóir reachtúil		
– Iniúchadh reachtúil ar chuideachtaí an Ghrúpa	–	–
– Seirbhísí ráthaíochta eile	–	18
– Seirbhísí comhairleoireachta cánach	–	16
– Seirbhísí eile nach mbaineann le hiniúchóireacht	–	33
	–	**67**

	2017 €000	2016 €000
Méideanna is iníoctha leis an iniúchóir atá ann faoi láthair	427	979
Méideanna is iníoctha leis an iniúchóir a bhí ann roimhe seo	–	67
	427	**1,046**

Luaitear an t-easnamh don bhliain tar éis na méideanna seo a leanas a mhuirearú/(a chur de shochar na gcuntas):

	2017 €000	2016 €000
Fardal a ídíodh	158,840	172,329
Méadú ar an soláthar in aghaidh dífheidhmeacht fardail	785	89
Difríochtaí malairte eachtraí	(1,520)	552
(Brabús) ar dhiúscairt sócmhainní seasta	(12,204)	(8,311)
Léasanna oibriúcháin	5,251	5,210
Athstruchtúrú an ghnó	19,710	4,148
Socraíocht CBL	–	(29,313)
Dímheas ar na sócmhainní seasta inláimhsithe	274,596	284,549
Amúchadh na sócmhainní doláimhsithe	3,654	4,230
Amúchadh deontas	(229,370)	(238,344)

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

7 Míreanna Eisceachtúla

	2017 €000	2016 €000
Athstruchtúrú an ghnó	19,710	4,148
Socraíocht CBL	–	(50,621)
Méideanna is inaisíoctha le gníomhaireachtaí cistiúcháin maidir leis an tsocraíocht CBL	–	23,946
	19,710	**(22,527)**

Cuimsítear sna costais maidir le hathstruchtúrú an ghnó méideanna a eascraíonn as tionscnaimh athstruchtúraithe i rith na bliana. Thabhaigh Bus Átha Cliath €0.9 milliún, thabhaigh Bus Éireann €16.4 milliún, thabhaigh Cuideachta Sealbhaíochta CIÉ €0.4 milliún agus thabhaigh Iarnród Éireann €2.4 milliún.

8 Dímheas agus Amúchadh, Glan ar Amúchadh na nDeontas Caipitil

	2017 €000	2016 €000
Amúchadh na sócmhainní seasta doláimhsithe *(Nóta 14)*	3,654	4,230
Dímheas ar na sócmhainní seasta inláimhsithe *(Nóta 15)*	274,596	284,549
Amúchadh na ndeontas caipitil *(Nóta 23)*	(229,370)	(238,344)
	48,880	**50,435**

9 Brabús ar Dhiúscairt Sócmhainní Inláimhsithe

	2017 €000	2016 €000
Brabús ar dhiúscairt talún agus foirgneamh	11,865	7,349
Brabús ar dhiúscairt rothstoic, feithiclí, gléasra agus innealra	339	962
	12,204	**8,311**

10 Glanchostas Úis

(a) Ús Infhála agus Muirir dá Shamhail

	2017 €000	2016 €000
Ioncam úis ar thaiscí gearrthéarmacha	104	436

(b) Ús Iníoctha agus Muirir dá Shamhail

	2017 €000	2016 €000
Ús iníoctha ar iasachtaí agus ar rótharraingtí	1,981	2,823
Ús iníoctha ar léasanna airgeadais	14	23
Costas iomlán úis ar dhliteanais airgeadais nach bhfuil á dtomhas ar a luach cóir tríd an gcuntas brabúis agus caillteanais	1,995	2,846
Glanchostas úis ar phleananna pinsean le sochar sainithe	12,514	6,612
Leachtú na soláthairtí lascaine	137	154
Iomlán an úis iníoctha agus na muirear dá shamhail	**14,646**	**9,612**

(c) Glanchostas Úis

	2017 €000	2016 €000
Ús infhála agus muirir dá shamhail	104	436
Ús iníoctha agus muirir dá shamhail	(14,646)	(9,612)
Glanchostas úis	**(14,542)**	**(9,176)**

11 Cáin Ioncaim

(a) Costas Cánach san áireamh sa Chuntas Brabúis agus Caillteanais

	2017 €000	2016 €000
Muirear cánach corparáide eachtraí ar an mbrabús don bhliain airgeadais	**1,114**	1,255
Costas cánach reatha don bhliain airgeadais	*1,114*	*1,255*
Cáin ar bhrabús ar ghnáthghníomhaíochtaí	**1,114**	**1,255**

(b) Costas Cánach a bhaineann le Míreanna arna nAithint san Ioncam Cuimsitheach Eile

	2017 €000	2016 €000
Cáin reatha	–	–
Cáin iarchurtha	–	–
– Cáin iarchurtha ar atomhas an ghlandliteanais sochar sainithe	–	–
Costas cánach iomlán a bhaineann le míreanna arna n-aithint san ioncam cuimsitheach eile	**–**	**–**

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

(c) Costas Cánach a bhaineann le Míreanna arna nAithint sa Chothromas

	2017 €000	2016 €000
Cáin reatha	–	–
Cáin iarchurtha	–	–
Costas cánach iomlán a bhaineann le míreanna arna n-aithint sa chothromas	**–**	**–**

(d) Réiteach an Chostais Cánach

Ní hionann an cháin arna measúnú don bhliain airgeadais agus an cháin a cinneadh tríd an ráta caighdeánach cánach corparáide i bPoblacht na hÉireann a chur i bhfeidhm ar an mbarrachas don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2017, is é sin 12.5% (2016: 12.5%). Mínítear na difríochtaí anseo thíos:

	2017 €000	2016 €000
Barrachas/(easnamh) ar ghnáthghníomhaíochtaí roimh cháin	(41,915)	29,442
Barrachas/(easnamh) méadaithe faoin ráta caighdeánach cánach i bPoblacht na hÉireann i leith na bliana airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2017, is é sin 12.5% (2016: 12.5%)	(5,239)	3,680
Tionchar de bharr:		
Ioncam nach bhfuil faoi réir cánach	(62,789)	(67,910)
Ráta cánach níos airde ar thuillimh thar lear	1,783	436
Speansais nach bhfuil asbhainteach chun críocha cánach	623	–
Dímheas sa bhreis ar liúntais chaipitiúla	27,501	31,498
Úsáid na gcaillteanas cánach	–	–
Caillteanais chánach neamhfhaoisimh arna dtabhairt ar aghaidh	32,427	29,229
Ioncam atá faoi réir ráta cánach níos airde	6,662	3,298
Difríochtaí eile	146	1,024
Cáin bhrabúis ar ghnáthghníomhaíochtaí	**1,114**	**1,255**

Níor aithníodh sócmhainn cánach iarchurtha féideartha €917 milliún (2016: €892 milliún) maidir le caillteanais charntha arna dtabhairt ar aghaidh, toisc nach cinnte go ndéanfar iad a aisghabháil sa todhchaí i gcoinne brabúis inchánacha.

12 Oibleagáidí Seirbhíse Poiblí agus Deontais Eile ón Státchiste

Tá na deontais is iníoctha le Córas Iompair Éireann i gcomhréir leis na Rialacháin ábhartha ón Aontas Eorpach lena rialaítear cúnamh Stáit do ghnóthais iompair.

	2017 €000	2016 €000
Cuntas Brabúis agus Caillteanais		
Oibleagáid Seirbhíse Poiblí	209,974	212,071
Deontais eile ón Státchiste	95,988	104,586
Deontais ioncaim eile	2,330	8,140
	308,292	324,797
Clár Comhardaithe		
Deontais chaipitil *(Nóta 23)*	138,048	106,108
Deontais chaipitil eile	2,418	–
Iomlán na hOibleagáide Seirbhíse Poiblí agus na nDeontas eile ón Státchiste	**448,758**	**430,905**
Fo-Cheannteideal B7 de Vóta 31 de chuid Dháil Éireann – Oibleagáid Seirbhíse Poiblí		
Bus Átha Cliath – Dublin Bus (ioncam)	47,482	59,558
Bus Éireann – Irish Bus (ioncam)	47,713	41,873
Iarnród Éireann – Irish Rail (ioncam)	114,779	110,640
Bus Éireann – Irish Bus (caipiteal)	–	511
Iarnród Éireann – Irish Rail (caipiteal)	32,202	22,420
	242,176	**235,002**
Fo-Cheannteideal B8 de Vóta 31 de chuid Dháil Éireann – Infheistíocht Chaipitiúil		
Conradh Ilbhliantúil Bainistíochta Bonneagair (ioncam)	95,988	104,586
Conradh Ilbhliantúil Bainistíochta Bonneagair (caipiteal)	62,783	21,414
Deontais ón Státchiste i gcomhair bonneagair agus infheistíocht chaipitiúil	45,439	61,676
Deontais eile ón Státchiste	2,372	8,074
	206,582	**195,750**
Cistiú iomlán faoi Vóta 31 de chuid Dháil Éireann	**448,758**	**430,752**
Deontais eile		
Deontais eile lena n-áirítear deontais stáit agus deontais ón Aontas Eorpach do ghníomhaíochtaí nach dtagann faoin Oibleagáid Seirbhíse Poiblí	–	153
Iomlán na ndeontas OSP, na ndeontas ón Státchiste agus na ndeontas eile	**448,758**	**430,905**

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

Níl aon choinníollacha neamh-chomhlíonta ná teagmhais eile ag gabháil le deontais a aithníodh mar ioncam.

Déanann CIÉ taifead ar dheontais faoin tSamhail Fabhraithe a cheadaítear faoi alt 24 de FRS102.

Déantar méid agus téarma na ndeontas caipitil a amúchadh thar shaol úsáideach na sócmhainní gaolmhara. Áirítear deontais ioncaim sa chuntas brabúis agus caillteanais comhdhlúite ina n-iomláine sa bhliain ábhartha.

Rinneadh méid comparáideach na bliana roimhe a athlua chun léiriú níos fearr a thabhairt ar ghníomhaíocht an Ghrúpa.

	An Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt	An tÚdarás Náisiúnta Iompair	Iomlán	An Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt	An tÚdarás Náisiúnta Iompair	Iomlán
	2017	**2017**	**2017**	**2016**	**2016**	**2016**
	€000	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**
Caipiteal faoi Vóta B8	158,770	76,259	235,029	134,000	60,949	194,949
Inrochtaineacht faoi Vóta B8	–	1,337	1,337	–	801	801
Iomlán	**158,770**	**77,596**	**236,366**	**134,000**	**61,750**	**195,750**

Tá foinse na gcistí ón Stát a fuarthas le linn na mblianta féilire 2016 agus 2017 teoranta do thionscadail ar leith.

13 Glantoradh CIÉ i leith na Bliana

Rinne Eintiteas CIÉ glancaillteanas €10 milliún i leith na bliana (2016: barrachas €65 milliún).

14 Sócmhainní Seasta Doláimhsithe

An Grúpa

	Bogearraí Ríomhaire €000	Iomlán €000
An bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2016		
Suim ghlanluacha thosaigh	9,036	9,036
Breiseanna	2,445	2,445
Diúscairtí	–	–
Amúchadh	(4,230)	(4,230)
Suim ghlanluacha	**7,251**	**7,251**
Amhail an 31 Nollaig 2016		
Costas	60,562	60,562
Amúchadh agus lagú carntha	(53,311)	(53,311)
Suim ghlanluacha	**7,251**	**7,251**
Don bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2017		
Suim ghlanluacha thosaigh	7,251	7,251
Breiseanna	5,802	5,802
Diúscairtí	(20)	(20)
Amúchadh	(3,654)	(3,654)
Suim ghlanluacha	**9,379**	**9,379**
Amhail an 31 Nollaig 2017		
Costas	66,344	66,344
Amúchadh agus lagú carntha	(56,965)	(56,965)
Suim ghlanluacha	**9,379**	**9,379**

Eintiteas CIÉ

	Bogearraí Ríomhaire €000	Iomlán €000
An bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2016		
Suim ghlanluacha thosaigh	66	66
Breiseanna	191	191
Diúscairtí	–	–
Amúchadh	(77)	(77)
Suim ghlanluacha	**180**	**180**
Amhail an 31 Nollaig 2016		
Costas	15,920	15,920
Amúchadh agus lagú carntha	(15,740)	(15,740)
Suim ghlanluacha	**180**	**180**
Don bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2017		
Suim ghlanluacha thosaigh	180	180
Breiseanna	1,485	1,485
Diúscairtí	–	–
Amúchadh	(88)	(88)
Suim ghlanluacha	**1,577**	**1,577**
Amhail an 31 Nollaig 2017		
Costas	17,405	17,405
Amúchadh agus lagú carntha	(15,828)	(15,828)
Suim ghlanluacha	**1,577**	**1,577**

Cuimsítear bogearraí ríomhaire sna sócmhainní doláimhsithe. Déantar bogearraí ríomhaire a thomhas ar a gcostas lúide caillteanais charntha de bharr amúchadh agus lagú. Níor aithníodh aon chaillteanais de bharr lagú sa bhliain (2016: €nialas). Déantar bogearraí ríomhaire a amúchadh thar a saol úsáideach tuartha, atá idir 3 agus 5 bliana.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

15 Sócmhainní Seasta Inláimhsithe

Grúpa

	Línte agus Oibreacha Iarnróid €000	Rothstoc Iarnróid €000	Feithiclí Paisinéirí Bóthair €000	Feithiclí Lasta Bóthair €000	Talamh agus Foirgnimh €000	Gléasra agus Innealra €000	Comhar-thaíocht €000	Dugaí, Cuanta agus Céanna €000	Iomlán €000
An bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2016									
Suim ghlanluacha thosaigh	918,245	590,109	211,463	–	773,519	178,733	358,751	32,789	3,063,609
Breiseanna	23,525	35,528	75,405	–	12,924	23,786	9,819	201	181,188
Athaicmiú	(5,435)	–	–	–	–	–	–	–	(5,435)
Diúscairtí	–	(1)	(435)	–	(552)	(8)	–	–	(996)
Dímheas	(75,356)	(88,086)	(44,850)	–	(16,537)	(37,421)	(20,884)	(1,415)	(284,549)
Suim ghlanluacha	**860,979**	**537,550**	**241,583**	**–**	**769,354**	**165,090**	**347,686**	**31,575**	**2,953,817**
Amhail an 31 Nollaig 2016									
Costas	2,199,981	1,444,691	711,991	–	947,955	658,174	626,869	57,169	6,646,830
Dímheas agus lagú carntha	(1,339,002)	(907,141)	(470,408)	–	(178,601)	(493,084)	(279,183)	(25,594)	(3,693,013)
Suim ghlanluacha	**860,979**	**537,550**	**241,583**	**–**	**769,354**	**165,090**	**347,686**	**31,575**	**2,953,817**
Don bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2017									
Suim ghlanluacha thosaigh	860,979	537,550	241,583	–	769,354	165,090	347,686	31,575	2,953,817
Breiseanna	40,174	35,393	65,401	–	7,602	30,629	5,310	204	184,713
Athaicmiú	5,435	(143)	–	–	(5,435)	122	21	–	–
Diúscairtí	(534)	(161)	(64)	–	(615)	(234)	–	–	(1,608)
Dímheas	(70,083)	(85,409)	(50,580)	–	(16,762)	(29,476)	(21,030)	(1,256)	(274,596)
Suim ghlanluacha	**835,971**	**487,230**	**256,340**	**–**	**754,144**	**166,131**	**331,987**	**30,523**	**2,862,326**
Amhail an 31 Nollaig 2017									
Costas	2,245,056	1,479,780	777,328	–	949,507	688,691	632,200	57,373	6,829,935
Dímheas agus lagú carntha	(1,409,085)	(992,550)	(520,988)	–	(195,363)	(522,560)	(300,213)	(26,850)	(3,967,609)
Suim ghlanluacha	**835,971**	**487,230**	**256,340**	**–**	**754,144**	**166,131**	**331,987**	**30,523**	**2,862,326**

I rith na bliana airgeadais, dhiúscair an Grúpa sócmhainní seasta inláimhsithe ag a raibh suim ghlanluacha €1,606,000. Tá costas €1,707,620,000 luaite leis na sócmhainní mar aon le dímheas agus lagú carntha €1,706,014,000. Is é €12,204,000 (2016: €8,311,000) an brabús ar dhiúscairt na sócmhainní seasta inláimhsithe sin.

(a) Bheartaigh an Grúpa leas a bhaint as an tsamhail chostais ar dháta an aistrithe chun FRS 102 maidir le talamh agus foirgnimh.

(b) Rinneadh feithiclí paisinéirí bóthair a raibh costas €115,191,000 (2016: €121,630,000) luaite leo a dhímheas go hiomlán ach tá siad fós in úsáid ag dáta an chláir comhardaithe.

(c) Áirítear leis na feithiclí paisinéirí bóthair thuas aitheantas ar 83 bus a ceannaíodh faoi chomhaontú léasúcháin bus leis an Údarás Náisiúnta Iompair (NTA). Cuireadh na 83 bus a aithníodh in 2017 ar chostas €29,023,000 i mbun seirbhíse le linn na tréimhse idir an 27 Iúil 2017 agus an 31 Nollaig 2017. Cuireadh 17 mbus breise a ceannaíodh faoin gcomhaontú léasúcháin bus sin i mbun seirbhíse i mí Eanáir 2018. Tá an 100 bus a ceannaíodh srianta lena n-úsáid do sheirbhísí iompair phoiblí amháin.

(d) San áireamh sna sócmhainní seasta inláimhsithe tá méideanna, mar atá sonraithe thíos, a bhaineann le rothstoc iarnróid agus gléasra agus innealra (trealamh ríomhaireachta) atá ar seilbh faoi léasanna airgeadais, faoinarb amhlaidh gur ag an nGrúpa atá na rioscaí agus an luach saothair go léir nach beag a bhaineann le húinéireacht sócmhainne, seachas an teideal dlí:

	2017 €000	**2016 €000**
Costas	741	100,784
Dímheas carntha	(572)	(92,880)
Glanluach de réir na leabhar amhail an 31 Nollaig	169	7,904
Dímheas don bhliain	**(149)**	**(2,119)**

(e) San áireamh sna méideanna breise thuasluaite tá íocaíochtaí ar cuntas a bhaineann le sócmhainní atá sonraithe thíos ach nach raibh in úsáid go fóill:

	2017 €000	**2016 €000**
Rothstoc Iarnróid	–	730
Gléasra agus Innealra	273	138
Feithiclí Paisinéirí Bóthair	4,200	1,630
	4,473	**2,498**

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

Eintiteas CIÉ

	Talamh agus Foirgnimh €000	Gléasra agus Innealra €000	Iomlán €000
An bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2016			
Suim ghlanluacha thosaigh	766,133	3,465	769,598
Breiseanna	12,921	1,703	14,624
Diúscairtí	(552)	–	(552)
Dímheas	(16,437)	(1,636)	(18,073)
Suim ghlanluacha	**762,065**	**3,532**	**765,597**
Amhail an 31 Nollaig 2016			
Costas	939,100	23,110	962,210
Dímheas agus lagú carntha	(177,035)	(19,578)	(196,613)
Suim ghlanluacha	**762,065**	**3,532**	**765,597**
Don bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2017			
Suim ghlanluacha thosaigh	762,065	3,532	765,597
Breiseanna	7,449	13	7,462
Diúscairtí	(613)	–	(613)
Dímheas	(16,688)	(1,994)	(18,682)
Suim ghlanluacha	**752,213**	**1,551**	**753,764**
Amhail an 31 Nollaig 2017			
Costas	945,936	23,123	969,059
Dímheas agus lagú carntha	(193,723)	(21,572)	(215,295)
Suim ghlanluacha	**752,213**	**1,551**	**753,764**

16 Sócmhainní Airgeadais

Grúpa

	Scaireanna Liostaithe		Scaireanna Neamhliostaithe		Iomlán	
	2017 €000	**2016 €000**	**2017 €000**	**2016 €000**	**2017 €000**	**2016 €000**
Costas amhail an 1 Eanáir	34	34	13	13	47	47
Lagú	(34)	(34)	(13)	(13)	(47)	(47)
Diúscairt	–	–	–	–	–	–
Glanluach de réir na Leabhar amhail an 31 Nollaig	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**

Cuimsítear sna sócmhainní airgeadais scaireanna liostaithe agus scaireanna neamhliostaithe. Baineann na scaireanna le stoic iompair agus stoic chogaidh atá i seilbh an Ghrúpa.

Eintiteas CIÉ

	Fochuideachtaí		Scaireanna Liostaithe		Scaireanna Neamhliostaithe		Iomlán	
	2017 €000	**2016 €000**	**2017 €000**	**2016 €000**	**2017 €000**	**2016 €000**	**2017 €000**	**2016 €000**
Costas amhail an 1 Eanáir	294,246	294,246	34	34	13	13	294,293	294,293
Lagú	–	–	(34)	(34)	(13)	(13)	(47)	(47)
Glanluach de réir na Leabhar amhail an 31 Nollaig	**294,246**	**294,246**	**–**	**–**	**–**	**–**	**294,246**	**294,246**

Cuimsítear sna sócmhainní airgeadais infheistíochtaí trádála agus infheistíochtaí i bhfochuideachtaí.

Cuimsítear san infheistíocht i bhfochuideachtaí scaireanna cothromais in Iarnród Éireann, Bus Éireann, Bus Átha Cliath, agus CIÉ Tours International (fochuideachta i Stáit Aontaithe Mheiriceá). Níl na scaireanna sin á dtrádáil go poiblí.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

17 Stoic

Grúpa

	2017 €000	2016 €000
Ábhair chothabhála agus páirteanna spártha	28,954	29,604
Stoc bonneagair	18,399	18,319
Breosla, bealaí agus stoic éagsúla eile	10,639	11,281
	57,992	**59,204**
Stoc a ídíodh le linn na bliana:		
Ábhair agus breosla	158,840	172,329

Áirítear sna méideanna sin páirteanna agus comhpháirteanna nach mór a bheith ar seilbh chun freastal ar riachtanais oibriúcháin fhadtéarmacha. Níl an difríocht idir an costas ceannaigh agus an costas athsholáthair ábhartha.

Luaitear an stoc tar éis soláthar €19,747,000 a dhéanamh in aghaidh lagú (2016: €18,893,000) i ndáil le stoc críon agus stoc a bhfuil damáiste déanta dó.

18 Féichiúnaithe

Grúpa

	2017 €000	2016 €000
Féichiúnaithe trádála	29,014	24,424
Méideanna atá dlite ón Roinn Oideachais agus Scileanna	8,360	8,335
Ionstraimí airgeadais díorthacha	10,723	3,332
Féichiúnaithe eile agus ioncam fabhraithe	25,308	21,423
	73,405	**57,514**

Luaitear na féichiúnaithe tar soláthar €1,155,000 a dhéanamh in aghaidh lagú (2016: €831,000). Áirítear leis na hionstraimí airgeadais díorthaigh méideanna a bheidh dlite tar éis bliain amháin dar luach €1,907,000 (2016: €416,000).

Eintiteas CIÉ

	2017 €000	2016 €000
Féichiúnaithe trádála	1,875	754
Ionstraimí airgeadais díorthacha	10,723	3,332
Féichiúnaithe eile agus ioncam fabhraithe	14,801	8,252
	27,399	**12,338**

Luaitear na féichiúnaithe tar éis soláthar €358,000 a dhéanamh in aghaidh lagú (2016: €386,000). Áirítear leis na hionstraimí airgeadais díorthaigh méideanna a bheidh dlite tar éis bliain amháin dar luach €1,907,000 (2016: €416,000).

19 Creidiúnaithe (Méideanna atá Dlite laistigh de Bhliain Amháin)

Grúpa

	2017 €000	2016 €000
Rótharraingt bhainc	–	–
Iasachtaí bainc *(Nóta 21)*	13,000	13,000
Oibleagáidí léasa airgeadais *(Nóta 21)*	139	132
Creidiúnaithe trádála	74,527	73,810
Cáin ioncaim asbhainte faoi ÍMAT	9,459	12,023
Árachas sóisialta pá-choibhneasa	5,901	7,085
Cáin bhreisluacha agus cánacha eile	7,261	5,092
Creidiúnaithe eile	44,834	41,083
Fabhruithe	60,698	42,171
Ionstraimí airgeadais díorthacha	1,341	4,060
Ioncam deontais iarchurtha *(Nóta 23)*	218,501	222,539
Ioncam iarchurtha	45,053	42,719
	480,714	**463,714**
Creidiúnaithe i leith cánachais agus árachas sóisialta áirithe anseo thuas	22,621	24,200

Eintiteas CIÉ

	2017 €000	2016 €000
Rótharraingt bhainc	–	–
Iasachtaí bainc *(Nóta 21)*	13,000	13,000
Oibleagáidí léasa airgeadais *(Nóta 21)*	139	132
Creidiúnaithe trádála	1,195	835
Méideanna atá dlite d'fhochuideachtaí	242,160	209,868
Cáin ioncaim asbhainte faoi ÍMAT	839	848
Árachas sóisialta pá-choibhneasa	110	107
Cáin bhreisluacha agus cánacha eile	479	827
Creidiúnaithe eile	27,866	27,151
Fabhruithe	6,478	1,475
Ionstraimí airgeadais díorthacha	1,341	4,060
Ioncam deontais iarchurtha *(Nóta 23)*	10,906	11,050
	304,513	**269,353**
Creidiúnaithe i leith cánachais agus árachas sóisialta áirithe anseo thuas	1,428	1,782

Tá na méideanna atá dlite d'fhochuideachtaí neamhurraithe, tá siad saor ó ús, níl aon dáta aisíocaíochta socraithe ina leith agus tá siad iníoctha ar éileamh. Cé go bhfuil na méideanna atá dlite d'fhochuideachtaí iníoctha ar éileamh, ní mheasann na Comhaltaí Boird go mbeidh ar CIÉ na méideanna a aisíoc cuíosach luath amach anseo.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

20 Creidiúnaithe (Méideanna atá Dlite tar éis níos mó ná Bliain Amháin)

An Grúpa agus Eintiteas CIÉ

	2017 €000	2016 €000
Iasachtaí bainc *(Nóta 21)*	15,000	27,877
Léasanna airgeadais *(Nóta 21)*	–	140
Cáin bhreisluacha nach bhfuil in-aisghabhála ar léasanna airgeadais *(Nóta 21)*	–	26
Ionstraimí airgeadais díorthacha	485	–
	15,485	**28,043**

21 Iasachtaí

An Grúpa agus Eintiteas CIÉ – Iasachtaí Bainc

Tá na hiasachtaí bainc san áireamh leis na creidiúnaithe agus tá siad in-aisíoctha mar seo a leanas:

	2017 €000	2016 €000
Tráth nach mó ná bliain amháin *(Nóta 19)*	13,000	13,000
Tar éis bliain amháin agus tráth nach mó ná cúig bliana *(Nóta 20)*	15,000	27,877
	28,000	**40,877**

Iasacht théarmach is ea na hiasachtaí bainc, a bheidh aisíoctha ina n-iomláine faoi mhí Iúil 2018. Is é an t-ús ar an iasacht théarmach an ráta céatadánach in aghaidh na bliana, arb ionann é agus comhiomlán EURIBOR móide corrlach. Cuireadh corrlach 2.25% i bhfeidhm ar feadh 2017, mar gheall gur lú ná 2 an coibhneas idir glanfhiach an Ghrúpa agus an TRÚCDA i leith na bliana.

Amhail dáta an chláir comhardaithe tá iasachtaí ar fiú €28.0 milliún (2016: €40.9 milliún) ag an nGrúpa. Tá na hiasachtaí sin trasráthaithe ag Bus Átha Cliath, Bus Éireann, CIÉ agus Iarnród Éireann.

An Grúpa agus Eintiteas CIÉ – Léasanna Airgeadais

Tá na léasanna airgeadais san áireamh leis na creidiúnaithe agus tá siad in-aisíoctha mar seo a leanas:

	2017 €000	2016 €000
Tráth nach mó ná bliain amháin *(Nóta 19)*	139	132
Tar éis bliain amháin agus tráth nach mó ná cúig bliana *(Nóta 20)*	–	140
	139	**272**

Baineann an léas airgeadais le sócmhainní crua-earraí ríomhaire (Líonra Limistéar Stórála), atá ar léas ó chuideachta léasaithe speisialaithe, arb iad an t-urrús a thug CIÉ i leith an dliteanais léasa airgeadais.

Tá an léas sin faoi réir ráta 5.78% agus tá sé inaisíoctha i dtráthchodanna ráithiúla thar an bhliain seo chugainn.

22 Soláthairtí le haghaidh Dliteanas agus Muirear

Grúpa

	Dliteanas Tríú Páirtí agus Dliteanas Fostóirí €000	Cúrsaí Comhshaoil €000	Athstruchtúrú €000	Oibríochtúil/ Eile €000	Dlíthiúil agus nithe gaolmhara €'000	Iomlán €000
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir 2016	176,262	6,691	4,066	23,964	4,999	215,982
Úsáidte i rith na bliana	(13,428)	(3,869)	(66)	(6,152)	298	(23,217)
Aistriú ón gcuntas brabúis agus caillteanais	20,562	4,721	1,563	3,689	231	30,766
Iarmhéid tugtha ar aghaidh amhail an 31 Nollaig 2016	**183,396**	**7,543**	**5,563**	**21,501**	**5,528**	**223,531**
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir 2017	183,396	7,543	5,563	21,501	5,528	223,531
Úsáidte i rith na bliana	(13,666)	(12,499)	(786)	(954)	(4,089)	(31,944)
Aistriú ón gcuntas brabúis agus caillteanais	14,801	18,787	628	5,126	1,153	40,495
Iarmhéid tugtha ar aghaidh amhail an 31 Nollaig 2017	**184,531**	**13,831**	**5,405**	**25,673**	**2,592**	**232,032**

Tugann an faisnéisiú thuas sonraí faoi Dliteanas Tríú Páirtí agus Dliteanas Fostóirí agus Dlíthiúil agus nithe gaolmhara mar is gá faoin gCód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016, níor taispeánadh an uimhir cásanna mar gheall ar íogaireacht tráchtála.

Eintiteas CIÉ

	Cúrsaí Comhshaoil €000	Athstruchtúrú €000	Oibríochtúil/ Eile €000	Dlíthiúil agus nithe gaolmhara €'000	Iomlán €000
Iarmhéid amhAail an 1 Eanáir 2016	978	1,500	332	184	2,994
Úsáidte i rith na bliana	(715)	–	(14)	(10)	(739)
Aistriú ón gcuntas brabúis agus caillteanais	3	5	15	–	23
Iarmhéid tugtha ar aghaidh amhail an 31 Nollaig 2016	**266**	**1,505**	**333**	**174**	**2,278**
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir 2017	266	1,505	333	174	2,278
Úsáidte i rith na bliana	–	–	(9)	(1)	(10)
Aistriú ón gcuntas brabúis agus caillteanais	(14)	(346)	–	–	(360)
Iarmhéid tugtha ar aghaidh amhail an 31 Nollaig 2017	**252**	**1,159**	**324**	**173**	**1,908**

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

Athshtruchtúrú an Ghrúpa

Baineann an soláthar athstruchtúraithe le méideanna is iníoctha ag eascairt as tionscnaimh sábhála costais a chur chun feidhme ar bhonn leanúnach. Meastar go n-úsáidfear an soláthar sin in 2018.

Cúrsaí Comhshaoil

Tá aoiseanna éagsúla ag an talamh agus na foirgnimh atá á n-áitiú ag cuideachtaí an Ghrúpa. Baineann an soláthar comhshaoil le móroibreacha tógála nach mór a chur i gcrích faoi láthair chun oibleagáidí an Ghrúpa a chomhlíonadh faoi reachtaíocht Chomhshaoil agus faoi reachtaíocht Sláinte agus Sábháilteachta.

Oibríochtúil/Eile

Ar an 31 Nollaig 2017 bhí €25.7 milliún (2016: €21.5 milliún) ag an nGrúpa i leith soláthairtí eile. Bhain €25.6m (2016: €21.3 milliún) díobh le soláthairtí oibríochtúil agus bhain €0.1 milliún (2016: €0.1 milliún) le héilimh eile agus bhain nialas (2016: €0.1 milliún) le cáin iarchurtha.

Cúrsaí Dlíthiúla agus Gaolmahara

Ar an 31 Nollaig 2017 bhí €2.6 milliún (2016: €5.5 milliún) ag an nGrúpa i leith soláthairtí dlí agus cúrsaí gaolmhara.

Dliteanas Tríú Páirtí agus Dliteanas Fostóirí

Ina cháil mar chomhlacht féinrialaithe, feidhmíonn CIÉ samhail féinárachais faoina n-iompraíonn na cuideachtaí oibríocha an riosca airgeadais a bhaineann le costas éileamh, faoi réir teagmhais aonuaire áirithe agus uasteorainneacha árachais bliantúla i gcás na n-éileamh Tríú Páirtí.

Déantar aon chaillteanais nach bhfuil cumhdaithe ag árachas seachtrach a chur de mhuirear ar an gcuntas brabúis agus caillteanais.

Déantar soláthar ag deireadh na bliana do chostas measta (gan lascaine) na n-íocaíochtaí todhchaí is gá chun dliteanais a ghlanadh atá tabhaithe ach nach bhfuil íoctha ar dháta an chláir comhardaithe, lena n-áirítear costas na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil tuairiscithe fós agus na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil tuairiscithe go leordhóthanach fós.

Léiríonn na soláthairtí atá taifeadta meastachán is fearr na stiúrthóirí ar an gcaiteachas a bheidh de dhíth chun na hoibleagáidí a ghlanadh, agus bhaineadar leas as saineolas de chuid láimhseálaithe éileamh ón gcuideachta féin a bhfuil an-taithí acu ar an obair sin agus as comhairle achtúireach agus comhairle dlí ó shaineolaithe seachtracha. Áirítear leis an meastachán is fearr meastacháin ar sheirbhísí a sholáthraítear go seachtrach maidir le héilimh a bhainistiú ach ní áirítear leis forchostas inmheánacha na Rannóige Imscrúduithe.

Agus costas measta na ndliteanas féideartha neamhíoctha á ríomh, déanann láimhseálaithe éileamh atá oilte san obair sin meastacháin i leith na gcásanna éagsúla agus bíonn na meastacháin sin faoi réir beartais agus nósanna imeachta seanbhunaithe. Baineann na láimhseálaithe éileamh leas as an taithí agus an eolas atá acu agus iad ag féachaint ar chúinsí sonracha na n-éileamh ar leith. Leagtar síos an chainníocht agus aird á tabhairt ar an bhfaisnéis agus an comhfhreagras go léir atá ar fáil maidir le cúinsí sonracha an éilimh, amhail tuarascálacha cigireachta, tuarascálacha leighis, comhairle dlí agus/nó comhairle ó shaineolaithe eile, fasaigh ó Leabhar na gCainníochtaí agus/nó fasaigh chúirte i ndáil le dliteanais a bhfuil cosúlachtaí idir iad agus an ceann atá faoi chaibidil. Cuirtear éilimh atá os cionn teorainneacha áirithe faoi bhráid láimhseálaithe éileamh sinsearacha.

Déantar meastachán ar chostas deiridh na n-éileamh nach bhfuil socraithe go fóill ansin i gcomhairle le hachtúirí seachtracha. Baineann na hachtúirí leas as réimse teicnící caighdeánacha chun éilimh a réamh-mheas, amhail Modh an Mheánchostais in aghaidh an Éilimh, an Modh Forbartha, Modh na Creidiúnachta agus Modh na nÉileamh Mór. Is iondúil go mbíonn samhaltú matamaitice an achtúire bunaithe ar anailís staitistiúil ar thaithí stairiúil, modh anailíse ina nglactar leis go mbeidh patrún forbartha na n-éileamh reatha ag teacht leis an bpatrún bunaithe. Cuirtear san áireamh, áfach, athrú nó neamhchinnteacht ar bith a d'fhéadfadh na staitisticí bunúsacha a chur as a riocht, agus athrú nó neamhchinnteacht ar bith a d'fhéadfadh a fhágáil go dtiocfadh méadú nó laghdú ar na dliteanais fhéideartha i gcomparáid le costas na n-éileamh a socraíodh roimhe sin. Samplaí díobh sin is ea athruithe ar an dlí ábhartha, éifeacht an bhoilscithe, athruithe ar an ngníomhaíocht oibríochta agus an tionchar a bheadh ag caillteanais mhóra. Déantar soláthairtí a ríomh ar leithligh do gach ceann de Chuideachtaí Oibríocha an Ghrúpa i gcás gach aicme gnó.

Déantar timpistí a bhíonn thar a bheith tromchúiseach a mheas ar leithligh ó na meáin a léirítear faoin tsamhail achtúireach.

Cé go nglacann an Grúpa gach céim réasúnach lena chinntiú go mbeidh an fhaisnéis chuí aige maidir lena neamhchosaint ar éilimh, is gné dhílis é agus dliteanais á meas go bhféadfadh sé a theacht chun solais nach ionann na dliteanais deiridh agus na luachálacha tosaigh de réir mar a leanfar ar aghaidh le himscrúduithe agus a nochtfar sonraí. Murab ionann torthaí na n-éileamh agus na toimhdí is bonn le meastacháin is fearr na stiúrthóirí, d'fhéadfadh dliteanas breise a bheith i gceist.

Déantar soláthairtí in aghaidh éileamh a ríomh mar mhéid comhlán gan aisghabháil athárachais ar bith san áireamh. Aithnítear aisghabhálacha athárachais sa chuntas brabúis agus caillteanais de réir mar a fhaightear iad.

23 Ioncam Iarchurtha

Áirítear sa chuntas seo deontais neamh-inaisíoctha ón Aontas Eorpach agus ón Státchiste a chuirfear chun sochair an chuntais brabúis agus caillteanais ar an mbonn céanna ar a ndéanfar na sócmhainní seasta gaolmhara a dhímheas:

Grúpa

	1 Eanáir 2016 €000	Méideanna Faighte agus Infhála €000	Diúscairtí Sócmhainní a fuarthas Deontas ina leith €000	Cuntas Brabúis agus Caillteanais €000	31 Nollaig 2016 €000
Deontais chaipitil					
Línte agus oibreacha iarnróid	905,163	23,850	–	(74,712)	854,301
Rothstoc iarnróid	544,519	22,420	–	(71,734)	495,205
Gléasra agus innealra	146,774	17,685	–	(29,683)	134,776
Comharthaíocht	324,130	9,731	–	(18,513)	315,348
Dugaí, cuanta agus céanna	8,976	–	–	(310)	8,666
Talamh agus foirgnimh	559,713	5,855	–	(11,717)	553,851
Feithiclí paisinéirí bóthair	197,481	26,567	(16)	(31,675)	192,357
	2,686,756	**106,108**	**(16)**	**(238,344)**	**2,554,504**
Ioncam iarchurtha eile	10	–	–	(2)	8
Ioncam iarchurtha iomlán	**2,686,766**	**106,108**	**(16)**	**(238,346)**	**2,554,512**

	1 Eanáir 2017 €000	Méideanna Faighte agus Infhála €000	Diúscairtí Sócmhainní a fuarthas Deontas ina leith €000	Cuntas Brabúis agus Caillteanais €000	31 Nollaig 2017 €000
Deontais chaipitil					
Línte agus oibreacha iarnróid	854,301	40,442	(536)	(69,448)	824,759
Rothstoc iarnróid	495,205	32,212	(220)	(71,256)	455,941
Gléasra agus innealra	134,776	29,171	(184)	(20,497)	143,266
Comharthaíocht	315,348	5,341	(10)	(18,622)	302,057
Dugaí, cuanta agus céanna	8,666	–	–	(310)	8,356
Talamh agus foirgnimh	553,851	4,868	–	(12,148)	546,571
Feithiclí paisinéirí bóthair	192,357	57,999	(4)	(37,089)	213,263
	2,554,504	**170,033**	**(954)**	**(229,370)**	**2,494,213**
Ioncam iarchurtha eile	8	–	–	(2)	6
Ioncam iarchurtha iomlán	**2,554,512**	**170,033**	**(954)**	**(229,372)**	**2,494,219**

Is €170,033,000 (2016: €106,108,000) iomlán na deontais chaipitil aitheanta i 2017, le €29,023,000 faoin socrú léasa bus (nóta 15) san áireamh.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

Cionroinnte mar seo a leanas:	2017 €000	2016 €000
Ioncam iarchurtha – méideanna atá dlite laistigh d'aon bhliain amháin *(Nóta 19)*	218,501	222,539
Ioncam iarchurtha – méideanna atá dlite i ndiaidh bliain amháin	2,275,718	2,331,973
	2,494,219	2,554,512

Eintiteas CIÉ

	1 Eanáir 2016 €000	Méideanna Faighte agus Infhála €000	Diúscairtí Sócmhainní a fuarthas Deontas ina leith €000	Cuntas Brabúis agus Caillteanais €000	31 Nollaig 2016 €000
Deontais chaipitil					
Talamh agus foirgnimh	553,329	10,865	–	(11,661)	552,533
Ioncam iarchurtha eile	10	–	–	(2)	8
Iomlán	**553,339**	**10,865**	**–**	**(11,663)**	**552,541**

	1 Eanáir 2017 €000	Méideanna Faighte agus Infhála €000	Diúscairtí Sócmhainní a fuarthas Deontas ina leith €000	Cuntas Brabúis agus Caillteanais €000	31 Nollaig 2017 €000
Deontais chaipitil					
Talamh agus foirgnimh	552,533	4,870	–	(12,102)	545,301
Ioncam iarchurtha eile	8	–	–	(2)	6
Iomlán	**552,541**	**4,870**	**–**	**(12,104)**	**545,307**

Cionroinnte mar seo a leanas:	2017 €000	2016 €000
Ioncam iarchurtha – méideanna atá dlite laistigh d'aon bhliain amháin *(Nóta 19)*	10,906	11,050
Ioncam iarchurtha – méideanna atá dlite i ndiaidh bliain amháin	534,401	541,491
	545,307	**552,541**

Léiríonn an t-ioncam iarchurtha deontais a fuarthas/is infhála chun infheistíocht chaipitiúil a chistiú. Féach Nóta 12 i gcomhair nochtadh breise ar dheontais a fuarthas/is infhála.

24 Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid

Nótaí a ghabhann leis an Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid

	2017 €000	2016 €000
Don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig		
Barrachas/(easnamh) don bhliain	(43,029)	28,187
Cáin ar an easnamh ar ghnáthghníomhaíochtaí	1,114	1,255
Glanchostas úis	14,542	9,176
Barrachas/(easnamh) oibriúcháin	**(27,373)**	**38,618**
Dímheas ar na sócmhainní seasta inláimhsithe	274,596	284,549
Amúchadh na sócmhainní seasta doláimhsithe	3,654	4,230
Amúchadh an ioncaim deontais iarchurtha	(229,370)	(238,344)
(Laghdú)/méadú ar an dliteanas i leith sochair iarscoir	24,564	(1,796)
Brabús ar dhiúscairt sócmhainní inláimhsithe	(12,204)	(8,311)
Gluaiseacht sa chaipiteal oibre		
– (Méadú) ar stoic	1,212	(1,835)
– (Méadú)/laghdú ar fhéichiúnaithe	(6,172)	(11,997)
– Méadú ar chreidiúnaithe agus soláthairtí	38,993	38,475
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	**67,900**	**103,589**

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

25 Sochair Iarscoir

An Grúpa agus Eintiteas CIÉ

Feidhmíonn CIÉ pleananna sochar sainithe d'fhormhór na bhfostaithe. Seo a leanas na méideanna atá aitheanta sna ráitis airgeadais i leith na bpleananna sochar sainithe:

	2017 €000	2016 €000
Luach coir shócmhainní na scéimeanna	2,093,106	1,987,413
Luach reatha dhliteanais na scéimeanna	(2,877,237)	(2,717,112)
Easnamh sna pinsin	**(784,131)**	**(729,699)**

Seo a leanas an méid atá aitheanta sa chuntas brabúis agus caillteanais:

	2017 €000	2016 €000
Curtha de mhuirear ar an mbrabús oibriúcháin		
Costas seirbhíse reatha	(73,459)	(45,646)
Costas riaracháin agus costais oibriúcháin eile	(1,553)	(1,857)
Costas seirbhíse roimhe seo	–	(326)
Iomlán an mhuirir oibriúcháin	**(75,012)**	**(47,829)**
Glanchostas úis	(12,514)	(6,612)
Muirear iomlán	**(87,526)**	**(54,441)**

Seo a leanas an méid atá aitheanta sa ráiteas ar ioncam cuimsitheach eile:

	2017 €000	2016 €000
Fáltas iarbhír lúide ioncam úis ar shócmhainní na scéimeanna pinsean	78,555	109,996
(Caillteanais) ó thaithí a eascraíonn ar dhliteanais na scéimeanna	2,016	(15,363)
Athruithe ar na toimhdí is bonn le luach láithreach dhliteanais na scéimeanna	(97,925)	(531,113)
(Caillteanas)/gnóthachan achtúireach a aithníodh sa ráiteas ar ioncam cuimsitheach eile	**(17,354)**	**(436,480)**

Níltear tar éis aon sócmhainn cánach iarchurtha a aithint maidir leis an easnamh pinsean thuas toisc nach dócha go mbeidh brabús inchánach ag an nGrúpa cuíosach luath amach anseo.

Scéimeanna Pinsin le Sochar Sainithe

Tá dhá scéim pinsean le sochar sainithe á bhfeidhmiú ag CIÉ, agus tá a gcuid sócmhainní ar seilbh i gcistí a ndéantar riaradh ar leithligh orthu. Tugann na scéimeanna sochair scoir ar bhonn thuarastail deiridh na mball. Tá na scéimeanna á riar ag iontaobhaithe neamhspleácha, atá freagrach as a chinntiú go bhfuil na scéimeanna cistithe go cuí chun oibleagáidí atá ann faoi láthair agus oibleagáidí amach anseo a chomhlíonadh. D'aontaigh CIÉ plean cistithe leis na hiontaobhaithe, trína ndéantar gnáth-ranníocaíochtaí leis na scéimeanna ar bhonn céatadáin de thuarastail na bhfostaithe gníomhacha.

Cuirtear athbhreithnithe achtúireacha iomlána i gcrích gach 3 bliana. Rinneadh an t-athbhreithniú achtúireach is déanaí amhail an 31 Nollaig 2014. Ba é €1.76 billiún luach margaidh shócmhainní na scéimeanna ag an dáta sin, arbh ionann é agus 86.0% de na sochair a bhí fabhraithe chuig baill ar bhonn seirbhís go dtí dáta an athbhreithnithe agus pá inphinsin amhail an dáta sin. Tá tuarascálacha achtúireacha ar fáil do bhaill na scéimeanna ach ní chuirtear ar fáil don phobal iad.

Is iad seo a leanas na príomhthoimhdí achtúireacha a úsáideadh sna luachálacha:

	31 Nollaig 2017 % p.a.	31 Nollaig 2016 % p.a.
Ráta Lascaine	1.75	1.80
Ráta an bhoilscithe	1.75	1.60
Ráta ionchais maidir le méadú ar phinsin atá á n-íoc*	1.75	1.60
Ráta ionchais maidir le méaduithe ar thuarastail**	1.75***	1.60

* sos ar phinsin á n-íoc go dtí 2024

** sos ar phá inphinsin go dtí 2024, 1.6% ina dhiaidh sin

*** méadú 1.75% ar phá inphinsin seachas i gcásanna inar fios cén t-ardú a thiocfaidh ar íocaíochtaí pá amach anseo

Seo a leanas an meán-ionchas saoil, i mblianta, atá ag ball a bheidh ag imeacht ar scor in aois 65:

	31 Nollaig 2017 Fear	31 Nollaig 2017 Bean	31 Nollaig 2016 Fear	31 Nollaig 2016 Bean
45 bliana d'aois faoi láthair	23.8	25.9	23.7	25.8
65 bliana d'aois faoi láthair	21.4	23.9	21.2	23.7

Ba iad sócmhainní na scéime:

	2017 €000	2017 %	2016 €000	2017 %
Gnáthscaireanna	689,086	32.9	874,591	44.0
Maoin	188,936	9.0	140,651	7.1
Bannaí	1,027,186	49.1	759,871	38.2
Airgead tirim/Coibhéisí	187,898	9.0	212,300	10.7
Iomlán	**2,093,106**	**100**	**1,987,413**	**100**

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

Athrú ar luach láithreach na ndliteanas i rith na bliana:

	2017 €000	2016 €000
Luach láithreach tosaigh na ndliteanas	2,717,112	2,124,241
Costas seirbhíse reatha	73,459	45,646
Costas riaracháin agus costais oibriúcháin eile	1,553	1,857
Costas úis	48,207	54,269
Ranníocaíochtaí na mball	18,541	17,979
Glansochair a íocadh	(77,544)	(74,488)
(Gnóthachain)/caillteanais achtúireacha ar dhliteanais mar gheall ar athruithe ar thoimhdí	97,925	531,430
Caillteanais/(gnóthachain) achtúireacha ar dhliteanais de bharr thaithí na scéimeanna	(2,016)	15,852
Costas seirbhíse roimhe seo	–	326
Luach láithreach deiridh na ndliteanas	**2,877,237**	**2,717,112**

Eascraíonn dliteanais na scéimeanna uile anseo thuas ó scéimeanna atá lánchistithe.

Athrú ar luach cóir na sócmhainní i rith na bliana:

	2017 €000	2016 €000
Luach cóir tosaigh na sócmhainní	1,987,413	1,835,838
Ioncam úis ar shócmhainní na scéimeanna pinsean	35,693	47,658
Ranníocaíochtaí an fhostóra (scéimeanna cistithe)	49,128	48,286
Ranníocaíochtaí an fhostóra (socruithe neamhchistithe)	1,320	1,339
Ranníocaíochtaí na mball	18,541	17,979
Glansochair a íocadh	(77,544)	(74,488)
Gnóthachain achtúireacha ar shócmhainní	78,555	110,801
Luach cóir deiridh na sócmhainní	**2,093,106**	**1,987,413**

Toradh iarbhír ar shócmhainní:

	2017 €000	2016 €000
Ioncam úis ar shócmhainní	35,693	47,642
Gnóthachain achtúireacha ar shócmhainní	78,555	110,801
Toradh iarbhír ar shócmhainní	**114,248**	**158,443**

26 Caipiteal agus Ceangaltais Eile

	2017 €000	2016 €000
Conradh déanta ina leith	38,571	69,551
Údaraithe ag an mBord ach gan conradh déanta ina leith	125,654	153,430
	164,225	**222,981**

Tá deontais chaipitil ar fiú €157 milliún iad ceadaithe i ndáil leis an gcaiteachas thuasluaite (2016: €211 milliún).

Ag deireadh na bliana airgeadais, ba iad na híocaíochtaí léasa íosta todhchaí faoi léasanna oibríochta nach féidir a chealú:

	Ar ghléasra agus trealamh/ mótarfheithiclí 2017 €000	Ar ghléasra agus trealamh/ mótarfheithiclí 2016 €000
Laistigh d'aon bhliain amháin	3,121	3,074
Idir bliain amháin agus cúig bliana	5,493	7,574
	8,614	**10,648**

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

27 Ionstraimí Airgeadais

Tá na hionstraimí airgeadais seo a leanas ag an nGrúpa:

	2017 €000	2016 €000
Sócmhainní airgeadais ar a luach cóir trí ioncam cuimsitheach eile		
– Ionstraimí airgeadais díorthacha	10,723	3,331
Sócmhainní airgeadais ar ionstraimí fiachais iad arna dtomhas ar chostas amúchta		
– Méideanna trádála infhála	29,014	24,424
– An Roinn Oideachais agus Eolaíochta	8,360	8,335
– Méideanna infhála eile	25,308	21,423
Airgead tirim agus airgead sa bhanc, ar lámh	149,317	114,270
Sócmhainní airgeadais ar ionstraimí cothromais iad arna dtomhas ar a gcostas lúide lagú	–	–
Dliteanais airgeadais ar a luach cóir trí ioncam cuimsitheach eile		
– Ionstraimí airgeadais díorthacha	1,826	4,060
Dliteanais airgeadais arna dtomhas ar chostas amúchta		
– Iasachtaí bainc agus rótharraingtí bainc	28,000	40,877
– Creidiúnaithe trádála	74,527	73,810
– Creidiúnaithe eile	44,834	37,725
– Léasanna airgeadais	139	272

Tá na hionstraimí airgeadais seo a leanas ag Eintiteas CIÉ:

	2017 €000	2016 €000
Sócmhainní airgeadais ar a luach cóir tríd an gcuntas brabúis agus caillteanais		
– Ionstraimí airgeadais díorthacha	10,723	3,331
Sócmhainní airgeadais ar ionstraimí fiachais iad arna dtomhas ar chostas amúchta		
– Méideanna trádála infhála	1,875	754
– Méideanna infhála eile	14,801	8,252
Airgead tirim agus airgead sa bhanc, ar lámh	146,065	108,789
Sócmhainní airgeadais ar ionstraimí cothromais iad arna dtomhas ar a gcostas lúide lagú	–	–
Dliteanais airgeadais ar a luach cóir tríd an gcuntas brabúis agus caillteanais		
– Ionstraimí airgeadais díorthacha	1,826	4,060
Dliteanais airgeadais arna dtomhas ar chostas amúchta		
– Iasachtaí bainc agus rótharraingtí bainc	28,000	40,877
– Creidiúnaithe trádála	1,195	835
– Méideanna atá dlite d'fhochuideachtaí	242,160	209,868
– Creidiúnaithe eile	27,866	2,568
– Léasanna airgeadais	139	272

Ionstraimí Airgeadais Díorthacha – Réamhchonarthaí

Déanann an Grúpa réamhchonarthaí airgeadra eachtraigh chun maolú a dhéanamh ar riosca malairte de bharr idirbhearta airgeadais a bheith ainmnithe in airgeadra seachas euro.

Ar an 31 Nollaig 2017, bhí gealltanas tugtha ag CIÉ STG £15.9 milliún a cheannach, US$33.6 milliún a cheannach, US$36.3 milliún a dhíol, AUS $4.5 milliún a dhíol agus CAD $3.4 milliún a dhíol faoi réamhchonarthaí airgeadra a rachaidh in éag le linn 2018 agus 2019. Ba é luach cóir na gconarthaí sin amhail an 31 Nollaig 2017 dliteanas €0.69 milliún (2016: dliteanas €1.55 milliún).

Déantar na réamhchonarthaí airgeadra a thomhas ar a luach cóir, a chinntear trí theicnící luachála a bhaineann leas as ionchuir inbhraite. Is iad na príomh-ionchuir a úsáidtear agus na díorthaigh á luacháil ná na rátaí réamh-mhalairte i leith EUR:USD, EUR:GBP, EUR:AUD agus EUR:CAD.

Ionstraimí Airgeadais Díorthacha – Babhtálacha Rátaí Úis

Amhail an 31 Nollaig 2017, ní raibh aon conarthaí fálaithe ráta úis i bhfeidhm ag CIÉ.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

Ionstraimí Airgeadais Díorthacha – Conarthaí Babhtála Tráchtearraí

Amhail an 31 Nollaig 2017, bhí ceangal ar CIÉ freisin ola a cheannach faoi chonarthaí babhtála tráchtearraí ar bhfiú US$61.7 milliún iad, conarthaí a rachaidh in éag in 2018 agus 2019. Ba é luach cóir na gconarthaí sin amhail an 31 Nollaig 2017 ná dliteanas €8.6 milliún (2016: €1.1 milliún).

28 Dliteanais Theagmhasacha

Dlíthíocht ar Feitheamh

Cuirtear imeachtaí dlí éagsúla ar an nGrúpa ó am go chéile. Is é tuairim an Bhoird nach mbeidh caillteanais, más ann dóibh, a eascróidh as na nithe sin níos mó go hábhartha ná na soláthairtí atá sna ráitis airgeadais.

Deontais Infhaighte

Déantar caiteachas caipitiúil an Ghrúpa i leith an fhlít bus OSP a chistiú trí Dheontais Chaipitil ón Údarás Náisiúnta Iompair. Cuirtear an cistiú sin ar fáil ag teacht le forálacha an Chonartha Dámhachtana Dírí a síníodh ar an 1 Nollaig 2014, agus eascraíonn dliteanais theagmhasacha áirithe faoi na comhaontuithe sin. Creideann na Comhaltaí Boird gur fíorbheag é an baol go bhfeidhmeoidh an tÚdarás Náisiúnta Iompair a chearta faoi na comhaontuithe a bhaineann leo.

Tá sonraí maidir le deontais OSP agus deontais eile ón státchiste i Nóta 12.

29 Idirbhearta Páirtithe Gaolmhara

I ngnáthchúrsa an ghnó, ceannaíonn an Grúpa earraí agus seirbhísí ó eintitis arna rialú ag Rialtas na hÉireann. Ar na heintitis is tábhachtaí díobh sin tá An Post, Banc na hÉireann agus an tÚdarás Náisiúnta Iompair. Tá na stiúrthóirí den tuairim nach bhfuil cainníocht na gceannachán sin ábhartha i ndáil le gnó an Ghrúpa.

Tá an Grúpa díolmhaithe ó cheangaltais nochta alt 33.9 de FRS 102 maidir le hidirbhearta leis na heintitis ar páirtí gaolmhar iad de bhua smacht, comhrialú nó tionchar suntasach a bheith ag an stát céanna ar an eintiteas tuairiscithe agus ar an eintiteas eile.

Áirítear i Nóta 5 a ghabhann leis na ráitis airgeadais ar leathanach 60 nochtadh i leith an chúitimh a íocadh nó is iníoctha le daoine tábhachtacha de lucht bainistíochta an Ghrúpa.

30 Ballraíocht an Ghrúpa

Ainm	Príomhghníomhaíocht
Cuideachta sealbhaíochta:	
Córas Iompair Éireann	– Seirbhísí iompair phoiblí
Fochuideachtaí (ar fochuideachtaí iad ar fad atá faoi úinéireacht iomlán)	
Bus Átha Cliath – Dublin Bus	– Seirbhísí bus poiblí do phaisinéirí
Bus Éireann – Irish Bus	– Seirbhísí bus poiblí do phaisinéirí
CIÉ Tours International Incorporated	– Turais
Iarnród Éireann – Irish Rail	– Seirbhísí iarnróid poiblí (paisinéirí agus lasta)

Is cuideachtaí corpraithe iad Iarnród Éireann – Irish Rail, Bus Éireann – Irish Bus agus Iarnród Éireann – Irish Rail agus Bus Átha Cliath – Dublin Bus, agus bíonn siad ag feidhmiú go príomha i bPoblacht na hÉireann. Tá na trí chuideachta sin corpraithe faoi fhorálacha Achtanna na gCuideachtaí, 2014, mar fhochuideachtaí faoi úinéireacht iomlán Chóras Iompair Éireann de réir Alt 6 den Acht Iompair (Córas Iompair Éireann a Atheagrú), 1986. Is gnáth-scairchaipiteal atá i leasanna ar fad an Ghrúpa sna fochuideachtaí.

Tá CIÉ Tours International corpraithe i Nua-Eabhrac agus bíonn sé ag feidhmiú i Meiriceá Thuaidh. Is é an phríomhghníomhaíocht atá aige ná turais chóiste in Éirinn, mar aon le gníomhaíochtaí coimhdeacha, a dhíol agus a chur chun cinn i margaí áirithe lasmuigh d'Éirinn. Ceannaíonn sé na pacáistí turais ó CIÉ.

Tá litir thacaíochta curtha ar fáil ag CIÉ do gach ceann dá fhochuideachtaí, ag clúdach na tréimhse ar a laghad 12 mhí ón dáta ar ar ceadaíodh a gcuid ráiteas airgeadais faoi seach

Seo a leanas oifigí cláraithe na bhfochuideachtaí:

Bus Átha Cliath – Dublin Bus	59 Sráid Uí Chonaill Uachtarach, Baile Átha Cliath 1
Bus Éireann – Irish Bus	An Chloch Leathan, Baile Átha Cliath 7
CIÉ Tours International Incorporated	10 Park Place, Suite 510, P.O. Box 1965, Morristown NJ 07962-1965
Iarnród Éireann – Irish Rail	Stáisiún Uí Chonghaile, Sráid Amiens, Baile Átha Cliath 1

31 Teagmhais ó Dheireadh na Bliana Airgeadais

Amhail Eanáir 2018, tá leasú agus síneadh ar a shaoráid bhaincéireachta faighte ag Grúpa CIÉ. Is ionann an tsaoráid agus saoráid thiomanta de €108 milliún do thréimhse thosaigh de chúig bliana, le dhá rogha chun síneadh bliana a chur le comhaontú an dá pháirtí, ag deireadh bhliain a haon agus bhliain a dó den tsaoráid.

Níl na Comhaltaí Boird ar an eolas faoi aon teagmhais ó dheireadh na bliana airgeadais a fhágann nach mór coigeartú a dhéanamh ar na ráitis airgeadais nó nochtadh a dhéanamh iontu.

32 Ceadú na Ráiteas Airgeadais

Cheadaigh an Bord na ráitis airgeadais ar an 4 Aibreán 2018.

Sonraí Teagmhála
Coras Iompair Éireann
Stáisiún Heuston
Baile Átha Cliath 8
D08 E2CV